

Bank Poczty

Bank Poczty S.A.

Sprawozdanie finansowe
za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku

Spis treści

Spis treści	2
Rachunek zysków i strat	4
Sprawozdanie z pozostałych całkowitych dochodów	5
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	6
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	7
Zestawienie zmian w kapitale własnym	8
Noty do sprawozdania finansowego	10
1. Informacje ogólne.....	10
2. Identyfikacja i zatwierdzenie sprawozdania finansowego	10
3. Skład Zarządu Banku.....	10
4. Inwestycje w jednostkach zależnych	11
5. Zasady rachunkowości.....	12
6. Sprawozdawczość według segmentów operacyjnych	31
7. Wynik z tytułu odsetek	35
8. Wynik z tytułu prowizji i opłat.....	36
9. Przychody z tytułu dywidend	36
10. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany.....	37
11. Wynik zrealizowany z operacji papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży.....	37
12. Pozostałe przychody operacyjne	37
13. Pozostałe koszty operacyjne.....	38
14. Ogólne koszty administracyjne.....	38
15. Świadczenia pracownicze.....	39
16. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.....	40
17. Podatek dochodowy	41
18. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	43
18 a Proponowany podział wyniku finansowego.....	43
19. Kasa i środki w Banku Centralnym.....	43
20. Należności od innych banków.....	43
20 a Należności od innych banków (netto).....	43
20 b Należności od innych banków wg metody szacunku odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości oraz przesłanki utraty wartości.....	44
20 c Zmiana stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	44
21. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu.....	44
22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto).....	46
22 a Kredyty i pożyczki udzielone klientom (według rodzaju).....	46
22 b Kredyty i pożyczki udzielone klientom (według terminów zapadalności).....	46
22 c Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale wg metody szacunku odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości	47
22 d Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg przesłanki utraty wartości.....	48
22 e Zmiana stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	49
23. Inwestycyjne aktywa finansowe.....	49
24. Rzeczowe aktywa trwałe.....	51
25. Wartości niematerialne	54
26. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	55
27. Pozostałe aktywa	55
28. Zobowiązania wobec Banku Centralnego.....	56
29. Zobowiązania wobec innych banków	56
30. Zobowiązania wobec klientów.....	56
31. Zobowiązania podporządkowane	57
32. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych.....	58
33. Pozostałe zobowiązania	58
34. Rezerwy	59
35. Kapitały własne.....	60
35 a Kapitał zakładowy.....	60
35 b Kapitał zapasowy	60
35 c Kapitał z aktualizacji wyceny	60
35 d Pozostałe kapitały rezerwowe.....	60
36. Wartość godziwa instrumentów finansowych	61
37. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych.....	62
38. Leasing operacyjny	64
39. Leasing finansowy.....	65
40. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	65
41. Aktywa warunkowe oraz zobowiązania warunkowe i pozabilansowe.....	67
42. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	68
43. Sprzedaż pakietu wierzytelności	68
44. Informacje o podmiotach powiązanych.....	68
45. Struktura zatrudnienia	73
46. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	73
47. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Banku	73
47 a Ryzyko kredytowe	75
47 b Ryzyko płynności.....	81
47 c Ryzyko rynkowe.....	86
47 d Ryzyko operacyjne.....	94
47 e Pozostałe ryzyka.....	94

48.	Zarządzanie kapitałem.....	97
-----	----------------------------	----

Rachunek zysków i strat

za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku

	Nota	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
		tys. zł	tys. zł
Działalność kontynuowana*			
Przychody z tytułu odsetek	7	445 888	339 601
Koszty z tytułu odsetek	7	(223 702)	(146 159)
Wynik z tytułu odsetek		222 186	193 442
Przychody z tytułu prowizji i opłat	8	81 401	84 312
Koszty z tytułu prowizji i opłat	8	(26 968)	(28 831)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		54 433	55 481
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany	10	6 678	3 446
Wynik zrealizowany z operacji papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży	11	13 231	5 602
Ogólne koszty administracyjne	14, 15	(215 300)	(208 505)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	16	(25 570)	(12 877)
Pozostałe przychody operacyjne	12	8 512	5 260
Pozostałe koszty operacyjne	13	(5 448)	(2 404)
Wynik na działalności operacyjnej		58 722	39 445
Zysk brutto		58 722	39 445
Podatek dochodowy	17	(11 585)	(8 319)
Zysk netto		47 137	31 126

*) W roku zakończonym 31 grudnia 2012 oraz w okresie porównawczym w Banku Pocztowym S.A. nie wystąpiła działalność zaniechana.

Sprawozdanie z pozostałych całkowitych dochodów

za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku

	Nota	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
		tys. zł	tys. zł
Zysk netto		47 137	31 126
Zyski/straty z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	23.35c	6 343	(3 128)
w tym podatek odroczoney	17	(1 488)	734
Pozostałe całkowite dochody razem		6 343	(3 128)
Dochody całkowite razem		53 480	27 998

Noty do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 9 do 97 stanowią jego integralną część.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

na dzień 31 grudnia 2012 roku

	Nota	Stan na 31 grudnia 2012 tys. zł	Stan na 31 grudnia 2011 tys. zł
Aktywa			
Kasa, środki w Banku Centralnym	19	934 735	74 039
Należności od innych banków	20	29 828	29 082
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	21	766	10 014
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	22	4 619 586	3 681 254
Inwestycyjne aktywa finansowe	23	1 453 987	1 324 712
- dostępne do sprzedaży	23	1 061 225	921 192
- utrzymywane do terminu zapadalności	23	392 762	403 520
Inwestycje w jednostkach zależnych	4	5 964	5 964
Rzeczowe aktywa trwałe	24	42 225	46 518
Wartości niematerialne	25	27 315	24 667
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	17	0	2 907
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	17	10 942	10 670
Pozostałe aktywa	27	14 713	11 455
Aktywa razem		7 140 061	5 221 282

Zobowiązania i kapitał własny			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	28	6	10
Zobowiązania wobec innych banków	29	2 824	1 859
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	21	17	307
Zobowiązania wobec klientów	30	6 322 397	4 690 263
Rezerwy	34	3 912	4 703
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	17	7 826	0
Pozostałe zobowiązania	33	77 497	109 014
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	32	206 282	0
Zobowiązania podporządkowane	31	142 891	92 197
Zobowiązania razem		6 763 652	4 898 353

Kapitał własny			
Kapitał zakładowy		97 290	97 290
Kapitał zapasowy		32 727	32 727
Kapitał z aktualizacji wyceny		4 185	(2 158)
Pozostałe kapitały rezerwowe		195 070	163 944
Zyski zatrzymane		47 137	31 126
Kapitał własny ogółem	35	376 409	322 929
Zobowiązania i kapitał własny razem		7 140 061	5 221 282

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku

Nota	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 tys. zł	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011 tys. zł
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk netto	47 137	31 126
Korekty razem:	591 414	(430 011)
Amortyzacja	20 387	17 744
Odsetki	14 614	3 397
Zysk/strata z różnic kursowych	1	1
Zysk/strata z działalności inwestycyjnej	(83)	(55)
Zmiana stanu należności od innych banków 40	108	(2 368)
Zmiana instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	9 248	(9 976)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(938 332)	(1 192 340)
Zmiana wyceny pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)	0	251
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży 40	(132 201)	(187 034)
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	10 758	492
Zmiana stanu innych aktywów 40	(3 103)	(951)
Zmiana stanu zobowiązań wobec Banku Centralnego	(4)	(7)
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	965	(473)
Zmiana wyceny pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)	(290)	307
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	1 632 134	925 506
Zmiana stanu rezerw	(791)	(2 078)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań 40	(30 971)	17 030
Zapłacony podatek dochodowy	(2 611)	(7 776)
Bieżące obciążenie podatkowe (rachunek zysków i strat)	11 585	8 319
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	638 551	(398 885)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy z działalności inwestycyjnej	106	3
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	106	3
Wydatki z działalności inwestycyjnej	18 922	18 135
Nabycie wartości niematerialnych	10 926	7 620
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	7 996	10 515
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(18 816)	(18 132)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy z działalności finansowej	250 000	90 340
Wpływy z tytułu zaciągnięcia zobowiązań podporządkowanych	50 000	47 340
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczki podporządkowanej	0	43 000
Emisja dłużnych papierów wartościowych	200 000	0
Wydatki z działalności finansowej	8 185	2 037
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu	623	623
Inne wydatki finansowe	7 562	1 414
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	241 815	88 303
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	861 550	(328 714)
w tym różnice kursowe netto	260	(4 661)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	79 766	408 480
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu 40	941 316	79 766

Noty do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 9 do 97 stanowią jego integralną część.

Zestawienie zmian w kapitale własnym

za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku

Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy		Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane		Kapitał własny ogółem
		Tworzony ustawowo	Z nadwyżki przy emisji akcji			Niepodzielony wynik finansowy	Wynik bieżącego okresu	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Na dzień 1 stycznia 2012 roku	97 290	24 127	8 600	(2 158)	163 944	0	31 126	322 929
Zysk za okres	0	0	0	0	0	0	47 137	47 137
Pozostałe całkowite dochody	0	0	0	6 343	0	0	0	6 343
Całkowite dochody	0	0	0	6 343	0	0	47 137	53 480
Podział zysku z przeznaczeniem na pozostałe kapitały rezerwowe	0	0	0	0	31 126	0	(31 126)	0
Na dzień 31 grudnia 2012 roku	97 290	24 127	8 600	4 185	195 070	0	47 137	376 409

Noty do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 9 do 97 stanowią jego integralną część.

Zestawienie zmian w kapitale własnym

za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku

Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy		Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane		Kapitał własny ogółem
		Tworzony ustawowo	Z nadwyżki przy emisji akcji			Niepodzielony wynik finansowy	Wynik bieżącego okresu	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Na dzień 1 stycznia 2011 roku	97 290	24 127	8 600	970	140 151	9 418	14 375	294 931
Zysk za okres	0	0	0	0	0	0	31 126	31 126
Pozostałe całkowite dochody	0	0	0	(3 128)	0	0	0	(3 128)
Całkowite dochody	0	0	0	(3 128)	0	0	31 126	27 998
Podział zysku z przeznaczeniem na pozostałe kapitały rezerwowe	0	0	0	0	23 793	(9 418)	(14 375)	0
Na dzień 31 grudnia 2011 roku	97 290	24 127	8 600	(2 158)	163 944	0	31 126	322 929

Noty do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 9 do 97 stanowią jego integralną część.

Noty do sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne

Bank Pocztowy S.A. ("Bank") został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego nr 18 z dnia 5 kwietnia 1990 roku w sprawie utworzenia Banku Poczтового Spółki Akcyjnej w Bydgoszczy.

Bank zarejestrowano pod numerem RHB 1378 w dziale B Rejestru Handlowego w dniu 16 maja 1990 roku przez Wydział Gospodarczy Sądu Rejonowego w Bydgoszczy. Obecnie Bank figuruje pod numerem 0000010821 w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Bankowi nadano numer statystyczny REGON: 002482470.

Czas trwania Banku zgodnie ze Statutem Banku nie jest ograniczony.

Akcjonariat Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
Poczta Polska S.A.	7 296 770	7 296 770	10,00	74,9999
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	2 432 270	2 432 270	10,00	25,0001

Na dzień 31 grudnia 2012 roku, kapitał akcyjny Banku składa się z 9.729.040 akcji o wartości nominalnej 10 zł każda. W porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku w strukturze właścicielskiej Banku nie nastąpiły zmiany.

Przedmiotem działalności Banku jest wykonywanie czynności bankowych w obrocie krajowym i zagranicznym oraz w granicach dopuszczonych prawem wszelkich innych czynności powiązanych z czynnościami bankowymi.

Podstawowa działalność Banku według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) została zakwalifikowana do działu pozostałe pośrednictwo pieniężne symbol 6419Z (wg PKD 2004 działalność bankowa pozostała – symbol 65.12A).

Bank działa na podstawie obowiązujących przepisów i Statutu Banku.

2. Identyfikacja i zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Bank sporządził sprawozdanie finansowe zgodne z MSSF za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2012 roku, które zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 21 lutego 2013 roku.

3. Skład Zarządu Banku

Skład Zarządu Banku Poczowego S.A. według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiał się następująco:

- Tomasz Bogus – Prezes Zarządu,
- Szymon Midera – Wiceprezes Zarządu,
- Radosław Sałata – Członek Zarządu,
- Michał Sobiech – Członek Zarządu.

W 2012 roku miały miejsce przedstawione poniżej zmiany w składzie Zarządu w stosunku do grudnia 2011 roku:

- Pan Piotr Gawron Członek Zarządu Banku złożył rezygnację z pełnionej funkcji z dniem 31 maja 2012 roku.
- w dniu 25 czerwca 2012 r. Rada Nadzorcza uchwałą nr III/7/IX/2012 powołała z dniem 1 lipca 2012 roku pana Radosława Sałatę na Członka Zarządu Banku.

4. Inwestycje w jednostkach zależnych

Bank posiada wyłącznie inwestycje w następujących jednostkach zależnych:

Stan na dzień 31 grudnia 2012 roku

Jednostka	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Procentowy udział Banku w kapitale	Wartość kapitałów podstawowych	Aktywa netto	Przychody za rok 2012	Zysk/Strata za rok 2012
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Działalność wspomagająca usługi finansowe	100 %	3 284	4 313	13 728	(9)
Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Sp. z o.o.	Warszawa	Pośrednictwo finansowe	100 %	2 680	2 986	7 831	821

Stan na dzień 31 grudnia 2011 roku

Jednostka	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Procentowy udział Banku w kapitale	Wartość kapitałów podstawowych	Aktywa netto	Przychody za rok 2011	Zysk/Strata za rok 2011
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Działalność wspomagająca usługi finansowe	100 %	3 284	4 318	12 920	461
Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Sp. z o.o.	Warszawa	Pośrednictwo finansowe	100 %	2 680	2 143	4 781	67

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku udział głosów posiadanych przez Bank w podmiotach zależnych w ogólnej liczbie głosów jest równy udziałowi Banku w kapitałach tych jednostek.

Centrum Operacyjne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zostało utworzone przez Bank w dniu 20 maja 2010 roku na podstawie Aktu założycielskiego Spółki. Spółka rozpoczęła działalność z dniem 28 maja 2010 roku.

Spółka powstała w celu świadczenia usług w zakresie procesów administracyjnych dla produktów i usług podmiotów sektora finansowego. Podstawowa działalność Spółki według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) została zakwalifikowana jako pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych – symbol 6619Z.

W 2011 roku i 2012 roku Centrum Operacyjne Sp. z o.o. świadczyło usługi na rzecz Banku, Spółki Dystrybucyjnej Banku Pocztowego Sp. z o.o. oraz Poczтового Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych.

Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością została utworzona przez Bank w dniu 20 maja 2010 roku na podstawie Aktu założycielskiego Spółki. Spółka rozpoczęła działalność z dniem 28 maja 2010 roku.

Spółka powstała w celu organizacji i prowadzenia działania w ramach mobilnych struktur sprzedażowych dla produktów i usług finansowych, w tym przede wszystkim dotyczących współpracy z Bankiem. Podstawowa działalność Spółki Dystrybucyjnej Banku Pocztowego Sp. z o.o. według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) została zakwalifikowana jako pozostałe formy udzielania kredytów – symbol 6492Z.

Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Sp. z o.o. w 2012 roku oraz 2011 roku współpracowała głównie z Bankiem w zakresie dystrybucji jego produktów.

5. Zasady rachunkowości

5.1 Podstawa sporządzania sprawozdania finansowego oraz oświadczenie o zgodności sprawozdania finansowego ze standardami rachunkowości

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu, w tym instrumentów pochodnych, które wyceniane są do wartości godziwej.

Sprawozdanie finansowe jest przedstawione w polskich złotych, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach (tys. zł).

Oświadczenie o zgodności z MSSF

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej i Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE”), a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r., nr 152, poz. 1223 z późniejszymi zmianami) („Ustawa o rachunkowości”) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych. Sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez UE standardów oraz związanych z nimi interpretacji.

Bank zastosował MSSF według stanu obowiązującego na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Standardy i interpretacje, które zostały już opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Przygotowując niniejsze sprawozdanie finansowe Bank nie zastosował następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, zatwierdzony przez UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

MSSF 10 zastępuje wytyczne dotyczące konsolidacji zawarte w MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” i SKI-12 „Konsolidacja - jednostki specjalnego przeznaczenia” poprzez wprowadzenie jednolitego modelu

konsolidacji dla wszystkich jednostek na podstawie kontroli, niezależnie od charakteru inwestycji (tj. tego, czy jednostka jest kontrolowana poprzez prawa głosu inwestorów czy poprzez inne ustalenia umowne powszechnie stosowane w jednostkach specjalnego przeznaczenia). Zgodnie z MSSF 10, kontrola opiera się na tym, czy inwestor posiada 1) zdolność kontroli nad inwestycją, 2) ekspozycję lub prawo do zmiennych zysków powstałych z jego zaangażowania w inwestycję, oraz 3) możliwość korzystania z jego kontroli nad inwestycją w celu wpłynięcia na wysokość zwrotu z inwestycji.

- MSSF 11 „*Wspólne ustalenia umowne*”, zatwierdzony przez UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

MSSF 11 wprowadza nowe regulacje rachunkowości w odniesieniu do wspólnych ustaleń umownych, zastępując MSR 31 „*Udziały we wspólnych przedsięwzięciach*”. Możliwość zastosowania metody konsolidacji proporcjonalnej w stosunku do jednostek współkontrolowanych została usunięta. Ponadto, MSSF 11 eliminuje wspólnie kontrolowane aktywa pozostawiając rozróżnienie na wspólne operacje i wspólne przedsięwzięcie. Wspólne operacje są to wspólne ustalenia umowne, w których strony mają wspólną kontrolę nad prawami do aktywów i zobowiązań. Wspólne przedsięwzięcie jest to wspólne ustalenie umowne, w którym strony mają wspólną kontrolę nad prawami do aktywów netto.

- MSSF 12 „*Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach*”, zatwierdzony przez UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

MSSF 12 będzie wymagał dostarczenia zwiększonej informacji zarówno na temat jednostek objętych konsolidacją jak i jednostek nieobjętych konsolidacją, w których jednostka jest zaangażowana. Celem MSSF 12 jest dostarczanie informacji, tak aby użytkownicy sprawozdań finansowych mogli ocenić podstawę kontroli, ograniczenia narzucone na skonsolidowane aktywa i pasywa, ekspozycję na ryzyko wynikające z zaangażowania w strukturalne jednostki nieobjęte konsolidacją oraz zaangażowanie niekontrolujących posiadaczy udziałów w operacjach skonsolidowanych jednostek.

- MSSF 13 „*Ustalenie wartości godziwej*”, zatwierdzony przez UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

MSSF 13 definiuje wartość godziwą, zawiera wskazówki dotyczące ustalenia wartości godziwej i wymaga ujawniania informacji na temat wyceny wartości godziwej. Jednak MSSF 13 nie zmienia wymagań w odniesieniu do kwestii, których elementy powinny być wycenione lub ujawnione w wartości godziwej.

- MSR 27 (znowelizowany w roku 2011) „*Jednostkowe sprawozdania finansowe*”, zatwierdzony przez UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Wymagania dotyczące jednostkowych sprawozdań finansowych nie uległy zmianie i są zawarte w znowelizowanym MSR 27. Inne części MSR 27 zostały zastąpione przez MSSF 10.

- MSR 28 (znowelizowany w roku 2011) „*Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach*”, zatwierdzony przez UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

MSR 28 zmieniono w wyniku publikacji MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12.

- Zmiany do MSSF 1 „*Zastosowanie MSSF po raz pierwszy*”, zatwierdzone przez UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Pierwsza zmiana dotyczy zastąpienia sztywnych terminów wskazanych w Standardzie „1 stycznia 2004” sformułowaniem „dzień przejścia na MSSF”. W efekcie jednostki stosujące MSSF po raz pierwszy nie będą musiały przekształcać operacji zaprzestania ujmowania przeprowadzonych przed datą przejścia na MSSF. Druga zmiana wprowadza wytyczne dotyczące powrotu do sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z MSSF po okresie niezdolności do przestrzegania MSSF ze względu na silną hiperinflację waluty funkcjonalnej.

- Zmiany do MSSF 7 „*Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji*”, zatwierdzone przez UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Zmiany wymagają ujawnienia informacji o wszystkich ujętych instrumentach finansowych, które zostały skompensowane

zgodnie z paragrafem 42 MSR 32. Zmiany wymagają również ujawnienia informacji o ujętych instrumentach finansowych, które dają prawo do przeprowadzania kompensat zgodnie z właściwą umową lub podobnymi umowami, nawet jeśli nie zostały one skompensowane zgodnie z MSR 32.

- Zmiany do MSR 1 „*Prezentacja sprawozdań finansowych*”, zatwierdzone przez UE w dniu 5 czerwca 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub po tej dacie).

Zmiany wymagają od jednostek sporządzających sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF do łącznej prezentacji tych składników w innych całkowitych dochodach, które mogą zostać przeniesione do rachunku zysków i strat. Zmiany również potwierdzają, iż składniki innych całkowitych dochodów oraz rachunku zysków i strat prezentuje się w pojedynczym sprawozdaniu lub w dwóch następujący po sobie sprawozdaniach.

- Zmiany do MSR 12 „*Podatek dochodowy*”, zatwierdzone przez UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

MSR 12 wymaga od jednostek wyceny aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zależności od tego, czy jednostka planuje realizację aktywów przez ich wykorzystanie czy sprzedaż. Dla aktywów wycenianych zgodnie z MSR 40 „*Nieruchomości inwestycyjne*” ocena, czy aktywa te zostaną zrealizowane przez ich wykorzystanie czy sprzedaż może być trudna i subiektywna. Zmiany rozwiązują ten problem poprzez wprowadzenie założenia, że wartość składnika aktywów realizuje się zwykle w momencie jego sprzedaży.

- Zmiany do MSR 19 „*Świadczenia pracownicze*”, zatwierdzone przez UE w dniu 5 czerwca 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Zmiany przyczyniają się do istotnych poprawek poprzez: (1) eliminację opcji odroczenia zysków i strat, znana jako „metoda korytarzowa”, przyczyniając się do poprawy porównywalności oraz wierności prezentacji; (2) poprawę prezentacji zmian w aktywach i pasywach wynikających z określonych świadczeń pracowniczych, w tym poprzez wprowadzenie wymogu prezentacji zmian wynikających z przeszacowania w innych całkowitych dochodach, tym samym wyodrębniając te zmiany od zmian wynikających ze zwykłych operacji jednostki; (3) zwiększenie wymogów dotyczących ujawnień na temat charakterystyki określonych świadczeń pracowniczych, poprawiając tym samym jakość informacji na temat charakterystyki określonych świadczeń pracowniczych oraz na temat ryzyk jednostki związanych z udziałem w tych świadczeniach.

- Zmiany do MSR 32 „*Instrumenty finansowe: prezentacja*”, zatwierdzone przez UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Zmiany doprecyzowują zasady kompensowania i skupiają się na czterech głównych obszarach (a) wyjaśnienie, na czym polega „posiadanie możliwego do wyegzekwowania prawa do przeprowadzania kompensaty”; (b) jednoczesne przeprowadzanie kompensat i rozliczeń; (c) kompensowanie zabezpieczeń; (d) jednostka rozliczeniowa na potrzeby kompensat.

Standardy i Interpretacje przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, ale jeszcze niezatwierdzone przez UE

Przygotowując niniejsze sprawozdanie finansowe Bank nie zastosował następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane i zatwierdzone przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, ale które na dzień 31 grudnia 2012 roku nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania przez UE:

- MSSF 9 „*Instrumenty finansowe*” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub po tej dacie) oraz zmiany do MSSF 9 „*Instrumenty finansowe*” oraz MSSF 7 „*Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji*”.

MSSF 9 wprowadza nowe wymogi dotyczące rozliczania zobowiązań finansowych i przenosi wymogi dotyczące zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych z MSR 39. Standard ustala pojedyncze podejście w celu określenia czy aktywa finansowe wyceniane są wg kosztu zamortyzowanego czy według wartości godziwej, zastępując liczne zasady określone w MSR 39. Podejście MSSF 9 oparte jest na ocenie, w jaki sposób jednostka zarządza jej instrumentami finansowymi (tj. oparte na ocenie modelu biznesowego) oraz ocenie charakterystyki umownych przepływów pieniężnych związanych z aktywami finansowymi. Nowy standard wymaga również zastosowania pojedynczej metody oceny utraty wartości, zastępując liczne metody oceny utraty wartości określone przez MSR 39. Nowe wymogi dotyczące rozliczania zobowiązań finansowych dotyczą problemu zmienności wyniku finansowego wynikającego z decyzji emitenta o wycenie własnego zadłużenia w wartości godziwej. Rada Międzynarodowych

Standardów Rachunkowości zdecydowała o utrzymaniu obecnej wyceny po koszcie zamortyzowanym w odniesieniu do większości zobowiązań, dokonując zmiany jedynie w regulacjach dotyczących własnego ryzyka kredytowego. W ramach nowych wymogów jednostka, która zdecyduje się wycenić zobowiązania w wartości godziwej, prezentuje zmianę wartości godziwej wynikającą ze zmian własnego ryzyka kredytowego w innych całkowitych dochodach, nie w rachunku zysków i strat.

Celem zmian w MSSF 7 jest polepszenie jakości informacji o przekazanych aktywach finansowych, których w dalszym ciągu, przynajmniej w części, są rozpoznawane przez jednostkę, ponieważ nie podlegały zaprzestaniu ujmowania; oraz o aktywach finansowych nieprezentowanych przez jednostkę, gdyż spełniły warunki zaprzestania ujmowania, ale w dalszym ciągu są przez jednostkę wykorzystywane.

Zmiana MSSF 9 odracza w czasie obowiązkowy dzień wejścia w życie z 1 stycznia 2013 roku na 1 stycznia 2015 roku. Zmiany również zwalniają z obowiązku przekształcania danych porównawczych w sprawozdaniach finansowych w związku z zastosowaniem MSSF 9. Zwolnienie to było pierwotnie dostępne tylko dla jednostek, które zdecydowały się na zastosowanie MSSF 9 przed rokiem 2012. Zamiast tego wymagane są dodatkowe ujawnienia na temat skutków przejścia na nowe standardy, sporządzone w taki sposób, aby pomóc inwestorom w zrozumieniu wpływu początkowego zastosowania MSSF 9 na klasyfikację i wycenę instrumentów finansowych.

- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Zmiana ta określa, w jaki sposób jednostki stosujące MSSF po raz pierwszy rozliczają pożyczki rządowe z oprocentowaniem poniżej stopy rynkowej na moment przejścia na MSSF. Zmiana ta dodaje również zwolnienie od retrospektywnego stosowania MSSF jednostkom stosującym MSSF po raz pierwszy w taki sam sposób jak w przypadku zwolnień przyznanym jednostkom obecnie sporządzającym sprawozdanie finansowe według MSSF w momencie, gdy wymóg ten został włączony w 2008 roku do MSR 20 „Dotacje rządowe oraz ujawnianie informacji na temat pomocy rządowej”.

- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” oraz MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Zmiany mają na celu dostarczenie dodatkowych objaśnień na temat przepisów przejściowych w MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 w taki sposób, aby „ograniczyć wymogi przekształcania danych porównawczych tylko do poprzedzającego okresu porównawczego”. Wprowadzono również zmiany do MSSF 11 i MSSF 12 w celu eliminacji wymogów prezentowania danych porównawczych za okresy wcześniejsze niż bezpośrednio poprzedzający okres.

- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Zmiany zapewniają zwolnienie z wymogu konsolidacji zgodnie z MSSF 10 oraz wymagają od jednostek inwestycyjnych ujmowania poszczególnych jednostek zależnych w wartości godziwej przez wynik finansowy, zamiast je konsolidować. Zmiany wprowadzają również wymagania dotyczące ujawnień dla jednostek inwestycyjnych.

- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (2012)” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Dokonano zmian różnych standardów i interpretacji w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do standardów (MSSF 1, MSR 1, MSR 16, MSR 32 oraz MSR 34) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa. Wprowadzone zmiany doprecyzowały wymagane ujęcie księgowe w sytuacjach, w których poprzednio dopuszczana była dowolność interpretacji. Najważniejsze z nich to nowe lub zmienione wymogi dotyczące: (i) ponownego zastosowania MSSF 1, (ii) kosztów finansowania zewnętrznego pod MSSF 1, (iii) doprecyzowania wymogów w odniesieniu do informacji porównawczej, (iv) klasyfikacji urzędzeń na potrzeby serwisów, (v) wpływ podatku dochodowego od dystrybucji instrumentów kapitałowych właścicielom, (vi) informacje segmentowe o łącznych aktywach i zobowiązaniach w śródrocznych sprawozdaniach finansowych.

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Bank zasady (politykę) rachunkowości z wyjątkiem zmian, które będą wynikiem wprowadzenia zmian do MSSF 7 i MSSF 9. Bank jest w trakcie analizy wpływu zmiany na sprawozdanie finansowe.

Okres i zakres sprawozdania

Sprawozdanie finansowe Banku obejmuje okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku i zawiera dane porównawcze:

- dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2011 roku,
- dla pozycji rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów, zestawienia zmian w kapitale własnym, sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku.

Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2012 roku.

Zarząd Banku nie stwierdza, na dzień zatwierdzenia do publikacji sprawozdania finansowego, istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Działalność zaniechana

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2012 roku i okresach porównawczych w Banku nie wystąpiła działalność zaniechana.

5.2 Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Utrata wartości aktywów finansowych

Bank ocenia, czy wystąpiły obiektywne przesłanki wskazujące na utratę wartości składnika grupy aktywów finansowych. Poprzez przesłanki utraty wartości rozumie się zdarzenia lub grupy zdarzeń, które miały miejsce po dacie początkowego ujęcia składnika/grupy aktywów, a które wskazują, iż mogło nastąpić obniżenie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub grupy aktywów. W momencie rozpoznania przesłanek utraty wartości dokonuje się oszacowania odpisów z tytułu utraty wartości.

Więcej informacji na temat utraty wartości aktywów finansowych zostało zaprezentowanych w notach 5.5.(6), 16, 20 i 22.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Bank rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Więcej informacji na temat aktywów z tytułu podatku odroczonego przedstawiono w notcie 17.

Klasyfikacja umów leasingowych

Bank dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji. Szczegółowe informacje na temat umów leasingowych zawarto w notach 38 i 39.

5.3 Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

W przypadku aktywów i zobowiązań finansowych ujmowanych w bilansie w wartości godziwej, dla których

nie identyfikuje się aktywnego rynku, wycenę przeprowadza się w oparciu o powszechnie stosowane modele wyceny bazujące na zmiennych możliwych do zaobserwowania w otoczeniu rynkowym. Część zmiennych np. kształtowanie się przyszłych stóp procentowych, parametry zmienności, korelacje, wymagają profesjonalnej oceny. Modele i zmienne podlegają regularnej weryfikacji. Zmiana stosowanych modeli lub zmiennych w tych modelach mogłaby mieć wpływ na szacunki księgowe w zakresie wyceny.

Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych i ich wartości bilansowe zostały przedstawione w nocie 36.

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia czy wystąpiły obiektywne przesłanki wskazujące na utratę wartości składnika grupy aktywów finansowych. Poprzez przesłanki utraty wartości rozumie się zdarzenia lub grupy zdarzeń, które miały miejsce po dacie początkowego ujęcia składnika/grupy aktywów, a które wskazują, iż mogło nastąpić obniżenie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub grupy aktywów. W momencie rozpoznania przesłanek utraty wartości dokonuje się oszacowania odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przyjmuje trzy podejścia do oszacowania utraty wartości aktywów finansowych zaklasyfikowanych do kategorii pożyczek i należności:

- 1) dla pożyczek i należności, dla których stwierdzono przesłankę wskazującą na utratę wartości pojedynczego składnika aktywów, a które zostały uznane za indywidualnie znaczące, oszacowanie utraty wartości odbywa się na podstawie analizy przyszłych przepływów pieniężnych prognozowanych dla każdego składnika aktywów;
- 2) dla pożyczek i należności, dla których stwierdzono przesłankę wskazującą na utratę wartości pojedynczego składnika aktywów, a które nie zostały uznane za indywidualnie znaczące, oszacowanie utraty wartości odbywa się na poziomie wyodrębnionych klas ekspozycji, na podstawie oczekiwanych średnich przepływów pieniężnych generowanych przez poszczególne portfele kredytów;
- 3) dla pożyczek i należności, dla których nie stwierdzono przesłanek wskazujących na utratę wartości pojedynczego składnika aktywów, ale dla których stwierdzono przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia poniesionych ale nie rozpoznanych strat, odpisy są szacowane na podstawie oczekiwanego okresu ujawniania strat, prawdopodobieństwa ujawnienia strat oraz oczekiwanej straty w momencie ujawnienia.

Jeżeli Bank identyfikuje obiektywne dowody na to, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów klasyfikowanych do kategorii dostępne do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i odsetki) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w zysku lub stracie, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przekwalifikowana do zysku lub straty.

W przypadku instrumentu kapitałowego kwalifikowanego jako dostępny do sprzedaży, dla którego nie można w sposób wiarygodny ustalić wartości godziwej, tj. wycenianego według kosztu historycznego z uwzględnieniem utraty wartości, odpisy z tytułu utraty wartości nie podlegają odwróceniu.

W przypadku instrumentu dłużnego wycenianego według wartości godziwej, jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w zysku lub stracie, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w zysku lub stracie.

W przypadku pozostałych aktywów finansowych odpisy aktualizujące wartość składnika aktywów finansowych ustala się jako różnicę między wartością składnika aktywów wynikającą z ksiąg rachunkowych i bieżącą wartością przyszłych przepływów pieniężnych oczekiwanych przez Bank, zdyskontowaną za pomocą bieżącej rynkowej stopy procentowej stosowanej do podobnych instrumentów finansowych.

Najważniejsze założenia przyjęte przy ocenie utraty wartości aktywów finansowych oraz wartości bilansowe poszczególnych aktywów finansowych poddanych ocenie dotyczącej utraty wartości przedstawiono w notach 5.5.(6), 16, 20 i 22.

Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu utraty wartości aktywów finansowych są regularnie przeglądane i uaktualniane w razie potrzeby.

Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości składników aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży składnika aktywów

trwałych, w zależności od tego, która z nich jest wyższa.

Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków, co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne), innych czynników. Przyjęcie odmiennych założeń wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych. Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty doprowadzenia do sprzedaży, Bank opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców, które co do zasady, również opierają się na szacunkach.

Wartość godziwa zabezpieczeń udzielonych kredytów

Wartość godziwą zabezpieczeń do udzielonych kredytów ustala się w oparciu o techniki wyceny oraz analizę rynku nieruchomości. Lista przyjmowanych przez spółkę zabezpieczeń oraz ich wartość godziwa zostały przedstawione w nocie 47.a niniejszego sprawozdania finansowego.

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Szacując długość okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych uwzględniane są m.in.:

- dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywności wykorzystania, itp.,
- utrata przydatności z przyczyn technologicznych,
- okres sprawowania kontroli nad składnikiem aktywów oraz prawne i inne ograniczenia okresu użytkowania,
- zależność okresu użytkowania składników aktywów od okresu użytkowania innych aktywów,
- inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych, bądź też w sytuacji, kiedy szacowany okres użytkowania jest krótszy, przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

Bank corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Szczegółowe informacje dotyczące okresów użytkowania aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych została zawarte w nocie 5.5.(9-10).

Rezerwy

Bank ujmuje rezerwy w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, gdy istnieje obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków lub korzyści ekonomicznych, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Rezerwa wykazywana jest w kwocie szacowanego kosztu wypływu środków pieniężnych.

Rezerwa na odprawy emerytalne

Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe wyliczana jest przez aktuarium metodą aktuarialną jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Banku wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, co do stóp dyskontowych, prognozowanych podwyżek wynagrodzenia, rotacji pracowników, wskaźnika umieralności i innych. Wszystkie założenia są weryfikowane na każdy dzień bilansowy. Przy ustalaniu odpowiedniej stopy dyskontowej bierze się pod uwagę stopę zwrotu z „bezpiecznych”, nieobciążonych ryzykiem kredytowym instrumentów finansowych o terminach zapadalności zgodnych średnio z terminami zapadalności obliczanych zobowiązań.

Wielkości bilansowe utworzonych rezerw przedstawiono w nocie 34.

5.4 Zmiana szacunków

W bieżącym okresie sprawozdawczym i okresach porównawczych Bank nie zmieniał wielkości szacunkowych, które mogłyby mieć wpływ na okres bieżący lub na okresy przyszłe.

5.5 Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości

(1) Początkowe ujęcie aktywów i zobowiązań finansowych

Bank ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim sprawozdaniu z sytuacji finansowej, wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu.

Bank decyduje o klasyfikacji aktywa finansowego w momencie jego początkowego ujęcia.

Aktywa i zobowiązania finansowe objęte zakresem MSR 39 klasyfikuje się do następujących kategorii: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (do tej kategorii zalicza się aktywa lub zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym instrumenty pochodne, a także aktywa i zobowiązania finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy), aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, pożyczki i należności, aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności oraz pozostałe zobowiązania finansowe.

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wycenia się według wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego niekwalifikowanych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Wszystkie standaryzowane transakcje kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych ujmuje się pozabilansowo na dzień zawarcia transakcji tj. na dzień, w którym Bank zobowiązuje się zakupić składnik aktywów finansowych, natomiast w dniu realizacji transakcji składnik aktywów finansowych wprowadza się do ewidencji bilansowej. Standaryzowana transakcja kupna lub sprzedaży polega na kupnie lub sprzedaży składnika aktywów finansowych zgodnie z umową, której warunki wymagają dostarczenia składnika aktywów w okresie wynikającym ze zwykle obowiązujących regulacji lub konwencji przyjętych na danym rynku.

(2) Późniejsza wycena aktywów i zobowiązań finansowych

Późniejsza wycena instrumentów finansowych zależy od ich klasyfikacji, zgodnie z opisem poniżej:

a) Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe ujmowane są w wartości godziwej. Instrumenty pochodne posiadające na dzień wyceny dodatnią wartość godziwą wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa, zaś instrumenty posiadające ujemną wartość z wyceny – jako zobowiązania. Zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu, które nie zostały wyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń, wykazywane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany”.

b) Wbudowane instrumenty pochodne

Bank wydziela i ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wbudowane instrumenty pochodne będące składnikiem instrumentów hybrydowych. Instrument hybrydowy zawiera umowę zasadniczą (nie będącą instrumentem pochodnym) oraz wbudowany instrument pochodny, który w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs waluty, indeks cen lub stóp lub inną zmienną modyfikuje część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej.

Spełniające określone niżej warunki, wbudowane instrumenty pochodne traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne. Instrumenty te są wyceniane według wartości godziwej, a ich zmiany wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany”. Wbudowane instrumenty pochodne ujmuje się i wycenia odrębnie od umowy zasadniczej w przypadku łącznego zaistnienia następujących warunków:

- cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi umowy zasadniczej i ryzykiem z niej wynikającymi,
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wbudowany instrument pochodny spełniałby definicję instrumentu pochodnego, oraz

- hybrydowy (łączny) instrument finansowy nie jest zaliczany do instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

c) Pozostałe aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu obejmują instrumenty finansowe nabyte w celu odsprzedaży w krótkim czasie lub są częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie, i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie. Inne niż pochodne instrumenty finansowe ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej. Zmiany wartości godziwej odnoszone są do rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany”. Przychody oraz koszty z tytułu odsetek ujmowane są odpowiednio w pozycji „Przychody z tytułu odsetek” lub „Koszty z tytułu odsetek”.

d) Aktywa i zobowiązania finansowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu

Kategoria ta obejmuje aktywa i zobowiązania finansowe zaklasyfikowane w momencie ich początkowego ujęcia jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, po spełnieniu następujących kryteriów:

- wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione; lub
- zastosowanie takiej kwalifikacji aktywa lub zobowiązania eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowo na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat); lub
- grupa aktywów lub zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Banku.

Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej tych instrumentów na dzień bilansowy wykazywane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany”. Uzyskane odsetki oraz poniesione koszty wykazywane są odpowiednio w przychodach i kosztach odsetkowych, zgodnie z warunkami kontraktu, a przychody z tytułu dywidend są ujmowane w pozycji „Przychody z tytułu dywidend” w momencie ustalenia praw do ich otrzymania.

W bieżącym okresie sprawozdawczym i okresach porównawczych Bank nie klasyfikował żadnych instrumentów finansowych w momencie ich początkowego ujęcia jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

e) Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie wymagalności, które Bank zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu wymagalności, inne niż:

- aktywa finansowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu;
- aktywa finansowe zaklasyfikowane do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży; oraz
- aktywa finansowe spełniające definicję „pożyczek i należności”.

W przypadku sprzedaży lub przekwalifikowania inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności o wartości większej niż nieznaczną w stosunku do całkowitej kwoty inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności przed terminem wymagalności, cała kategoria inwestycji podlega przeklasyfikowaniu do kategorii aktywów dostępnych do sprzedaży. W takim przypadku przez okres 2 lat, po roku, w którym wystąpiło to zdarzenie, Bank nie może kwalifikować do kategorii inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności żadnych aktywów finansowych.

Po początkowym ujęciu aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Metoda ta wykorzystuje efektywną stopę procentową, która dokładnie dyskontuje przewidywane przyszłe przepływy pieniężne przez oczekiwany okres życia składnika aktywów finansowych do wartości bilansowej netto składnika aktywów finansowych. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie lub dyskonta stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej.

Rozliczenie zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej jest ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”. Straty z tytułu utraty wartości są ujmowane w rachunku zysków

i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

f) Pożyczki i należności

Do kategorii pożyczek i należności zalicza się aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- aktywa finansowe, które Bank zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- aktywa finansowe wyznaczone przez Bank przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży, lub
- aktywa finansowe, gdzie Bank może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.

Po ujęciu początkowym pożyczki i należności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Zamortyzowany koszt jest obliczany przy uwzględnieniu dyskonta lub premii oraz prowizji, opłat i kosztów transakcji, które stanowią integralną część efektywnej stopy procentowej. Amortyzacja jest ujmowana w pozycji „Przychody z tytułu odsetek” w rachunku zysków i strat. Straty z tytułu utraty wartości są ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

g) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych kategorii aktywów.

Po początkowym ujęciu aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się w wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej ujmuje się w innych całkowitych dochodach (inne całkowite dochody kumulowane są w pozycji kapitału „Kapitał z aktualizacji wyceny”). Kapitał z aktualizacji wyceny podlega rozliczeniu do rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży składnika aktywów bądź wystąpienia utraty jego wartości.

W przypadku instrumentów dłużnych przychody odsetkowe oraz dyskonto lub premia rozliczane w czasie z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych są wykazywane w rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa do otrzymania płatności.

Jeśli nie można ustalić wartości godziwej, to wówczas aktywa są ujmowane według kosztu nabycia z uwzględnieniem utraty wartości. Odpisy z tytułu utraty wartości rozpoznawane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

h) Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe inne niż wycenianie w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Jeżeli dla zobowiązania finansowego nie można ustalić harmonogramu przepływów pieniężnych, a więc także rzetelnie ustalić efektywnej stopy procentowej, zobowiązanie to wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

i) Gwarancje finansowe

Zgodnie z MSR 39 gwarancje finansowe to takie umowy, które zobowiązują Bank, jako ich wystawcę, do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z warunkami instrumentu dłużnego. Umowy gwarancji finansowych w momencie ich początkowego ujęcia wyceniane są w wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przyporządkować czynności wystawienia gwarancji. W terminie późniejszym zobowiązania te są ujmowane według wyższej z dwóch wartości: najlepszego szacunku wydatków koniecznych do uregulowania bieżących zobowiązań na dzień bilansowy oraz wartości ujętej pierwotnie pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18.

(3) Przekwalifikowanie aktywów finansowych

Bank może przekwalifikować niebędący instrumentem pochodnym składnik aktywów z kategorii utrzymywanych do obrotu do kategorii pożyczek i należności, jeżeli nie jest już dłużej utrzymywany w celu sprzedaży lub odkupienia w niedalekiej przyszłości. Aby składnik aktywów finansowych mógł być przekwalifikowany, musi spełniać warunki wynikające z definicji pożyczek i należności oraz Bank musi mieć intencję i możliwość utrzymywania składnika aktywów finansowych w dającej się przewidzieć przyszłości lub do upływu terminu wymagalności.

Przekwalifikowane aktywa finansowe ujmowane są w wartości godziwej na moment reklasyfikacji. W przypadku

przekwalifikowania z kategorii aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu, wszelkie zyski i straty ujęte już w wyniku finansowym, nie ulegają odwróceniu. Wartość godziwa składnika aktywów w momencie przekwalifikowania staje się nowym zamortyzowanym kosztem.

W przypadku aktywów finansowych przekwalifikowanych z kategorii dostępnych do sprzedaży do kategorii aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności lub kategorii pożyczek i należności (o ile aktywa te spełniają kryteria klasyfikacji do powyższej kategorii), wszelkie zyski i straty związane z takim składnikiem aktywów, które poprzednio odniesiono na kapitał własny, ujmują się w następujący sposób:

- w przypadku składnika aktywów z określonym terminem wymagalności, zyski lub straty ujęte w kapitałach własnych do dnia przekwalifikowania amortyzuje się i ujmuje w rachunku zysków i strat przez okres pozostały do terminu wymagalności przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej,
- w przypadku składnika aktywów o nieokreślonym terminie wymagalności, zyski i straty pozostają w kapitale własnym do momentu sprzedaży lub wyzbycia się go w inny sposób, kiedy to ujmuje się je w rachunku zysków i strat.

Bank nie dokonywał reklasyfikacji żadnych instrumentów finansowych do kategorii wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy po ich początkowym ujęciu.

(4) Wyłączenie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

(i) Aktywa finansowe

Bank wyłącza składnik aktywów finansowych (lub część składnika aktywów finansowych, lub część grupy podobnych aktywów finansowych) ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy:

- wygasły prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych;
- Bank przeniósł prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązał się do przekazania otrzymanych środków pieniężnych bez zbędnej zwłoki stronie trzeciej na zasadzie pośredniczenia w transakcji i:
  - (a) przeniósł zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane ze składnikiem aktywów, lub
  - (b) nie przeniósł ani nie zachował zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ale przeniósł kontrolę nad składnikiem aktywów finansowych.

W przypadku, gdy Bank przeniósł swoje prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązał się do pośredniczenia w transakcji, ale nie przeniósł ani nie zachował zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ani też wyżej wymienione przeniesienie nie spowodowało przeniesienia kontroli nad składnikiem aktywów, wówczas ten składnik aktywów jest ujmowany w stopniu, w jakim Bank utrzymuje zaangażowanie w składnik aktywów.

Zaangażowanie w składnik aktywów, które przyjmuje formę gwarancji, jest wyceniane według niższej z dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej składnika aktywów oraz maksymalnej kwoty, którą Bank może być zobowiązany zapłacić za ten składnik aktywów.

(ii) Zobowiązania finansowe

Bank wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Bank ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Bank ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w rachunku zysków i strat.

(5) Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa stanowi kwotę, za jaką na warunkach rynkowych składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie zaspokojone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, lecz niepowiązanymi stronami transakcji.

Wartość godziwa instrumentów finansowych notowanych na aktywnym zorganizowanym rynku finansowym jest ustalana poprzez odniesienie do bieżącej ceny kupna – dla składnika aktywów, lub bieżącej ceny sprzedaży – dla zaciągniętego zobowiązania.

Wartość godziwa instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek jest ustalana przy zastosowaniu różnych technik wyceny np. oszacowania ceny instrumentu finansowego, na podstawie publicznie ogłoszonej, notowanej w aktywnym obrocie regulowanym ceny nie różniącego się istotnie, podobnego instrumentu finansowego albo cen

składników złożonego instrumentu finansowego lub oszacowania ceny instrumentu finansowego za pomocą metod estymacji powszechnie uznanych za poprawne.

Wartość godziwa dla poszczególnych pozycji aktywów i zobowiązań, oraz sposoby jej szacowania zostały opisane szczegółowo w notcie 36.

(6) Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość, a strata z tytułu utraty wartości została poniesiona wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Do obiektywnych dowodów utraty wartości należą np. znaczące trudności finansowe dłużnika, niespłacenie lub zaleganie ze spłaceniem odsetek lub nominału, wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej dłużnika, obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Przesłanki utraty wartości podzielone są na dwie grupy:

- 1) ilościowe: opóźnienie w spłacie raty kapitałowej lub odsetkowej przekracza 90 dni,
- 2) jakościowe:
  - a) kryteria twarde (obowiązkowe):
    - wypowiedzenie umowy kredytowej bądź upadłość kredytobiorcy, jego likwidacja lub wszczęte postępowanie naprawcze wobec dłużnika,
    - restrukturyzacja zadłużenia poprzez zawarcie aneksu (np. dotyczącego wydłużenia okresu kredytowania, zmiany harmonogramu płatności, znaczącej zmiany zabezpieczeń itp.), który w innym przypadku nie zostałby zawarty,
    - umorzenie części kredytu, układ, ugoda,
  - b) kryteria miękkie, czynniki podlegające ocenie eksperckiej analityka dokonującego oceny:
    - opóźnienia lub brak spłat rat kapitałowych lub odsetkowych nie przekraczające 90 dni,
    - niekorzystne zmiany sytuacji finansowej kredytobiorcy,
    - negatywne zmiany czynników makroekonomicznych, które mają wpływ na branżę, w której działa kredytobiorca,
    - negatywne zmiany w wewnętrznej strukturze organizacyjnej czy strukturze kierownictwa,
    - utrata rynków zbytu lub znaczących klientów,
    - zmiana przepisów prawa mających negatywny wpływ na funkcjonowanie kredytobiorcy,
    - znaczący spadek cen rynkowych zabezpieczeń ekspozycji,
    - przegrana istotna sprawa sporna mogąca spowodować istotne straty,
    - niedostarczenie przez kredytobiorcę dokumentów dotyczących jego sytuacji ekonomiczno-finansowej,
    - inne, o ile mogą wpłynąć na przewidywane przepływy pieniężne.

(i) Należności od innych banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom

W przypadku należności od innych banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w pierwszej kolejności Bank rozważa, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także łącznie w przypadku aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. W przypadku stwierdzenia, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, składnik ten jest włączany do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie oceniany pod względem utraty wartości. Aktywa oceniane indywidualnie pod względem utraty wartości, w przypadku których Bank dokonuje odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości lub postanawia taki odpis dalej ujmować, nie są uwzględniane w łącznej ocenie utraty wartości.

Jeżeli istnieją dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zastosowanie rachunku rezerw i kwota straty ujmowana jest w rachunku zysków i strat. W przypadku aktywów

finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości. Kredyty wraz z dotyczącymi ich odpisami z tytułu utraty wartości są spisywane w momencie, gdy brak jest realnych perspektyw przyszłych odzysków oraz wszystkie zabezpieczenia zostały zrealizowane i przeniesione na rzecz Banku. Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zwiększyła się bądź zmniejszyła z powodu zdarzenia, które miało miejsce po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu zwiększa się bądź zmniejsza poprzez skorygowanie rachunku rezerw.

Wartość bieżąca oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych jest ustalana przy użyciu pierwotnej efektywnej stopy procentowej dla danego instrumentu finansowego. Jeżeli pożyczka bądź należność mają przypisaną zmienną stopę procentową, to stopa dyskontowa dla wyceny utraty wartości, jest bieżącą efektywną stopą procentową. Kalkulacja wartości bieżącej oszacowanych przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczonym zastawem składnikiem aktywów, odzwierciedla przepływy pieniężne, które mogą powstać w wyniku egzekucji, pomniejszone o koszty związane z pozyskaniem i sprzedażą zabezpieczenia, niezależnie od tego, czy dokonanie egzekucji jest prawdopodobne.

Dla celów łącznej oceny utraty wartości, aktywa finansowe grupowane są według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego, które wskazują na zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy, np. na podstawie oceny ryzyka kredytowego lub procesu oceniania według przyjętej skali, z uwzględnieniem typu składnika aktywów, branży, obszaru geograficznego, rodzaju zabezpieczenia, opóźnienia w spłacie i innych istotnych czynników.

Przyszłe przepływy pieniężne w grupie aktywów finansowych, dla których utrata wartości oceniana jest łącznie, są szacowane na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego. Dane historyczne dotyczące strat są korygowane na podstawie dostępnych bieżących danych, tak aby odzwierciedlić oddziaływanie bieżących warunków, które nie miały wpływu w okresie, na którym opierają się dane historyczne dotyczące strat, jak też, aby wyeliminować czynniki mające wpływ na dane historyczne, a niewystępujące obecnie. Oszacowania zmian przyszłych przepływów pieniężnych odzwierciedlają i zasadniczo są zgodne ze zmianami powiązanych dostępnych danych w poszczególnych okresach (takich jak stopa bezrobocia, ceny nieruchomości, ceny towarów, status płatności oraz inne czynniki, które wskazują na poniesione w grupie straty i ich rozmiary). Metodologia i założenia przyjęte do oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych są regularnie przeglądane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi.

Należności z tytułu kredytów preferencyjnych udzielonych w ramach rządowego programu "Rodzina na swoim" (w przypadku których preferencyjność polega na tym, iż część należnych Bankowi odsetek, w okresie pierwszych ośmiu lat spłaty pokrywana jest przez Skarb Państwa – dopłaty do oprocentowania realizowane są przez Bank Gospodarstwa Krajowego) rozpoznawane są w momencie udzielenia kredytu w wysokości wypłaconych środków, a należności od Banku Gospodarstwa Krajowego są ujmowane w momencie wymagalności części odsetkowej raty, po spełnieniu przez kredytobiorcę warunku zapłaty części kapitałowej rat. Przychody odsetkowe z tytułu powyższych kredytów otrzymywane od klientów oraz od Banku Gospodarstwa Krajowego prezentowane są łącznie jako przychody odsetkowe od kredytów na nieruchomości od osób fizycznych.

(ii) Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

W przypadku aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności na każdy dzień bilansowy Bank indywidualnie ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych. Jeśli istnieją obiektywne dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się, a kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się. Kwotę odwróconej straty ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

(iii) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

W przypadku aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

W przypadku inwestycji kapitałowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, do obiektywnych dowodów utraty wartości zalicza się znaczący bądź utrzymujący się spadek wartości godziwej składnika aktywów finansowych poniżej kosztu.

Jeżeli nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, to skumulowane straty – będące różnicą pomiędzy kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą, pomniejszone o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika

aktywów uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat – wyksięguje się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

Strat z tytułu utraty wartości inwestycji kapitałowych nie poddaje się odwróceniu przez rachunek zysków i strat; wzrost ich wartości godziwej po ujęciu straty z tytułu utraty wartości ujmowany jest bezpośrednio w innych całkowitych dochodach.

W przypadku instrumentów dłużnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, ocena czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych odbywa się na takich samych zasadach, jak w przypadku aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

W przypadku aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

(iv) Aktywa finansowe wyceniane według kosztu

Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Tak ustalonych strat z tytułu utraty wartości nie poddaje się odwróceniu.

(7) Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

Aktywa finansowe kompensuje się ze zobowiązaniami finansowymi, ujmując kwotę netto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w przypadku, gdy istnieje obowiązująca aktualnie prawna możliwość kompensowania ze sobą ujętych kwot i istnieje zamiar dokonania rozliczenia netto lub jednoczesnego zrealizowania aktywów i uregulowania zobowiązań.

(8) Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy, wykazywane według wartości nominalnej oraz aktywa finansowe o dużej płynności, tzw. krótkoterminowe (za taki okres można przyjąć okres trzymiesięczny lub krótszy, licząc od daty nabycia).

(9) Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdadnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia. Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzacja innych rzeczowych aktywów trwałych jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Okres
Budynki i budowle	25, 40 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	5 – 20 lat
Urządzenia biurowe	5 – 20 lat
Środki transportu	5 lat
Komputery	3 – 10 lat
Inwestycje w obcych środkach trwałych	3,5 – 10 lat (ale nie dłużej niż okres umowy najmu)

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się raz w roku, i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku następnego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

(10) Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i ujmuje się je w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane raz w roku. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania przyszłych korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub stawki amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych, z efektem od początku następnego roku obrotowego. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w rachunku zysków i strat w „Ogólnych kosztach administracyjnych”.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze sprawozdania z sytuacji finansowej są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie usunięcia ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

Amortyzację wartości niematerialnych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej przez okresy ich użytkowania, które dla licencji wynoszą 50% (2 lata), w uzasadnionych przypadkach przy uwzględnieniu przewidywanego okresu użyteczności 3 – 20 lat.

(11) Wkład niepieniężny w formie aportu

Rzeczowe środki trwałe bądź wartości niematerialne, które są wnoszone w formie aportu jako pokrycie kapitału zakładowego wyceniane są do wartości godziwej. Różnica między wartością bilansową a wartością godziwą ujmowana jest w kosztach/przychodach operacyjnych.

(12) Leasing – Bank jako leasingobiorca

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Bank zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

(13) Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Bank raz do roku ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś z aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego czy nastąpiła utrata wartości, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne (OWŚP) pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego,

która z tych wartości jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba, że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów lub OWŚP jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów.

Do określania wartości godziwej, pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, używany jest odpowiedni model wyceny. Obliczenia te są potwierdzone przez wyceny dokonane na podstawie innych źródeł lub inne dostępne wyznaczniki wartości godziwej.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów są ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących wartość aktywów z tytułu utraty wartości”, z wyłączeniem aktywów wcześniej przeszacowanych, w przypadku których przeszacowanie zostało odniesione na kapitał. Wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest także ujmowany w kapitałach do wartości wcześniejszych przeszacowań.

Dla aktywów, na końcu każdego okresu obrachunkowego dokonuje się oceny, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że wcześniej ujęte odpisy z tytułu utraty wartości są nadal zasadne i czy nie powinny zostać pomniejszone. Jeżeli takie przesłanki występują, Bank szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów bądź ośrodków wypracowujących wpływy pieniężne. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej.

Podwyższona kwota nie powinna przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie w rachunku zysków i strat, chyba że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej, w którym to przypadku odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości traktuje się jako zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny.

Powyższe kryteria mają także zastosowanie w ocenie, czy nastąpiła utrata wartości aktywów ujętych jako wartości niematerialne. Test ten przeprowadza się albo dla poszczególnych aktywów, albo dla ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz gdy okoliczności wskazują, że mogła wystąpić utrata wartości.

(14) Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach

Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach wykazywane są według kosztu historycznego po uwzględnieniu odpisów z tytułu utraty wartości.

(15) Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Banku ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Jeżeli Bank spodziewa się, że wydatki objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazywane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest dyskontowana, przy zastosowaniu bieżącej stopy dyskontowej nieuwzględniającej podatku, odzwierciedlającej ewentualne ryzyko związane z danym zobowiązaniem. Jeżeli kwota rezerwy została zdyskontowana, zwiększenie rezerwy w związku z wpływem czasu jest ujmowane jako pozostałe koszty operacyjne.

(16) Rozliczenia międzyokresowe

(i) Pozostałe aktywa

Na pozycję „Pozostałe aktywa” składają się głównie: koszty do rozliczenia w czasie, przychody do otrzymania, zaliczki, rozliczenia kart płatniczych, zapasy związane z działalnością uboczną Banku oraz należności od różnych kontrahentów.

Przychody do otrzymania ujęte w pozycji „Pozostałe aktywa” to przychody odnoszące się do wyniku danego okresu sprawozdawczego do otrzymania przez Bank w okresie późniejszym, które dotyczą naliczonych opłat i prowizji

za czynności bankowe, za prowadzenie rachunków i innych.

Koszty do rozliczenia w czasie ujęte w pozycji „Pozostałe aktywa” to koszty poniesione w danym okresie sprawozdawczym dotyczące następných okresów sprawozdawczych, dotyczące w szczególności kosztów ubezpieczenia, prenumeraty i składek na fundusz świadczeń gwarantowanych.

Należności od kontrahentów ujmuje się w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji (jeżeli występują) zgodnie z MSR 39. Nabyte lub powstałe zapasy rzeczowych składników aktywów obrotowych ujmuje się w księgach rachunkowych według cen nabycia lub kosztów wytworzenia na dzień ich nabycia lub powstania,

Wartość należności aktualizuje się, uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty, poprzez dokonanie odpisu aktualizującego, który zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych.

(ii) Pozostałe zobowiązania

Składnikami innych zobowiązań są między innymi: rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Banku przez kontrahentów, które zostaną rozliczone w następnych okresach sprawozdawczych, zobowiązania wobec pracowników z tytułu niewykorzystanych urlopów, premii uznaniowych, zaliczki otrzymane oraz pozostałe zobowiązania od kontrahentów, rozrachunki międzybankowe, rozliczenia publiczno-prawne oraz rozliczenia z Poczta Polska z tytułu obsługi zastępczej.

(17) Ujmowanie przychodów

(i) Wynik z tytułu odsetek

W przypadku wszystkich aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz oprocentowanych aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, przychody i koszty odsetkowe ujmowane są z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Bank dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. W przypadku, gdy Bank zmienia oszacowania płatności udzielonych lub otrzymanych, koryguje wartość bilansową składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. Korekta jest wyliczana z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego i ujmowana jest jako przychód lub koszt odsetkowy w rachunku zysków i strat.

Przychody odsetkowe od dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczonych do obrotu bądź desygnowanych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy na moment początkowego ujęcia są ujmowane w przychodach z tytułu odsetek.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje (otrzymane lub należne) ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej z tytułu: kredytów z harmonogramami spłat, lokat międzybankowych oraz papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży, przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy na moment początkowego ujęcia.

W przypadku aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe naliczane są od wartości bieżącej należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość) przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania odpisu z tytułu utraty wartości.

(ii) Wynik z tytułu prowizji i opłat

Opłaty i prowizje nie stanowiące integralnej części efektywnej stopy procentowej tj. takie, które nie są rozliczane metodą efektywnej stopy procentowej, lecz rozkładane są w czasie metodą liniową lub rozpoznawane jednorazowo w rachunku zysków i strat, są ujmowane odpowiednio w pozycji „Wynik z tytułu opłat i prowizji”. Do przychodów rozliczanych w czasie metodą liniową zaliczane są głównie prowizje od kredytów w rachunku bieżącym.

Do przychodów prowizyjnych zaliczanych jednorazowo należą np. prowizje za aneks niezmienny harmonogramu, za wydanie zaświadczenia o kredycie, za sporządzenie odpisu umowy oraz inne opłaty i prowizje związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Bank.

Dodatkowo Bank w tej pozycji ujmuje wartość godziwą świadczonej usługi z tytułu prowizji za dokonanie istotnej czynności polegającej na pośrednictwie w sprzedaży polis ubezpieczeniowych. Pozostałą część opłat z tytułu pośrednictwa w sprzedaży ubezpieczeń Bank rozlicza w czasie jako integralną część efektywnej stopy procentowej i ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji przychodów odsetkowych.

(iii) Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat Banku w dniu ustalenia praw do ich otrzymania.

(iv) Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany

Pozycja „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany” uwzględnia wszystkie zyski i straty wynikające ze zbycia oraz ze wartości godziwej instrumentów aktywów i zobowiązań finansowych zaklasyfikowanych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Pozycja ta obejmuje również wynik z pozycji wymiany, tj. dodatnie i ujemne różnice kursowe zarówno zrealizowane, jak niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i zobowiązań walutowych według obowiązującego na dzień bilansowy średniego kursu NBP.

(v) Wynik zrealizowany z operacji papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży

Wynik zrealizowany z operacji papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia aktywów finansowych zaklasyfikowanych jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz efekt reklasyfikacji papierów wartościowych z aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności.

(vi) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

W pozycji pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych wykazywane są pozycje niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością operacyjną.

Na pozostałe przychody operacyjne składają się w szczególności zyski z tytułu sprzedaży środków trwałych, otrzymane odszkodowania oraz kary, przychody z odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych, nieściągalnych, spłaty kosztów windykacji, rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania oraz przychody uboczne Banku. Natomiast na pozostałe koszty operacyjne składają się głównie straty z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych, koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien, koszty z tytułu spisanych należności, odpisy na należności od dłużników różnych i inne koszty operacyjne.

(18) Podatki

(i) Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwoty przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (w przypadku należności – podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza wynikiem finansowym jest ujmowany w innych całkowitych dochodach, w zakresie pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym, w zakresie pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

(ii) Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, odroczony podatek dochodowy jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem przypadku, gdy:

- rezerwa na odroczony podatek dochodowy powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub innego składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową, oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli Banku i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie

ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać wyżej wymienione różnice, ulgi i straty, z wyjątkiem przypadku, gdy:

- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową, oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości wyżej wymienione różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na zrealizowanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza wynikiem finansowym jest ujmowany w innych całkowitych dochodach, w zakresie pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym, w zakresie pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat aktywów z zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowego ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

(19) Kapitały własne

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem Banku oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej.

Pozostałe pozycje kapitałów własnych wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej z uwzględnieniem ich podziału na rodzaje zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i z postanowieniami statutu Banku. Tworzą je:

- kapitał zapasowy, który jest tworzony z nadwyżki wartości emisyjnej akcji nad ich ceną nominalną, z obligatoryjnego 8% odpisu z zysku netto i z przeniesienia kapitału z aktualizacji wyceny,
- kapitał rezerwowy tworzony zgodnie z Prawem Bankowym i statutem Banku z podziału zysku netto,
- wynik netto za okres bieżący oraz niepodzielony zysk lub niepokrytą stratę z okresów poprzednich (prezentowane łącznie w pozycji „Zyski zatrzymane/Niepokryte straty”),
- kapitał z aktualizacji wyceny.

(i) Dywidendy

Dywidendy za dany rok, które zostałyby zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie wypłacone na dzień bilansowy, ujawnia się w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach „Pozostałych zobowiązań”.

(20) Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS)

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych (Dz. U. nr 70 z 1996 roku, poz. 335 z późniejszymi zmianami) Bank tworzy ZFŚS. Celem ZFŚS jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników. Zobowiązania ZFŚS stanowią zakumulowane odpisy dokonane przez Bank i spółki Banku na rzecz ZFŚS pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS.

W Banku nie występuje majątek socjalny, całość zobowiązań z tytułu ZFŚS wyrażona jest w środkach pieniężnych

zgrupowanych na wyodrębnionym rachunku bankowym.

Na potrzeby prezentacji w niniejszym sprawozdaniu Bank dokonał kompensaty aktywów i zobowiązań ZFŚS ze względu na fakt, że nie stanowią one aktywów Banku.

(21) Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Sprawozdanie finansowe zostało przygotowane w polskich złotych. Jest to waluta funkcjonalna Banku. Jest to również waluta podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działa Bank.

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na polskie złote przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na polskie złote przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez NBP. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są w rachunku zysków i strat. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

(22) Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
1 USD = 3,0996 zł	1 USD = 3,4174 zł
1 EUR = 4,0882 zł	1 EUR = 4,4168 zł
1 CAD = 3,1172zł	1 CAD = 3,3440 zł
1 CHF = 3,3868 zł	1 CHF = 3,6333 zł
1 GBP = 5,0119 zł	1 GBP = 5,2691 zł
1 DKK = 0,5480 zł	1 DKK = 0,5941 zł
1 SEK = 0,4757 zł	1 SEK = 0,4950 zł

(23) Rachunkowość zabezpieczeń

Bank nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń

6. Sprawozdawczość według segmentów operacyjnych

Zgodnie z intencją MSSF 8 prezentacja informacji o segmentach jest dokonana w oparciu o strukturę raportowania używaną dla celów wewnętrznych.

Kryterium wydzielenia segmentu stanowi sposób, w jaki prowadzona jest działalność oraz rodzaj i zakres informacji wykorzystywanych przez zarządzających w danej jednostce.

Dla celów zarządczych działalność Banku została podzielona na części w oparciu o sprzedawane produkty, świadczone usługi oraz odbiorców. Istnieją zatem następujące sprawozdawcze segmenty operacyjne: detaliczny, instytucjonalny oraz rozliczeń i skarbu. Operacje skoncentrowane są na rynku polskim – podstawową bazę klientów stanowią krajowe osoby fizyczne i podmioty gospodarcze.

Segment detaliczny

Segment detaliczny w ujęciu zarządczym obejmuje ofertę skierowaną do osób fizycznych. Oferta zawiera produkty depozytowe, kredytowe, ubezpieczeniowe i fundusze inwestycyjne. Oferta kierowana jest za pomocą tradycyjnych kanałów dystrybucji poprzez ogólnopolską sieć placówek (w tym sieć Poczty Polskiej i pośredników finansowych), bankowość internetową Poczty24, bankowość mobilną PocztySMS i Call Center.

Segment instytucjonalny

Segment Instytucjonalny w ujęciu zarządczym obejmuje wynik na działalności uzyskany z tytułu obsługi podmiotów gospodarczych będących osobami prawnymi, osobami fizycznymi oraz jednostkami organizacyjnymi nie posiadającymi osobowości prawnej, jeżeli na podstawie właściwych przepisów prowadzą działalność gospodarczą oraz jednostek budżetowych szczebla centralnego i samorządowego.

Produkty kredytowe, depozytowe oraz usługi rozliczeniowe zostały wzbogacone o atrakcyjną cenowo ofertę

produktową mającą na celu ułatwienie przedsiębiorcom efektywne zarządzanie środkami pieniężnymi. Produkty są oferowane poprzez sieć własną Banku w Regionach Sprzedaży, sieć Poczty Polskiej oraz pośredników finansowych.

Segment rozliczeń i skarbu

Segment rozliczeń i skarbu w ujęciu zarządczym obejmuje wynik działalności prowadzonej w zakresie usług rozliczeniowych oraz działalności skarbowej w zakresie księgi handlowej. Najważniejsze usługi rozliczeniowe stanowią: obsługa dokumentów wpłat na rzecz ZUS i Urzędów Skarbowych, bezgotówkowe przekazywanie świadczeń ZUS świadczeniobiorcom oraz włączanie do rozliczeń międzybankowych wpłat gotówkowych. Obszar Skarbu dokonuje transakcji na rynku międzybankowym, lokuje nadwyżkę środków w instrumentach rynkowych lub pozyskuje środki dla Banku. W transakcjach wewnętrznych odkupuje po stawce transferowej od segmentów operacyjnych pozyskane przez nie środki klientów i sprzedaje im fundusze na działalność kredytową.

Pozycje niezaalokowane oraz korekty i wyłączenia

„Wielkości niezaalokowane” obejmują przychody i koszty nieprzyporządkowane do powyższych segmentów oraz podatek dochodowy.

Aktywa ujęte w kolumnie „Korekty i wyłączenia” obejmują odsetki memoriałowe oraz odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości od kredytów i pożyczek klientów. W pasywach są natomiast prezentowane odsetki naliczone memoriałowo.

Sprawozdawczość dotycząca segmentów operacyjnych

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata na działalności operacyjnej, które w pewnym zakresie są mierzone inaczej niż zysk lub strata na działalności operacyjnej w sprawozdaniu finansowym. Podatek dochodowy jest monitorowany na poziomie Banku i nie jest stosowana jego alokacja do segmentów.

Sprawozdawczość dotycząca segmentów jest sporządzana zgodnie z MSSF oprócz różnic opisanych poniżej.

Przychody odsetkowe:

- z tytułu sprzedaży klientom zewnętrznym w segmencie detalicznym i instytucjonalnym, stanowią odsetki uzyskane od kredytów i pożyczek klientów Banku,
- z tytułu sprzedaży innym segmentom w segmencie detalicznym i instytucjonalnym stanowią przychody ze sprzedaży, po stawkach transferowych, w transakcjach wewnętrznych ze Skarbem, depozytów pozyskanych od klientów oraz alokowane zarządcze przychody odsetkowe skarbu na księdze bankowej.

Koszty odsetkowe:

- płacone klientom zewnętrznym w segmencie detalicznym i instytucjonalnym stanowią koszty zapłacone klientom za zdeponowane środki,
- płacone innym segmentom w segmencie detalicznym i instytucjonalnym stanowią koszty płacone skarbowi z tytułu finansowania ich działalności kredytowej.

Wynik z tytułu prowizji zawiera wynik na przychodach i kosztach prowizji z tytułu prowadzenia rachunków, sprzedaży produktów depozytowych i kredytowych, produktów ubezpieczeniowych oraz dokonywanych transakcji.

Pozostałe przychody i koszty związane z działalnością bankową stanowi wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany (w tym instrumenty pochodne) oraz wynik na działalności inwestycyjnej. Wynik na tych operacjach jest przypisany do obszaru rozliczeń i skarbu.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne obejmują m.in. wynik na sprzedaży i likwidacji majątku trwałego, sprzedaży wiarytelności bilansowych i pozabilansowych, na działalności windykacyjnej poza spłatami odsetek, prowizji i kapitału. Bank dokonuje alokacji tej pozycji na poszczególne segmenty operacyjne.

Ogólne koszty administracyjne Banku obejmują koszty wynagrodzeń oraz koszty administracyjne wraz z amortyzacją.

Koszty są alokowane do linii biznesowych zgodnie z wprowadzoną w Banku metodologią. Bank dokonuje alokacji na linie biznesowe wszystkich kosztów łącznie z kosztami ogólnego Zarządu. Opracowana metodologia – na potrzeby rozliczenia z wyników segmentów operacyjnych – zakłada również alokację kosztów amortyzacji w celu ustalenia wyników linii biznesowych.

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości obejmuje odpisy utworzone i rozwiązane w danym okresie.

Zmiana sposobu prezentacji segmentów operacyjnych w stosunku do zatwierzonego sprawozdania finansowego za rok 2011.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Bank dokonał zmiany sposobu prezentacji segmentów operacyjnych w stosunku do sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku. W związku z powyższym dokonano zmiany prezentacji danych porównawczych w niniejszym sprawozdaniu finansowym Banku w stosunku do zatwierzonego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku. Poniżej zaprezentowano opis wprowadzonych zmian.

Rachunek zysków i strat

– Wynik z tytułu odsetek:

Pozycja „Korekty i wyłączenia” obejmowała odmienne przyporządkowanie prowizji rozliczanych wg ESP, które w sprawozdaniu finansowym za 2011 rok były uwzględnione w wyniku prowizyjnym i wyłączone z wyniku odsetkowego. Obecnie są wykazywane w wyniku odsetkowym. Zmiana ta miała na celu wprowadzenie spójnego podejścia do prezentacji wyniku z tytułu odsetek w ujęciu zarządczym w stosunku do wymogów MSSF.

– Wynik z tytułu prowizji:

Pozycja „Korekty i wyłączenia” obejmowała odmienne przyporządkowanie prowizji rozliczanych wg ESP, które w sprawozdaniu finansowym za 2011 rok były uwzględnione w wyniku prowizyjnym i wyłączone z wyniku odsetkowego. Obecnie są wykazywane w wyniku odsetkowym. Zmiana ta miała na celu wprowadzenie spójnego podejścia do prezentacji wyniku z tytułu prowizji w ujęciu zarządczym w stosunku do wymogów MSSF.

– Pozostałe przychody i koszty operacyjne:

W sprawozdaniu finansowym Banku za rok 2011 Pozostałe przychody i koszty operacyjne nie zostały alokowane na segmenty, natomiast zostały wykazane w pozycji „Wielkości niezaalokowane”. Obecnie pozycje te zostały zaalokowane na segment detaliczny i instytucjonalny według odpowiednich dla danego rodzaju przychodu lub kosztu kluczy rozliczeniowych. Zmiana ta miała na celu wsparcie procesu podejmowania decyzji, umożliwienie ocenę rentowności segmentów operacyjnych oraz analizę kosztów działania z punktu widzenia optymalizacji.

Aktywa i Zobowiązania

W sprawozdaniu finansowym Banku za rok 2011 Aktywa i Zobowiązania jedynie częściowo były alokowane na segmenty. Pozostałą niezaalokowaną kwotę wykazaną w pozycji „Wielkości niezaalokowane” oraz „Korekty i wyłączenia” stanowiły:

- Niealokowane aktywa: gotówka i środki zgromadzone w Banku Centralnym, inwestycyjne papiery wartościowe, inwestycje w jednostkach zależnych, rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne, należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego, aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto, odsetki memoriałowe oraz odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości od kredytów i pożyczek klientów oraz inne aktywa.
- Niealokowane zobowiązania: aktywa i zobowiązania inne niż kredyty i pożyczki od klientów Banku oraz depozyty bieżące, terminowe tj. zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, rezerwy z tytułu podatku odroczonego, zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, podporządkowane, odsetki naliczone memoriałowo i pozostałe, kapitał własny.

Obecnie pozycje te zostały zaalokowane na segment detaliczny i instytucjonalny. Zmiana ta miała na celu zastosowanie spójnego podejścia do kwestii alokacji w obszarze sprawozdania z sytuacji finansowej na wzór alokacji w obszarze rachunku zysków i strat

Okres od 01.01.2012 do 31.12. 2012	Segment detaliczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu	Wielkości niezaalokowane	Korekty i wyłączenia	Razem
Wynik z tytułu odsetek	174 755	47 455	(24)	0	0	222 186
- sprzedaż klientom zewnętrznym	153 714	2 856	(24)	0	65 640	222 186
- sprzedaż innym segmentom	21 041	44 599	0	0	(65 640)	0
Wynik z tytułu prowizji	13 409	17 446	23 578	0	0	54 433
Pozostałe przychody i koszty związane z działalnością bankową *)	0	0	19 909	0	0	19 909
Wynik na działalności bankowej	188 164	64 901	43 463	0	0	296 528
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	3 778	(826)	112	0	0	3 064
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(158 195)	(41 763)	(15 342)	0	0	(215 300)
- amortyzacja	(15 562)	(3 978)	(847)	0	0	(20 387)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	(20 895)	(4 675)	0	0	0	(25 570)
Wynik na działalności operacyjnej	12 852	17 637	28 233	0	0	58 722
Zysk (strata) brutto	12 852	17 637	28 233	0	0	58 722
Podatek dochodowy	0	0	0	(11 585)	0	(11 585)
Zysk (strata) netto	12 852	17 637	28 233	(11 585)	0	47 137

*) wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany (w tym instrumenty pochodne) oraz wynik na działalności inwestycyjnej

okres od 01.01.2011 do 31.12. 2011	Segment detaliczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu	Wielkości niezaalokowane	Korekty i wyłączenia	Razem
Wynik z tytułu odsetek	146 332	47 103	0	0	7	193 442
- sprzedaż klientom zewnętrznym	114 557	8 274	0	0	70 611	193 442
- sprzedaż innym segmentom	31 775	38 829	0	0	(70 604)	0
Wynik z tytułu prowizji	963	20 418	34 107	0	(7)	55 481
Pozostałe przychody i koszty związane z działalnością bankową *)	0	0	9 048	0	0	9 048
Wynik na działalności bankowej	147 295	67 521	43 155	0	0	257 971
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	2 498	255	103	0	0	2 856
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(144 571)	(45 392)	(18 542)	0	0	(208 505)
- amortyzacja	(13 209)	(3 229)	(1 306)	0	0	(17 744)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	(13 361)	484	0	0	0	(12 877)
Wynik na działalności operacyjnej	(8 139)	22 868	24 716	0	0	39 445
Zysk (strata) brutto	(8 139)	22 868	24 716	0	0	39 445
Podatek dochodowy	0	0	0	(8 319)	0	(8 319)
Zysk (strata) netto	(8 139)	22 868	24 716	(8 319)	0	31 126

*) wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany (w tym instrumenty pochodne) oraz wynik na działalności inwestycyjnej

Aktywa segmentu obejmują przypisane bezpośrednio do segmentu kredyty i pożyczki netto udzielone klientom Banku oraz zaalokowane zarządczo do segmentu następujące pozycje aktywów: gotówka i środki zgromadzone w Banku Centralnym, należności od innych banków, inwestycyjne aktywa finansowe, inwestycje w jednostkach zależnych, rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne, należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego, aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto oraz pozostałe aktywa.

Zobowiązania segmentu obejmują przypisane bezpośrednio zobowiązania wobec klientów, zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków oraz zaalokowane zarządczo do segmentu następujące pozycje pasywów: zobowiązania przeznaczone do obrotu, wycenę pochodnych instrumentów finansowych, rezerwy, zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania, zobowiązania podporządkowane, zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych oraz kapitał własny ogółem.

Rok zakończony 31 grudnia 2012	Segment detaiczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu	Wielkości niezaalokowane	Korekty i wyłączenia	Razem
Aktywa segmentu	5 299 949	1 840 112	0	0	0	7 140 061
Zobowiązania segmentu	4 560 846	2 579 215	0	0	0	7 140 061

Rok zakończony 31 grudnia 2011	Segment detaiczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu	Wielkości niezaalokowane	Korekty i wyłączenia	Razem
Aktywa segmentu	3 657 460	1 563 822	0	0	0	5 221 282
Zobowiązania segmentu	3 512 945	1 708 337	0	0	0	5 221 282

Ujawnienia dotyczące kluczowych klientów

Przychody odsetkowe i prowizyjne uzyskiwane na kluczowym kliencie Banku są ujęte w segmentach: instytucjonalnym oraz rozliczeń i skarbu. Przychody za 2012 roku wyniosły 57 877 tys. zł a za 2011 rok wyniosły 69 657 tys. zł.

7. Wynik z tytułu odsetek

	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
	tys. zł	tys. zł
Przychody z tytułu należności od banków	15 799	16 142
Przychody z tytułu należności od klientów, w tym:	364 111	264 183
od kredytów w rachunku bieżącym	8 491	8 888
od kredytów i pożyczek terminowych:	355 620	255 295
- osoby fizyczne	284 901	199 481
- klienci instytucjonalni	47 149	36 333
- instytucje samorządowe	23 570	19 481
Przychody z tytułu instrumentów finansowych, w tym:	65 978	59 276
dostępne do sprzedaży	43 945	37 061
utrzymywane do terminu zapadalności	22 033	22 215
Razem	445 888	339 601

Kwota przychodów odsetkowych od należności z rozpoznaną utratą wartości w 2012 roku wyniosła 12 557 tys. zł, w 2011 roku kwota ta wynosiła natomiast 12 189 tys. zł.

	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
	tys. zł	tys. zł
Koszty z tytułu zobowiązań wobec banków	340	1 208
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów, w tym:	208 065	141 357
od rachunków bieżących	72 024	39 501
od depozytów terminowych	136 041	101 856
- osoby fizyczne	75 359	54 633
- klienci instytucjonalni	56 085	42 584
- instytucje samorządowe	4 597	4 639
Koszty z tytułu emisji obligacji płynnościowych i podporządkowanych i pożyczki podporządkowanej	15 297	3 594
Razem	223 702	146 159

8. Wynik z tytułu prowizji i opłat

	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
	tys. zł	tys. zł
Przychody z tytułu prowizji i opłat, w tym z tytułu:		
udzielonych kredytów i pożyczek	1 671	1 431
operacji rozliczeniowych oraz operacji gotówkowych	41 483	53 913
zobowiązań gwarancyjnych	227	211
kart płatniczych i kredytowych	13 377	11 113
obsługi rachunków bankowych	4 660	5 328
sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	16 429	9 386
obsługi funduszy inwestycyjnych	242	330
pozostałe	3 312	2 600
Razem	81 401	84 312

	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
	tys. zł	tys. zł
Koszty z tytułu prowizji i opłat, w tym z tytułu:		
obsługi rachunków bieżących i lokat terminowych	11 332	15 641
obsługi kart płatniczych, wypłat w bankomatach i POS-ach	4 552	4 481
obsługi kasowej świadczonej na rzecz Banku	5 189	4 820
sprzedaży produktów bankowych	1 045	1 194
pozostałych usług	4 850	2 695
Razem	26 968	28 831

9. Przychody z tytułu dywidend

Bank za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku, jak i za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku nie uzyskał przychodów z tytułu dywidend.

10. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany

	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
	tys. zł	tys. zł
Wynik na instrumentach pochodnych, w tym:	796	(30)
FX swap	3	0
IRS	766	0
FRA	27	(30)
Wynik z operacji papierami wartościowymi przeznaczonymi do obrotu	995	(16)
Wynik z pozycji wymiany	4 887	3 492
Razem	6 678	3 446

11. Wynik zrealizowany z operacji papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży

	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
	tys. zł	tys. zł
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży:	13 231	5 602
instrumenty dłużne - sprzedaż	13 231	5 602
Razem	13 231	5 602

12. Pozostałe przychody operacyjne

	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
	tys. zł	tys. zł
Spłaty kosztów windykacji należności, komorniczych i sądowych	1 752	266
Sprzedaż wierzytelności bilansowych	2 785	800
Inne z tytułu:	625	1 554
- rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania	23	729
- nadpłat należności	48	48
- zwrot nadpłaconej składki do KNF	270	228
- z tytułu sprzedaży, likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	0	43
- pozostałe	284	506
Przychody uboczne Banku	3 350	2 640
przychody ze sprzedaży towarów i usług	2 315	1 805
inne przychody uboczne	1 035	835
Razem	8 512	5 260

W niniejszym sprawozdaniu finansowym w stosunku do zatwierdzonego sprawozdania finansowego za rok 2011, Bank dokonał zmiany sposobu prezentacji przychodów i kosztów z tytułu sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych, które dotychczas były prezentowane z Pozostałych przychodach operacyjnych i Pozostałych kosztach operacyjnych. Obecnie Bank prezentuje w Pozostałych przychodach operacyjnych lub w Pozostałych kosztach operacyjnych wynik na transakcjach sprzedaży rzeczowych aktywach trwałych tj. odpowiednio zysk lub stratę.

13. Pozostałe koszty operacyjne

	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
	tys. zł	tys. zł
Wynik z tytułu sprzedaży, likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	138	0
Koszty z tytułu odszkodowań, kar, grzywien	21	20
Koszty z tytułu przekazania darowizn	266	262
Koszty z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania	87	275
Koszty z tytułu odpisów na należności oraz koszty spisania należności	4 565	1 629
Koszty z tytułu wykonania umowy ubezpieczenia - zwrot części składki z lat ubiegłych	65	163
Pozostałe	306	55
Razem	5 448	2 404

Bank utworzył odpisy aktualizujące na należności od dłużników różnych, na zapasy oraz na przychody do otrzymania (przeterminowane należności prowizyjne), uwzględniając prawdopodobieństwo ich zapłaty i okres przeterminowania tych należności.

14. Ogólne koszty administracyjne

	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
	tys. zł	tys. zł
Świadczenia pracownicze	88 126	85 462
Wynagrodzenia	74 423	73 209
Narzuły na wynagrodzenia	12 107	10 839
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	1 596	1 414
Koszty rzeczowe	106 787	105 299
Inne świadczenia na rzecz pracowników	5 885	4 338
Materiały	3 574	2 824
Koszty usług obcych, w tym:	59 241	58 331
- koszty usług telekomunikacyjnych	10 575	9 895
- koszty usług związanych z rozliczeniami bankowymi	6 431	8 872
- koszty usług transportowych	2 927	3 524
- koszty remontów i napraw	1 352	1 639
- koszty doradztwa i audytu, obsługi prawnej	2 957	2 203
- koszty serwisu oprogramowania, usług informatycznych	13 392	11 489
- koszty outsourcingu czynności back-officowych	14 916	14 022
- koszty usług komunalnych, ochrona i monitoring	4 579	4 446
- pozostałe	2 112	2 241
Koszty ubezpieczeń, czynszów dzierżawy	18 410	17 081
Koszty promocji i reklamy	12 513	15 842
Pozostałe koszty rzeczowe	1 432	1 956
Podatki i opłaty	2 991	2 936
Koszty ponoszone na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	2 741	1 991
Amortyzacja, w tym :	20 387	17 744
Amortyzacja środków trwałych, w tym:	12 138	10 697
- leasing finansowy	546	495
Amortyzacja wartości niematerialnych	8 249	7 047
Razem	215 300	208 505

15. Świadczenia pracownicze

	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
	tys. zł	tys. zł
Wynagrodzenia, w tym:	74 423	73 209
- rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe	(168)	(17)
- rezerwy na niewykorzystane urlopy	111	337
- rezerwy na odprawy dla organów Banku	0	42
Ubezpieczenia i inne świadczenia na rzecz pracowników	12 107	10 839
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	1 596	1 414
Razem	88 126	85 462

16. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości

	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012				okres od 01.01.2011 do 31.12.2011			
	Ekspozycji ocenianych portfelowo		Ekspozycji ocenianych indywidualnie	Razem	Ekspozycji ocenianych portfelowo		Ekspozycji ocenianych indywidualnie	Razem
	w tym IBNR				w tym IBNR			
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Kredyty w rachunku bieżącym od klientów	(1 091)	196	(301)	(1 392)	(418)	75	(536)	(954)
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	(17 785)	(1 294)	(6 393)	(24 178)	(8 267)	(2 702)	(3 656)	(11 923)
osoby fizyczne	(20 309)	(4 581)	0	(20 309)	(12 778)	979	0	(12 778)
- kredyty konsumpcyjne	(7 382)	(1 087)	0	(7 382)	(8 355)	89	0	(8 355)
- kredyty na nieruchomości	(12 432)	(3 425)	0	(12 432)	(4 256)	836	0	(4 256)
- kredyty w rachunku karty kredytowej	(495)	(69)	0	(495)	(167)	54	0	(167)
klienci korporacyjni (instytucjonalni)	2 622	3 382	(6 393)	(3 771)	4 383	(3 553)	(3 656)	727
instytucje samorządowe	(98)	(95)	0	(98)	128	(128)	0	128
Razem	(18 876)	(1 098)	(6 694)	(25 570)	(8 685)	(2 627)	(4 192)	(12 877)

17. Podatek dochodowy

Rachunek zysków i strat

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
	tys. zł	tys. zł
Bieżący podatek dochodowy	13 344	5 911
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	13 344	5 911
Odroczony podatek dochodowy	(1 759)	2 408
Związany z powstaniem i odwróceniem różnic przejściowych	(1 759)	2 408
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	11 585	8 319

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych w całkowitych dochodach

(1 488)	734
---------	-----

Obciążenie podatkowe wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów

(1 488)	734
----------------	------------

Uzgodnienie efektywnej stopy podatkowej

	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2011 do 31.12.2011
	tys. zł	tys. zł
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	58 722	39 445
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce wynoszącej 19%	11 157	7 495
Pozycje zwiększające/zmniejszające efektywną stawkę podatkową nie ujęte w podatku odroczonym	428	824
- składka na PFRON	239	188
- koszty spisania należności przedawnionych i nieściągalnych	267	103
- odpisy na przyszłe zobowiązania i rezerwy na dłużników różnych	148	(181)
- przyrost wartości odpisów aktualizujących, co do których istnieje prawdopodobieństwo nierealizowalności	12	537
- koszty związane z projektem emisji akcji	247	0
- ulga inwestycyjna	(665)	0
- pozostałe koszty	180	177
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	11 585	8 319
Razem bieżące obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	11 585	8 319

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Rachunek zysków i strat	
	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011	od 01.01.2012 do 31.12.2012	od 01.01.2011 do 31.12.2011
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki do zapłacenia od depozytów	(4 236)	(1 061)	(3 175)	705
Koszty papierów dłużnych (premia, ESP)	(566)	(359)	(207)	(196)
Odsetki do zapłacenia od papierów dłużnych	(1 830)	(371)	(1 459)	(371)
Ujemna wycena instrumentów pochodnych	(232)	(53)	(179)	(53)
Rezerwy na koszty rodzajowe do zapłacenia	(2 488)	(2 436)	(52)	1 155
Prowizje i odsetki rozliczane według ESP	(7 200)	(8 481)	1 281	(1 850)
Odpisy aktualizujące na należności od podmiotów finansowych	(24)	(46)	22	(28)
Odpisy aktualizujące na należności podmiotów niefinansowych	(9 726)	(6 922)	(2 804)	1 245
Odpisy na prowizje od rachunków bieżących	(135)	(869)	734	(187)
Różnica pomiędzy amortyzacją bilansową a podatkową	(897)	(584)	(313)	(210)
Wartość aportu wniesionego do spółki okołobankowej	0	(98)	98	(98)
Pozostałe	(91)	(17)	(74)	(5)
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto odnoszone na wynik finansowy	(27 425)	(21 297)	(6 128)	107
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto odnoszone na kapitał własny	(17)	(809)	792	(288)
Razem aktywa z tytułu podatku odroczonego	(27 442)	(22 106)	(5 336)	(181)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone do otrzymania od kredytów	3 352	3 381	(29)	1 656
Dyskonto i odsetki od papierów wartościowych	2 165	1 860	305	(1 457)
Różnice kursowe dodatnie	0	0	0	(172)
Dodatnia wycena transakcji pochodnych	374	2	372	(53)
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	3 276	2 930	346	88
Prowizje opodatkowane z góry płacone pośrednikom kredytowym	6 334	2 831	3 503	2 110
Wartość udziałów otrzymanych za wniesiony aport do spółki około bankowej	0	129	(129)	129
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na wynik finansowy	15 501	11 133	4 368	2 301
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na kapitał własny	999	303	696	(446)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego razem	16 500	11 436	5 064	1 855
Prezentacja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:				
Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego	(27 442)	(22 106)	(5 336)	(181)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego – działalność kontynuowana	16 500	11 436	5 064	1 855
Rezerwa / Aktywa z tytułu podatku odroczonego (netto)	(10 942)	(10 670)	(272)	1 674

Zobowiązania/należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	2 907
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	7 826	0

Nota 17 prezentuje wszystkie różnice przejściowe ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku, w odniesieniu do których istnieje prawdopodobieństwo, że spowodują zwiększenie/zmniejszenie podstawy opodatkowania oraz w przypadku ujemnych różnic zostanie osiągnięty dochód pozwalający na ich rozliczenie, z wyjątkiem eliminowanych z podstawy aktywa odpisów aktualizujących wierzytelności kredytowe wycieczanych według współczynnika nierealizowalności. Na koniec 2012 roku nierozpoznane odpisy aktualizujące stanowiące podstawę aktywa z tytułu podatku odroczonego stanowią wartość 2 924 tys. zł, natomiast na koniec 2011 roku ich wartość wyniosła 3 297 tys. zł.

18. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2012 roku i w okresie porównawczym Bank nie dokonywał wypłaty dywidendy.

18 a Proponowany podział wyniku finansowego

Zarząd Banku będzie rekomendował Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy przeznaczenie całego zysku netto za rok 2012 na zasilenie kapitału rezerwowego i funduszu ogólnego ryzyka.

19. Kasa i środki w Banku Centralnym

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Środki pieniężne w kasie	6 690	8 828
Środki pieniężne w rachunku bieżącym w Banku Centralnym	928 045	65 211
Razem	934 735	74 039

Środki pieniężne zgromadzone na rachunku bieżącym w Banku Centralnym, Bank wykorzystuje na pokrycie rezerwy obowiązkowej oraz na realizację bieżących rozliczeń pieniężnych w ciągu danego dnia. Musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w wysokości odpowiadającej wartości z deklaracji rezerwy obowiązkowej.

20. Należności od innych banków

20 a Należności od innych banków (netto)

Struktura rodzajowa	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Rachunki bieżące	6 581	5 727
Pozostałe należności oraz obligacje banków, w tym:	23 247	23 355
- obligacje banków	20 240	20 246
Należności od banków brutto	29 828	29 082
Odpisy z tytułu utraty wartości należności	0	0
Należności od banków netto	29 828	29 082

Według terminów zapadalności

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Do 1 miesiąca	9 588	8 836
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	0	0
Powyżej 1 roku do 5 lat	0	0
Powyżej 5 lat	20 240	20 246
Razem	29 828	29 082

20 b Należności od innych banków wg metody szacunku odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości oraz przesłanki utraty wartości

Wszystkie należności od innych banków są oceniane indywidualnie. Nie zidentyfikowano dla nich przesłanek utraty wartości.

	Należności od innych banków (wartość brutto)	Należności od innych banków (wartość brutto)
	oceniane indywidualnie	bez przesłanki utraty wartości
	tys. zł	tys. zł
Stan na dzień 31 grudnia 2012		
Rachunki bieżące	6 581	6 581
Pozostałe należności oraz obligacje banków, w tym:	23 247	23 247
- obligacje banków	20 240	20 240
Razem	29 828	29 828

	Należności od innych banków (wartość brutto)	Należności od innych banków (wartość brutto)
	oceniane indywidualnie	bez przesłanki utraty wartości
	tys. zł	tys. zł
Stan na dzień 31 grudnia 2011		
Rachunki bieżące	5 727	5 727
Pozostałe należności oraz obligacje banków, w tym:	23 355	23 355
- obligacje banków	20 246	20 246
Razem	29 082	29 082

20 c Zmiana stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości

Na dzień 31 grudnia 2012 roku, jak i na 31 grudnia 2011 roku nie nastąpiła utrata wartości należności od innych banków.

21. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Wartości godziwe posiadanych aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiono w poniższej tabeli:

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu (według rodzajów)		
Obligacje Skarbu Państwa	0	9 976
Instrumenty pochodne	766	38
Razem aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	766	10 014

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu (według rodzajów)	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Instrumenty pochodne	17	307
Razem zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	17	307

Obligacje Skarbu Państwa – według terminów zapadalności

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Powyżej 1 roku do 5 lat	0	5 129
Powyżej 5 lat	0	4 847
Razem	0	9 976

Instrumenty pochodne (według rodzaju)

	Aktywa		Zobowiązania	
	Stan na 31 grudnia 2012		Stan na 31 grudnia 2011	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
FX swap	0	17	38	277
FRA	0	0	0	30
IRS	766	0	0	0
Razem	766	17	38	307

Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji na dzień 31 grudnia 2012 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesiący do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Walutowe instrumenty pochodne:						
Swap walutowy	9 805	82 150	0	0	0	91 955
kupno	4 899	41 268	0	0	0	46 167
sprzedaż	4 906	40 882	0	0	0	45 788
Instrumenty pochodne stopy procentowej:						
IRS	0	0	0	100 000	0	100 000
kupno	0	0	0	50 000	0	50 000
sprzedaż	0	0	0	50 000	0	50 000
Razem instrumenty pochodne	9 805	82 150	0	50 000	0	191 955

Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji na dzień 31 grudnia 2011 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	powyżej 3 miesiący do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Walutowe instrumenty pochodne:						
Swap walutowy	14 010	88 042	0	0	0	102 052
kupno	6 989	44 168	0	0	0	51 157
sprzedaż	7 021	43 874	0	0	0	50 895
Instrumenty pochodne stopy procentowej:						
FRA	0	100 000	0	0	0	100 000
kupno	0	100 000	0	0	0	100 000
Razem instrumenty pochodne	14 010	188 042	0	0	0	202 052

22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)

22 a Kredyty i pożyczki udzielone klientom (według rodzaju)

Struktura rodzajowa	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
W rachunku bieżącym od klientów	69 379	96 891
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	4 645 785	3 664 380
osoby fizyczne:	3 584 871	2 621 682
- kredyty konsumpcyjne	1 415 855	1 201 738
- kredyty na nieruchomości	2 158 197	1 416 164
- kredyty w rachunku karty kredytowej	10 819	3 780
klienci instytucjonalni:	647 482	615 733
- kredyty na nieruchomości	232 994	205 072
- kredyty operacyjne	95 650	95 732
- kredyty inwestycyjne	246 669	233 738
- pożyczki hipoteczne pod zastaw nieruchomości	66 865	80 963
- kredyty pozostałe (samochodowe, skupione wierzycelności)	228	228
- obligacje komercyjne	5 076	0
instytucje samorządowe:	413 432	426 965
- kredyty na nieruchomości	820	1 747
- kredyty operacyjne	26 991	34 879
- kredyty inwestycyjne	385 621	390 339
Kredyty i pożyczki brutto	4 715 164	3 761 271
Odpisy z tytułu utraty wartości należności	95 578	80 017
Kredyty i pożyczki netto	4 619 586	3 681 254

22 b Kredyty i pożyczki udzielone klientom (według terminów zapadalności)

Według terminów zapadalności	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Do 1 miesiąca	75 687	74 696
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	77 720	85 847
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	457 716	407 023
Powyżej 1 roku do 5 lat	1 209 490	1 158 212
Powyżej 5 lat	2 721 614	1 916 724
Dla których termin zapadalności upłynął	77 359	38 752
Razem	4 619 586	3 681 254

22 c Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale wg metody szacunku odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

	Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość brutto)		Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości			Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość netto)		
	oceniane indywidualnie	oceniane grupowo	oceniane indywidualnie	oceniane grupowo		oceniane indywidualnie	oceniane grupowo	Razem
				bez przesłanki utraty wartości	z przesłanką utraty wartości			
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Stan na dzień 31 grudnia 2012								
W rachunku bieżącym od klientów	7 867	61 512	1 984	453	2 558	5 883	58 501	64 384
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	42 542	4 603 243	14 563	14 567	61 453	27 979	4 527 223	4 555 202
osoby fizyczne:	0	3 584 871	0	11 969	56 941	0	3 515 961	3 515 961
- kredyty konsumpcyjne	0	1 415 855	0	6 451	40 777	0	1 368 627	1 368 627
- kredyty na nieruchomości	0	2 158 197	0	5 395	15 650	0	2 137 152	2 137 152
- kredyty w rachunku karty kredytowej	0	10 819	0	123	514	0	10 182	10 182
klienci instytucjonalni	42 542	604 940	14 563	2 186	4 512	27 979	598 242	626 221
instytucje samorządowe	0	413 432	0	412	0	0	413 020	413 020
Razem	50 409	4 664 755	16 547	15 020	64 011	33 862	4 585 724	4 619 586

	Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość brutto)		Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości			Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość netto)		
	oceniane indywidualnie	oceniane grupowo	oceniane indywidualnie	oceniane grupowo		oceniane indywidualnie	oceniane grupowo	Razem
				bez przesłanki utraty wartości	z przesłanką utraty wartości			
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Stan na dzień 31 grudnia 2011								
W rachunku bieżącym od klientów	4 053	92 838	1 683	649	1 395	2 370	90 794	93 164
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	63 096	3 601 284	8 252	13 273	54 765	54 844	3 533 246	3 588 090
osoby fizyczne:	0	2 621 682	0	7 387	51 602	0	2 562 693	2 562 693
- kredyty konsumpcyjne	0	1 201 738	0	5 363	44 919	0	1 151 456	1 151 456
- kredyty na nieruchomości	0	1 416 164	0	1 970	6 604	0	1 407 590	1 407 590
- kredyty w rachunku karty kredytowej	0	3 780	0	54	79	0	3 647	3 647
klienci instytucjonalni	63 096	552 637	8 252	5 569	3 163	54 844	543 905	598 749
instytucje samorządowe	0	426 965	0	317	0	0	426 648	426 648
Razem	67 149	3 694 122	9 935	13 922	56 160	57 214	3 624 040	3 681 254

Ekspozycje indywidualnie znaczące, dla których nie stwierdzono przesłanek wskazujących na utratę wartości, ale dla których stwierdzono przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia poniesionych ale nie rozpoznanych strat, są włączane do kalkulacji grupowej szacowania odpisów.

22 d Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg przesłanki utraty wartości

	Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość brutto)		Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości		Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość netto)		Razem
	z rozpoznaną utratą wartości	bez rozpoznanej utraty wartości	z rozpoznaną utratą wartości	bez rozpoznanej utraty wartości	z rozpoznaną utratą wartości	bez rozpoznanej utraty wartości	
Stan na dzień 31 grudnia 2012	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
W rachunku bieżącym od klientów	14 899	54 480	4 542	453	10 357	54 027	64 384
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	207 388	4 438 397	76 016	14 567	131 372	4 423 830	4 555 202
osoby fizyczne:	155 396	3 429 475	56 941	11 969	98 455	3 417 506	3 515 961
- kredyty konsumpcyjne	101 269	1 314 586	40 777	6 451	60 492	1 308 135	1 368 627
- kredyty na nieruchomości	53 035	2 105 162	15 650	5 395	37 385	2 099 767	2 137 152
- kredyty w rachunku karty kredytowej	1092	9 727	514	123	578	9 604	10 182
klienci instytucjonalni	51 992	595 490	19 075	2 186	32 917	593 304	626 221
instytucje samorządowe	0	413 432	0	412	0	413 020	413 020
Razem	222 287	4 492 877	80 558	15 020	141 729	4 477 857	4 619 586

	Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość brutto)		Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości		Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość netto)		Razem
	z rozpoznaną utratą wartości	bez rozpoznanej utraty wartości	z rozpoznaną utratą wartości	bez rozpoznanej utraty wartości	z rozpoznaną utratą wartości	bez rozpoznanej utraty wartości	
Stan na dzień 31 grudnia 2011	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
W rachunku bieżącym od klientów	9 854	87 037	3 078	649	6 776	86 388	93 164
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	176 931	3 487 449	63 017	13 273	113 914	3 474 176	3 588 090
osoby fizyczne:	105 831	2 515 851	51 602	7 387	54 229	2 508 464	2 562 693
- kredyty konsumpcyjne	79 150	1 122 588	44 919	5 363	34 231	1 117 225	1 151 456
- kredyty na nieruchomości	26 521	1 389 643	6 604	1 970	19 917	1 387 673	1 407 590
- kredyty w rachunku karty kredytowej	160	3 620	79	54	81	3 566	3 647
klienci instytucjonalni	71 100	544 633	11 415	5 569	59 685	539 064	598 749
instytucje samorządowe	0	426 965	0	317	0	426 648	426 648
Razem	186 785	3 574 486	66 095	13 922	120 690	3 560 564	3 681 254

22 e Zmiana stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały zmiany stanów odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom w poszczególnych okresach sprawozdawczych.

	Stan odpisów aktualizujących na dzień 1 stycznia 2012	Utworzone w okresie	Rozwiązane w okresie	Wykorzystanie	Stan odpisów aktualizujących na dzień 31 grudnia 2012
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
W rachunku bieżącym od klientów	3 727	2 543	(1 210)	(65)	4 995
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	76 290	42 607	(17 769)	(10 545)	90 583
osoby fizyczne:	58 989	31 679	(11 213)	(10 545)	68 910
- kredyty konsumpcyjne	50 282	17 202	(9 789)	(10 467)	47 228
- kredyty na nieruchomości	8 574	13 940	(1 391)	(78)	21 045
- kredyty w rachunku karty kredytowej	133	537	(33)	0	637
Klienci instytucjonalni	16 984	10 800	(6 523)	0	21 261
instytucje samorządowe	317	128	(33)	0	412
Razem	80 017	45 150	(18 979)	(10 610)	95 578

	Stan odpisów aktualizujących na dzień 1 stycznia 2011	Utworzone w okresie	Rozwiązane w okresie	Wykorzystanie	Stan odpisów aktualizujących na dzień 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
W rachunku bieżącym od klientów	2 789	2 056	(948)	(170)	3 727
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	73 687	29 584	(16 619)	(10 362)	76 290
osoby fizyczne:	56 727	22 572	(9 948)	(10 362)	58 989
- kredyty konsumpcyjne	52 201	17 234	(8 911)	(10 242)	50 282
- kredyty na nieruchomości	4 526	5 205	(1 037)	(120)	8 574
- kredyty w rachunku karty kredytowej	0	133	0	0	133
Klienci instytucjonalni	16 516	6 921	(6 453)	0	16 984
instytucje samorządowe	444	91	(218)	0	317
Razem	76 476	31 640	(17 567)	(10 532)	80 017

23. Inwestycyjne aktywa finansowe

Stan na dzień 31 grudnia 2012	Dostępne do sprzedaży		Utrzymywane do terminu zapadalności	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Notowane	891 297	392 762	392 762	1 284 059
Obligacje Skarbu Państwa, w tym	832 374	392 762	392 762	1 225 136
na pokrycie BFG	32 362	0	0	32 362
Bony skarbowe	49 855	0	0	49 855
Obligacje komercyjne	9 068	0	0	9 068
Nienotowane	169 928	0	0	169 928
Akcje	8	0	0	8
Instrumenty dłużne wyemitowane przez Narodowy Bank Polski	169 920	0	0	169 920
Razem inwestycyjne aktywa finansowe	1 061 225	392 762	392 762	1 453 987

Stan na dzień 31 grudnia 2011	Dostępne do sprzedaży	Utrzymywane do terminu zapadalności	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Notowane	841 233	403 520	1 244 753
Obligacje Skarbu Państwa, w tym	648 635	403 520	1 052 155
na pokrycie BFG	16 047	0	16 047
Obligacje drogowe BGK	192 598	0	192 598
Nienotowane	79 959	0	79 959
Akcje	8	0	8
Instrumenty dłużne wyemitowane przez Narodowy Bank Polski	79 951	0	79 951
Razem inwestycyjne aktywa finansowe	921 192	403 520	1 324 712

Inwestycyjne aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – według terminów zapadalności

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Do 1 miesiąca	219 775	79 951
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	655 230	219 845
Powyżej 1 roku do 5 lat	176 711	378 551
Powyżej 5 lat	9 501	242 837
O nieokreślonej zapadalności	8	8
Razem	1 061 225	921 192

Inwestycyjne wartościowe aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności – według terminów zapadalności

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	20 214	10 334
Powyżej 1 roku do 5 lat	372 548	383 086
Powyżej 5 lat	0	10 100
Razem	392 762	403 520

Reklasyfikacja papierów wartościowych

W 2010 roku Bank w wyniku zmiany intencji dokonał reklasyfikacji papierów wartościowych z portfela dostępnych do sprzedaży do utrzymywanych do terminu wymagalności zgodnie z kryteriami klasyfikacji opisanymi w MSR 39. Reklasyfikacja objęła wybrane obligacje Skarbu Państwa z wyłączeniem obligacji zablokowanych pod BFG.

Data bilansowa	Wartość bilansowa po reklasyfikacji	Wartość bilansowa gdyby reklasyfikacja nie wystąpiła	Wycena ujęta w kapitale z aktualizacji wyceny gdyby reklasyfikacja nie wystąpiła	Kwoty rozliczone do rachunku zysków i strat po reklasyfikacji
31 grudnia 2012	392 762	411 504	19 501	404
31 grudnia 2011	403 521	405 349	2 991	422

24. Rzeczowe aktywa trwałe

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Budynki i budowle	12 671	12 962
Grunty oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów	499	499
Ulepszenia w obcych obiektach	6 506	7 830
Urządzenia i maszyny	11 377	11 164
Środki trwałe w budowie	3 003	3 317
Środki transportu	63	97
Wynajem	7 217	9 229
Środki trwałe przyjęte w ramach umowy leasingu finansowego	889	1 420
Rzeczowe aktywa trwałe razem	42 225	46 518

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank zawarł umowy skutkujące powstaniem zobowiązań umownych z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 0,5 mln zł.

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych w okresie od 1 stycznia 2012 do 31 grudnia 2012

	Budynki i budowle	Grunty oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów	Ulepszenia w obcych obiektach	Urządzenia i maszyny	Środki trwałe w budowie	Środki transportu	Wypożyczenie	Leasing	Środki trwałe razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	18 279	499	20 120	33 675	3 317	156	25 526	2 446	104 018
Zwiększenia	167	0	1 836	4 583	3 856	0	1 841	15	12 298
Zakupy bezpośrednie	167	0	743	2 690	3 856	0	540	0	7 996
Inne zwiększenia	0	0	1 093	1 893	0	0	1 301	15	4 302
Zmniejszenia	0	0	(58)	(890)	(4 170)	(11)	(855)	(273)	(6 257)
Sprzedaż, likwidacja	0	0	(58)	(890)	(10)	(11)	(727)	(273)	(1 969)
Inne zmniejszenia	0	0	0	0	(4 160)	0	(128)	0	(4 288)
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	18 446	499	21 898	37 368	3 003	145	26 512	2 188	110 059
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	5 317	0	12 290	22 511	0	59	16 297	1 026	57 500
Zwiększenia	458	0	3 163	4 219	0	30	3 722	546	12 138
Amortyzacja	458	0	3 163	4 219	0	30	3 722	546	12 138
Zmniejszenia	0	0	(61)	(739)	0	(7)	(724)	(273)	(1 804)
Sprzedaż, likwidacja	0	0	(55)	(769)	0	(7)	(692)	(273)	(1 796)
Inne zmniejszenia	0	0	(6)	30	0	0	(32)	0	(8)
Skumulowana amortyzacja (umorzenia) na koniec okresu	5 775	0	15 392	25 991	0	82	19 295	1 299	67 834
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	12 962	499	7 830	11 164	3 317	97	9 229	1 420	46 518
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	12 671	499	6 506	11 377	3 003	63	7 217	889	42 225

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych w okresie od 1 stycznia 2011 do 31 grudnia 2011

	Budynki i budowle	Grunty oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów	Ulepszenia w obcych obiektach	Urządzenia i maszyny	Środki trwałe w budowie	Środki transportu	Wyposażenie	Leasing	Środki trwałe razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	18 176	286	16 535	31 303	2 858	156	23 585	2 446	95 345
Zwiększenia	103	213	3 958	3 392	7 070	0	2 378	0	17 114
Zakupy bezpośrednie	103	213	51	2 649	7 070	0	429	0	10 515
Inne zwiększenia	0	0	3 907	743	0	0	1 949	0	6 599
Zmniejszenia	0	0	(373)	(1 020)	(6 611)	0	(437)	0	(8 441)
Sprzedaż, likwidacja i aport	0	0	(373)	(1 020)	(12)	0	(437)	0	(1 842)
Inne zmniejszenia	0	0	0	0	(6 599)	0	0	0	(6 599)
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	18 279	499	20 120	33 675	3 317	156	25 526	2 446	104 018
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	4 860	0	9 646	19 676	0	28	13 273	531	48 014
Zwiększenia	457	0	2 644	3 725	0	31	3 345	495	10 697
Amortyzacja	457	0	2 644	3 725	0	31	3 345	495	10 697
Zmniejszenia	0	0	0	(890)	0	0	(321)	0	(1 211)
Sprzedaż, likwidacja i aport	0	0	0	(890)	0	0	(321)	0	(1 211)
Inne zmniejszenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skumulowana amortyzacja (umorzenia) na koniec okresu	5 317	0	12 290	22 511	0	59	16 297	1 026	57 500
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	13 316	286	6 889	11 627	2 858	128	10 312	1 915	47 331
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	12 962	499	7 830	11 164	3 317	97	9 229	1 420	46 518

Wartość bilansowa maszyn i urządzeń użytkowanych na mocy umów leasingu finansowego wynosiła 873 tys. zł na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz 1.420 tys. zł na dzień 31 grudnia 2011 roku.

25. Wartości niematerialne

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Autorskie prawa majątkowe, licencje i oprogramowanie	22 758	19 517
Nakłady na wartości niematerialne	4 557	5 150
Wartości niematerialne razem	27 315	24 667

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank zawarł umowy skutkujące powstaniem zobowiązań umownych z tytułu nabycia wartości niematerialnych i prawnych w kwocie 3,5 mln zł.

Zmiana stanu wartości niematerialnych w okresie od 1 stycznia 2012 do 31 grudnia 2012

	Autorskie prawa majątkowe, licencje i oprogramowanie	Nakłady na wartości niematerialne	Wartości niematerialne razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	57 954	5 150	63 104
Zwiększenia	11 561	6 868	18 429
Przeniesienie z inwestycji	7 503	0	7 503
Zakupy bezpośrednie	4 058	6 868	10 926
Zmniejszenia	(121)	(7 461)	(7 582)
Sprzedaż, likwidacja	(79)	0	(79)
Rozliczenie nakładów	(42)	(7 461)	(7 503)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	69 394	4 557	73 951
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	38 437	0	38 437
Zwiększenia	8 249	0	8 249
Amortyzacja	8 249	0	8 249
Zmniejszenia	(50)	0	(50)
Sprzedaż, likwidacja i aport	(50)	0	(50)
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	46 636	0	46 636
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	19 517	5 150	24 667
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	22 758	4 557	27 315

Zmiana stanu wartości niematerialnych w okresie od 1 stycznia 2011 do 31 grudnia 2011

	Autorskie prawa majątkowe, licencje i oprogramowanie	Nakłady na wartości niematerialne	Wartości niematerialne razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	55 246	2 848	58 094
Zwiększenia	5 318	3 041	8 359
Przeniesienie z inwestycji	739	0	739
Zakupy bezpośrednie	4 579	3 041	7 620
Zmniejszenia	(2 610)	(739)	(3 349)
Sprzedaż, likwidacja i aport	(2 610)	0	(2 610)
Rozliczenie nakładów	0	(739)	(739)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	57 954	5 150	63 104
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	33 883	0	33 883
Zwiększenia	7 047	0	7 047
Amortyzacja	7 047	0	7 047
Zmniejszenia	(2 493)	0	(2 493)
Sprzedaż, likwidacja i aport	(2 493)	0	(2 493)
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	38 437	0	38 437
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	21 363	2 848	24 211
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	19 517	5 150	24 667

26. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

W okresie sprawozdawczym Bank nie posiadał aktywów trwałych klasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży.

27. Pozostałe aktywa

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Przychody do otrzymania, w tym:	4 503	3 252
przychody do otrzymania brutto	8 606	7 823
odpisy na utratę wartości	(4 103)	(4 571)
Dłużnicy różni, w tym:	4 268	5 404
dłużnicy różni brutto	5 192	5 648
odpisy na utratę wartości	(924)	(244)
Koszty do rozliczenia w czasie	2 157	1 532
Rozliczenia kart płatniczych	1 698	500
Zapasy związane z działalnością uboczną Banku, w tym:	1 089	469
zapasy związane z działalnością uboczną Banku brutto	1 223	599
odpisy na utratę wartości	(134)	(130)
Inne aktywa	998	298
Razem pozostałe aktywa netto	14 713	11 455
Utrata wartości pozostałych aktywów	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Wartość odpisów aktualizujących pozostałe aktywa na początek okresu	4 945	3 588
Utworzenie/aktualizacja odpisów	2 621	1 446
Wykorzystanie odpisów	(2 298)	0
Rozwiązanie odpisów	(107)	(89)
Wartość odpisów aktualizujących pozostałe aktywa na koniec okresu	5 161	4 945

28. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Rachunek bieżący lora	6	10
Razem zobowiązania wobec Banku Centralnego	6	10

29. Zobowiązania wobec innych banków

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Rachunki bieżące	2 824	1 859
Razem zobowiązania wobec innych banków	2 824	1 859
w tym:		
Krótkoterminowe (poniżej 12 miesięcy)	2 824	1 859
Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)	0	0

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Bank dokonał zmiany sposobu prezentacji zobowiązań wobec SKOK-ów, które zostały zaprezentowane w pozycji Zobowiązań wobec klientów – podmioty finansowe inne niż banki. W związku z powyższym zmianie uległ stan Zobowiązań wobec innych banków oraz Zobowiązań wobec klientów według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku w stosunku do zatwierdzonego sprawozdania finansowego za rok kończący się 31 grudnia 2011 roku.

30. Zobowiązania wobec klientów

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Podmioty finansowe inne niż banki		
Rachunki bieżące	10 344	8 313
Depozyty terminowe	105 676	15 475
Inne zobowiązania, w tym:	418	434
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	402	411
- pozostałe	16	23
Razem - podmioty finansowe inne niż banki	116 438	24 222
Klienci instytucjonalni:		
Rachunki bieżące	476 037	345 553
Depozyty terminowe	1 434 520	869 661
Inne zobowiązania, w tym:	6 312	4 110
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	4 245	2 994
- pozostałe	2 067	1 116
Razem - Klienci instytucjonalni	1 916 869	1 219 324
Klienci indywidualni		
Rachunki bieżące	2 001 352	1 262 930
Depozyty terminowe	1 986 560	1 892 059
Inne zobowiązania, w tym:	75 126	45 271
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	4	209
- pozostałe	75 122	45 062
Razem - Klienci indywidualni	4 063 038	3 200 260
Klienci sektora budżetowego		
Rachunki bieżące	182 535	147 301
Depozyty terminowe	43 510	98 932
Inne zobowiązania, w tym:	7	224
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	7	7

- pozostałe	0	217
Razem - Klienci sektora budżetowego	226 052	246 457
Razem, w tym:	6 322 397	4 690 263
Krótkoterminowe (poniżej 12 miesięcy)	5 961 817	4 684 554
Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)	360 580	5 709

31. Zobowiązania podporządkowane

Stan na 31 grudnia 2012

Nazwa	Wartość nominalna	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności	Stan zobowiązań podporządkowanych
	tys. zł			tys. zł
Pożyczki				
Poczta Polska	43 000	WIBOR6M+3pp	8 lipca 2016	43 030
Obligacje				
Notowane	47 340	WIBOR6M+3,75pp (do 8 lipca 2016) WIBOR6M+3,75pp + 1,5 pp (od 9 lipca –2016 do 8 lipca 2021)	8 lipca 2021	49 255
Notowane	50 000	WIBOR6M+3,50pp	5 października 2022	50 606
	140 340			142 891

W październiku 2012 roku w związku z uzyskaniem zgody Komisji Nadzoru Finansowego, Bank zaklasyfikował do funduszy uzupełniających środki pochodzące z drugiej emisji obligacji podporządkowanych. Pierwsza emisja obligacji podporządkowanych jest przedmiotem obrotu na rynku obligacji Catalyst prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie, natomiast wprowadzenie na ten rynek drugiej emisji obligacji podporządkowanych miało miejsce 20 lutego 2013 roku.

Stan na 31 grudnia 2011

Nazwa	Wartość nominalna	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności	Stan zobowiązań podporządkowanych
	tys. zł			tys. zł
Pożyczki				
Poczta Polska	43 000	WIBOR6M+3pp	8 lipca 2016	43 041
Obligacje				
Notowane	47 340	WIBOR6M+3,75pp (do 8 lipca 2016) WIBOR6M+3,75pp + 1,5 pp (od 9 lipca –2016 do 8 lipca 2021)	8 lipca 2021	49 156
	90 340			92 197

Obligacje podporządkowane są przedmiotem obrotu na rynku obligacji Catalyst prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

32. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Klasyfikacja	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Instrumenty finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	206 282	0
Razem	206 282	0

Według terminów zapadalności	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
od 1 roku do 5 lat	199 722	0
Odsetki	6 560	0
Razem	206 282	0

W dniu 10 lipca 2012 roku Bank wyemitował długoterminowe obligacje o wartości nominalnej 200 000 tys. zł z terminem wykupu 10 lipca 2014 roku. Obligacje są oprocentowane wg zmiennej stawki WIBOR 6M + 1,7 pp. W roku zakończonym 31 grudnia 2012, Bank wywiązał się ze wszystkich zobowiązań wynikających z warunków emisji obligacji. Obligacje są notowane na rynku obligacji Catalyst prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

33. Pozostałe zobowiązania

	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Rozrachunki międzybankowe	23 765	35 784
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	24 623	24 942
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	889	1 420
Rozliczenia publiczno - prawne	4 343	3 049
Rozliczenia z tytułu obsługi zastępczej z Poczta Polska	9 457	30 577
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	124	103
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	4 764	3 892
Rezerwy na premie, nagrody, wynagrodzenia	6 371	6 230
Rezerwy na urlopy wypoczynkowe	1 906	1 877
Przychody przyszłych okresów	1 255	1 140
Pozostałe zobowiązania razem	77 497	109 014
w tym:		
Krótkoterminowe (poniżej 12 miesięcy)	76 963	108 015
Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)	534	999

34. Rezerwy

	Rezerwy na sprawy sporne	Rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe	Rezerwy na odprawy dla organów Banku	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Inne rezerwy	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Stan na 1 stycznia 2012	2 469	784	166	1 284	0	4 703
Utworzenie/aktualizacja rezerw	110	0	0	2 506	0	2 616
Wzrost kwoty zdyskontowanej	74	0	0	0	0	74
Wykorzystanie rezerw	(148)	(23)	0	0	0	(171)
Rozwiązanie rezerw	(36)	(168)	0	(3 106)	0	(3 310)
Stan na 31 grudnia 2012	2 469	593	166	684	0	3 912
Krótkoterminowe (poniżej 12 miesięcy)	117	39	166	684	0	1 006
Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)	2 352	554	0	0	0	2 906
Stan na 31 grudnia 2012	2 469	593	166	684	0	3 912

	Rezerwy na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalne	Rezerwy na odprawy dla organów Banku	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Inne rezerwy	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Stan na 1 stycznia 2011	3 331	826	124	2 480	20	6 781
Utworzenie/aktualizacja rezerw	275	0	49	4 819	0	5 143
Wykorzystanie rezerw	(408)	(25)	0	0	(20)	(453)
Rozwiązanie rezerw	(729)	(17)	(7)	(6 015)	0	(6 768)
Stan na 31 grudnia 2011	2 469	784	166	1 284	0	4 703
Krótkoterminowe (poniżej 12 miesięcy)	218	42	166	1 284	0	1 710
Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)	2 251	742	0	0	0	2 993
Stan na 31 grudnia 2011	2 469	784	166	1 284	0	4 703

Rezerwy na sprawy sporne dotyczą spraw toczących się w postępowaniach sądowych, administracyjnych oraz innych sporów o charakterze prawnym. Bank prowadzi szczegółową ewidencję spraw spornych. W sprawach, w których na Banku ciąży obowiązek prawny lub wynikający z ogólnie przyjętych zwyczajów, mający swe źródło w zdarzeniach przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków, Bank tworzy rezerwy. Ewentualne przyszłe rozliczenia dokonywane są w ciężar utworzonych rezerw. Bank rozpoznał rezerwy na wszystkie szacowane straty. Szacunkowe terminy realizacji rezerw na sprawy sporne wynoszą, co do zasady, powyżej 1 roku.

W wyliczaniu rezerw na odprawy emerytalne uwzględniane są przyszłe wzrosty wynagrodzeń oparte na planowanych zmianach zawartych w planie kosztów osobowych na 2012 rok oraz przyjętej stopie inflacji na poziomie 2,5% rocznie. Stopa dyskontowa zastosowana do kalkulacji rezerwy emerytalnej wynosi 5,5% dla 2011 roku oraz 4,5% dla 2012 roku.

35. Kapitały własne

35 a Kapitał zakładowy

	Stan na 31 grudnia 2012 r.		Stan na 31 grudnia 2011 r.	
	liczba akcji	wartość akcji tys. zł	liczba akcji	wartość akcji tys. zł
Akcje imienne serii A o wartości nominalnej 10 zł każda	291 300	2 913	291 300	2 913
Akcje imienne serii B o wartości nominalnej 10 zł każda	9 437 740	94 377	9 437 740	94 377
Razem	9 729 040	97 290	9 729 040	97 290

Na dzień 31 grudnia 2012 roku, kapitał zakładowy Banku składa się z 9.729.040 akcji o wartości nominalnej 10 zł za każdą. Akcje Banku zostały całkowicie opłacone. Ogólna charakterystyka akcji została opisana poniżej:

- akcje serii A – w ilości 291.300 sztuk (należące do Poczty Polskiej S.A.) nie są uprzywilejowane co do prawa głosu i są uprzywilejowane co do podziału majątku w razie likwidacji Banku w proporcji 5 do 1 w stosunku do akcji zwykłych. Zbycie akcji serii A podmiotowi spoza akcjonariuszy założycieli powoduje utratę przez akcję uprzywilejowania;
- akcje serii B – w ilości 7.005.470 sztuk (należące do Poczty Polskiej S.A.) oraz w ilości 2.432.270 sztuk (należące do Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A.) nie są uprzywilejowane.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku, w porównaniu do 31 grudnia 2011 roku nie nastąpiły zmiany w kapitale zakładowym Banku.

35 b Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy jest tworzony z nadwyżki wartości emisyjnej akcji nad ich ceną nominalną oraz z obligatoryjnego 8% odpisu z zysku netto.

35 c Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny powstaje w wyniku rozpoznania efektu wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii dostępnych do sprzedaży w kwocie netto (po uwzględnieniu podatku odroczonego).

Składniki te zostają wyksięgowane z kapitału z aktualizacji wyceny w momencie wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części wycenianych aktywów lub w momencie rozpoznania utraty wartości (efekt wyceny jest wtedy odnoszony do rachunku zysków i strat).

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	4 407	(3 827)
Z tytułu wyceny papierów z portfela dostępnych do sprzedaży reklasyfikowanych do utrzymywanych do terminu zapadalności	760	1 163
Podatek odroczone od wyceny ujętej w kapitale z aktualizacji wyceny	(982)	506
Kapitał z aktualizacji wyceny razem	4 185	(2 158)

35 d Pozostałe kapitały rezerwowe

Kapitał rezerwowy tworzony jest zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe (Dz. U. z 2012 r., nr 0, poz. 1376 tekst jednolity) („Prawo bankowe”) i statutem Banku z podziału zysku netto i składa się na niego fundusz ogólnego ryzyka bankowego oraz pozostały.

36. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa została zdefiniowana w Nocie 5.3 (5).

Bank jest w posiadaniu instrumentów finansowych, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.

Główne kategorie aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku do wartości godziwej, stanowią składniki wyceniane według zamortyzowanego kosztu lub kosztu historycznego:

- udzielone kredyty i pożyczki oraz inne należności nieprzeznaczone do obrotu;
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności;
- zobowiązania finansowe nieprzeznaczone do obrotu.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wartość godziwa dla kategorii „Kredyty i pożyczki udzielone klientom” została wyznaczona poprzez wyliczenie dla każdego kredytu korekty wartości bilansowej do wartości godziwej. Korekta ta została wyliczona jako różnica pomiędzy sumą przyszłych przepływów pieniężnych kredytu, wynikających z przepływów kapitałowych i odsetkowych zdyskontowanych rynkową stopą procentową powiększoną o aktualną marżę a wartością bilansową kredytu. Aktualna marża dla każdego kredytu została wyznaczona jako średnia marża dla analogicznej grupy produktów udzielonych w ciągu ostatnich 6 miesięcy poprzedzających datę sprawozdania. Korektę wartości bilansowej do wartości godziwej wyznaczano dla kredytów, dla których przyszłe przepływy finansowe są znane, natomiast dla pozostałych, w tym kredytów w rachunku bieżącym, przyjęto korektę zerową.

Inwestycyjne aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Wartość godziwa obligacji Skarbu Państwa jest wyznaczana bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku.

Należności od innych banków

Na należności od innych banków składa się wartość środków pieniężnych Banku utrzymywanych na rachunkach bieżących w innych bankach oraz dłużne papiery wartościowe zaklasyfikowane do kategorii pożyczek i należności.

Wartość godziwa dla bieżących należności oraz depozytów terminowych Banku, których termin wymagalności nie przekracza jednego roku oraz pozostałych należności jest równa ich wartości bilansowej.

Dla papierów komercyjnych z wbudowaną opcją wcześniejszego wykupu wycenę dokonuje się przy założeniu realizacji opcji call w najbliższym możliwym terminie. Wycena opcji call wbudowanej w obligację na dzień bilansowy opiera się na wyznaczeniu różnicy pomiędzy wyceną obligacji z uwzględnieniem realizacji opcji call w najbliższym możliwym terminie oraz zdyskontowanymi przepływami z obligacji przy założeniu utrzymania obligacji do terminu zapadalności.

Pozostałe aktywa/zobowiązania finansowe nieujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej

W przypadku grup aktywów finansowych utrzymywanych według wartości wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości Bank uznaje, że wartość godziwa jest zgodna z wartością bilansową, co wynika z charakteru tych grup (np. krótki termin do zapadalności lub wymagalności, unikalny charakter instrumentu) Dotyczy to w szczególności gotówki i środków pieniężnych, bieżących należności i inwestycji w jednostkach zależnych oraz zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa dla kategorii „Zobowiązania wobec klientów” została wyznaczona poprzez wyliczenie dla każdego depozytu terminowego korekty wartości godziwej w stosunku do wartości bilansowej. Korekta ta została wyliczona jako różnica pomiędzy wartością bieżącą wynikającą z salda kapitału i naliczonych odsetek na dzień sprawozdania, a sumą przyszłych przepływów kapitału i odsetek dla okresu od daty sprawozdania do terminu zapadalności zdyskontowanych rynkową stopą procentową powiększoną o marżę stanowiącą różnicę pomiędzy oprocentowaniem depozytu i stopą bazową z dnia zawarcia depozytu. Dla każdego depozytu terminowego została przypisana rynkowa stopa procentowa według kwotowań z dnia sprawozdania, odpowiadająca liczbie dni pozostałych od daty sprawozdania do terminu zapadalności. Dla depozytów bieżących przyjęto zerową korektę.

Zobowiązania finansowe inne niż wobec klientów

Wartość godziwa dla bieżących zobowiązań, depozytów terminowych banków, których termin wymagalności nie przekracza jednego roku oraz pozostałych zobowiązań finansowych stanowi ich wartość bilansowa.

Zobowiązania podporządkowane i zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Wyznaczenie wartości godziwej pożyczki podporządkowanej i emisji własnej odbywa się metodą dyskontowania przyszłych płatności z tychże instrumentów z wykorzystaniem spreadu wyznaczonego z momentu zawarcia transakcji.

W tabeli poniżej przedstawiono różnice pomiędzy wartością bilansową (wartość bilansowa kredytów oraz zobowiązań została zaprezentowana wraz z narosłymi odsetkami) i szacowaną wartością godziwą aktywów i zobowiązań finansowych Banku, które nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku według wartości godziwej.

	Stan na 31 grudnia 2012		Stan na 31 grudnia 2011	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Kasa, środki w Banku Centralnym	934 735	934 735	74 039	74 039
Należności od innych banków	29 828	29 863	29 082	29 082
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	4 619 586	4 785 268	3 681 254	3 627 597
W rachunku bieżącym od klientów	64 384	64 384	93 164	93 164
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	4 555 202	4 720 884	3 588 090	3 534 433
Osoby fizyczne	3 515 961	3 660 511	2 562 693	2 504 062
- kredyty konsumpcyjne	1 368 627	1 413 955	1 151 456	1 160 333
- kredyty na nieruchomości	2 137 152	2 236 374	1 407 590	1 340 082
- kredyty w rachunku karty kredytowej	10 182	10 182	3 647	3 647
Klienci instytucjonalni	626 221	633 957	598 750	598 328
Instytucje samorządowe	413 020	426 416	426 647	432 043
Inwestycyjne aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	392 762	411 617	403 520	405 349
Pozostałe aktywa finansowe (inwestycje w jednostki zależne)	5 964	5 964	5 964	5 964
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	6	6	10	10
Zobowiązania wobec innych banków	2 824	2 824	2 828	2 828
Zobowiązania wobec klientów	6 322 397	6 268 477	4 689 294	4 680 206
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	889	889	1 420	1 420
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	206 282	206 422	0	0
Zobowiązania podporządkowane	142 891	143 213	92 197	92 302

37. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku Bank dokonał następującego zaklasyfikowania instrumentów finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej do odpowiednich kategorii:

- Poziom I: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku. Do tej kategorii Bank klasyfikuje obligacje Skarbu Państwa oraz bony skarbowe.
- Poziom II: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe. Do tej kategorii Bank klasyfikuje bony pieniężne oraz następujące instrumenty pochodne: FX Swap, IRS, FRA które są wyceniane na podstawie modeli zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych.
- Poziom III: aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku. Do kategorii tej należą dłużne papiery wartościowe (obligacje komercyjne), dla których Bank samodzielnie szacuje spread kredytowy z tytułu ryzyka kontrahenta. Instrumenty te są wyceniane na podstawie modeli zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem spreadu kredytowego. Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank posiadał w Poziomie III obligacje komercyjne.

Poniżej zaprezentowano wartości bilansowe poszczególnych kategorii aktywów i zobowiązań finansowych w rozbiciu na poszczególne poziomy wyceny według stanu na 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku.

**Stan na
31 grudnia 2012**

	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa finansowe, w tym:	882 237	170 686	9 068	1 061 991
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	766	0	766
Inwestycyjne aktywa finansowe	882 237	169 920	9 068	1 061 225
- dostępne do sprzedaży	882 237	169 920	9 068	1 061 225
Zobowiązania finansowe, w tym:	0	17	0	17
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	17	0	17

**Stan na
31 grudnia 2011**

	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa finansowe, w tym:	658 619	79 989	192 598	931 206
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	9 976	38	0	10 014
Inwestycyjne aktywa finansowe	648 643	79 951	192 598	921 192
- dostępne do sprzedaży	648 643	79 951	192 598	921 192
Zobowiązania finansowe, w tym:	0	307	0	307
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	307	0	307

W analizowanym okresie nie miały miejsca przesunięcia pomiędzy pierwszą i drugą kategorią. Ponadto, nie miały miejsca przesunięcia z oraz do trzeciej kategorii.

Potencjalny wpływ na zmianę wartość godziwej obligacji z Poziomu III przy wzroście spreadu kredytowego o 1 p.b. wynosi -1 tys. zł.

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie zmiany stanu instrumentów finansowych w 2012 roku, których wartość godziwa ustalana jest na podstawie technik wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku.

Poziom III	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży
	tys. zł
Stan na 1 stycznia 2012	192 598
Zyski lub straty	15 097
rozpoznane w rachunku zysków i strat:	14 856
- przychody z tytułu odsetek	9 318
- wynik zrealizowany na operacjach aktywami dostępnymi do sprzedaży	5 538
rozpoznane w pozostałych dochodach całkowitych	241
Zakupy	9 000
Sprzedaże	(198 775)
Zapłacone odsetki	(8 852)
Transfery	0
Stan na 31 grudnia 2012	9 068

Poziom III	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży
	tys. zł
Stan na 1 stycznia 2011	0
Zyski lub straty	3 342
rozpoznane w rachunku zysków i strat:	3 582
- przychody z tytułu odsetek	3 582
rozpoznane w pozostałych dochodach całkowitych	(240)
Zakupy	197 881
Sprzedaże	0
Zapłacone odsetki	(8 625)
Transfery	0
Stan na 31 grudnia 2011	192 598

Wpływ wzrostu rynkowych stóp procentowych o 1 p.b. na zmianę wartości godziwej instrumentów finansowych ujmowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi dla inwestycyjnych aktywów finansowych -60 tys. zł oraz dla aktywów finansowych i pasywów finansowych przeznaczonych do obrotu -7 tys. zł.

38. Leasing operacyjny

Bank jako leasingobiorca

Bank jest stroną umów leasingowych na podstawie, których przyjmuje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków obce środki trwałe przez uzgodniony okres. Klasyfikując zgodnie z MSR 17 za podstawowe kryterium przyjęto zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

W przypadku zawartych przez Bank umów leasingu operacyjnego, gdy zasadniczo całe ryzyko i pożytki z leasingowanych środków pozostaje po stronie leasingodawcy (w tym wypadku głównie umowy najmu lub dzierżawy), opłaty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Umowy leasingu operacyjnego, w których Bank występuje jako leasingobiorca, dotyczą przede wszystkim:

- dzierżawy pomieszczeń – umowy zostały zawarte z reguły na 5 lat z możliwością przedłużenia najmu,
- umowy dzierżawy samochodów - zawarte na 48 miesięcy z opcją wykupu po cenie zbliżonej do rynkowej.

Umowy na czas nieokreślony zostały policzone w okresie wypowiedzenia zgodnym z zapisami Kodeksu Cywilnego.

Nie wystąpiły istotne warunkowe opłaty leasingowe ani nieodwoływalne umowy subleasingu.

Na dzień bilansowy Bank posiada jedną istotną umowę leasingu operacyjnego dotyczącą najmu pomieszczeń biurowych centrali Banku w Warszawie. Umowa ta została zawarta w lutym 2007 roku na 69 miesięcy i nie zawiera zapisów dotyczących przedłużenia najmu na kolejny okres.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
W okresie 1 roku	13 281	15 038
W okresie od 1 do 5 lat	19 760	31 577
Razem	33 041	46 615

39. Leasing finansowy

Bank jako leasingobiorca

W przypadku umowy, na mocy której Bank przejmuje zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania aktywów będących przedmiotem umowy (leasing finansowy), przedmiot leasingu (w tym wypadku środki trwałe) jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w korespondencji ze zobowiązaniami z tytułu leasingu, a rozliczenie ponoszonych opłat leasingowych w rachunku zysku i strat.

Na dzień rozpoczęcia okresu leasingu ww. środki trwałe ujęte zostały w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwotach równych wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu z uwagi na to, iż jest ona niższa od wartości godziwej na ten dzień.

Leasing finansowy wykazywany przez Bank w niniejszej notcie dotyczy głównie sprzętu informatycznego. Z umowy leasingu finansowego sprzętu komputerowego oraz ogólnych warunków umowy leasingu wynika, że następuje zasadniczo przeniesienie całego ryzyka i korzyści na leasingobiorcę. Z ogólnych warunków umowy wynika również, iż Bank zdecydował się na opcję leasingu z możliwością wykupu urządzeń za sumę odpowiadającą ich wartości rynkowej. Ponadto z umowy leasingu wynika, iż przedmiot leasingu ma na tyle specyficzny charakter, że tylko leasingobiorca może z niego korzystać bez dokonywania większych modyfikacji.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2012		Stan na 31 grudnia 2011	
	Opłaty minimalne tys. zł	Wartość bieżąca opłat tys. zł	Opłaty minimalne tys. zł	Wartość bieżąca opłat tys. zł
W okresie 1 roku	619	601	623	542
W okresie od 1 do 5 lat	312	288	935	878
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	931	889	1 558	1 420
Minus koszty finansowe	(42)		(138)	0
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	889	889	1 420	1 420
Krótkoterminowe	601	601	542	542
Długoterminowe	288	288	878	878

40. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Kasa i środki w Banku Centralnym	934 735	74 039
Rachunki bieżące	6 581	5 727
Razem	941 316	79 766

Różnice między bilansowymi zmianami stanu pozycji oraz zmianami stanu tych pozycji wykazywanymi w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2012 i 31 grudnia 2011:

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Zmiana stanu należności od innych banków		
Bilansowa zmiana stanu	(746)	6 982
Zmiana stanu rachunków nostro – środki pieniężne	854	(9 350)
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	108	(2 368)

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		
Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży w działalności operacyjnej	(140 033)	(183 171)
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujęta w kapitale z aktualizacji wyceny oraz efekt reklasyfikacji aktywów finansowych pomiędzy kategoriami	7 832	(3 863)
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(132 201)	(187 034)

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Bilansowa zmiana stanu innych aktywów	(3 258)	(1 072)
Likwidacja środków trwałych i wartości niematerialnych	155	121
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(3 103)	(951)

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Bilansowa zmiana stanu pozostałych zobowiązań	(31 517)	16 534
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu w działalności finansowej	546	496
Zmiana stanu zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(30 971)	17 030

41. Aktywa warunkowe oraz zobowiązania warunkowe i pozabilansowe

Zobowiązania warunkowe udzielone według rodzaju	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Finansowe	236 149	390 617
- niewykorzystane linie kredytowe	221 827	385 181
- limity na kartach kredytowych	14 322	5 436
Gwarancyjne	14 019	11 567
- gwarancje udzielone	14 019	11 567
Razem	250 168	402 184

Zobowiązania warunkowe udzielone według terminów zapadalności	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Finansowe	236 149	390 617
Bez określonego terminu	125 964	202 547
Do 1 miesiąca	13 430	25 539
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	26 328	44 677
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	63 561	110 832
Powyżej 1 roku do 5 lat	6 866	7 022
Gwarancyjne	14 019	11 567
Do 1 miesiąca	835	19
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 933	12
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	7 494	293
Powyżej 1 roku do 5 lat	3 757	9 480
Powyżej 5 lat	0	1 763
Razem	250 168	402 184

W ramach zobowiązań warunkowych dominują linie kredytowe. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku udzielone gwarancje oraz bezwarunkowe zobowiązania dotyczące finansowania traktowane są jako element zaangażowania obciążonego ryzykiem kredytowym. Ocena ryzyka wynikającego z udzielonych gwarancji i bezwarunkowych zobowiązań dotyczących finansowania stanowi element procesu oceny ryzyka kredytowego wynikającego z innych produktów kredytowych posiadanych przez danych klientów, tzn. wszystkie produkty kredytowe, łącznie z gwarancjami, udzielone konkretnym kredytobiorcom analizowane są równolegle zarówno pod kątem oceny przesłanek utraty wartości, jak i pomiaru odpisów aktualizujących.

W tabeli poniżej prezentujemy zaangażowanie pozabilansowe brutto (linie kredytowe, gwarancje) wobec pięciu największych klientów w danym roku.

Nazwa kredytobiorcy	Stan na
	31 grudnia 2012
	tys. zł
Klient 1	28 044
Klient 2	13 833
Klient 3	7 500
Klient 4	5 000
Klient 5	4 158

Nazwa kredytobiorcy	Stan na
	31 grudnia 2011
	tys. zł
Klient 1	25 568
Klient 2	6 618
Klient 3	6 000
Klient 4	5 300
Klient 5	4 897

Oszacowana kwota rezerw na udzielone zobowiązania gwarancyjne i zobowiązania dotyczące finansowania na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 684 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiła 1 284 tys. zł). Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe są ewidencjonowane na kontach bilansowych i prezentowane w nocie 34 jako pozycja „Rezerwy na udzielone zobowiązania pozabilansowe”.

Sprawy sądowe

W 2012 roku Bank nie był stroną w żadnym postępowaniu toczącym się przed sądem lub organem administracji publicznej, którego wartość stanowiłaby co najmniej 10 % kapitałów własnych Banku. Wszelkie ryzyka wiążące się z postępowaniami toczącymi się przed sądem lub organem administracji publicznej są odpowiednio zabezpieczone poziomem utworzonych rezerw.

Suma roszczeń z tytułu toczących się postępowań, w których Bank jest stroną pozwaną, dla których Bank szacuje prawdopodobieństwo przegranej na poniżej 50%, wynosiła odpowiednio: na dzień 31 grudnia 2012 roku 464 tys. zł oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku 424 tys. zł.

42. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Stan na
31 grudnia 2012

Rodzaj aktywów Banku stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
		tys. zł	tys. zł
Obligacje skarbowe	Fundusz ochrony środków gwarantowanych	30 208	32 362
Razem		30 208	32 362

Stan na
31 grudnia 2011

Rodzaj aktywów Banku stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
		tys. zł	tys. zł
Obligacje skarbowe	Fundusz ochrony środków gwarantowanych	15 267	16 047
Razem		15 267	16 047

43. Sprzedaż pakietu wierzytelności

W dniu 21 listopada 2012 roku Bank zawarł umowę pakietowej sprzedaży 4 044 wierzytelności detalicznych objętej w istotnej części odpisami z tytułu utraty wartości, o wartości nominalnej kapitału 11,97 mln zł oraz wartości odsetek i innych kosztów w kwocie 11,61 mln zł. W związku z przeprowadzoną sprzedażą Bank zmniejszył odpis z tytułu utraty wartości tych aktywów o 10,61 mln zł. Wynik na sprzedaży pakietu wierzytelności wyniósł 2 785 tys. zł i został ujęty w pozycji Pozostałe przychody operacyjne rachunku zysków i strat.

44. Informacje o podmiotach powiązanych

Podmioty powiązane z Bankiem to:

- podmiot dominujący: Poczta Polska S.A.,
- podmiot o znaczącym wpływie na Grupę: PKO Bank Polski S.A.,
- jednostki zależne od Banku: Centrum Operacyjne Sp. z o.o., Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Sp. z o.o.,
- pozostałe jednostki Grupy Kapitałowej Poczty Polskiej S.A.: Poczta Agencja Usług Finansowych S.A., Post-Tel Sp. z o.o., Postdata S.A., Pocztove Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, Pocztylion-Arka PTE S.A., Poczta Polska Usługi Cyfrowe Sp. z o.o.
- główna kadra kierownicza: członkowie Zarządu, członkowie Rady Nadzorczej oraz dyrektorzy Banku,

– główna kadra kierownicza podmiotu dominującego.

Zgodnie z MSR 24 do podmiotów powiązanych Bank zalicza jednostki zależne od Skarbu Państwa Polskiego, który sprawuje kontrolę nad Bankiem za pośrednictwem głównego akcjonariusza. Na potrzeby niniejszego sprawozdania przez jednostki zależne od Skarbu Państwa należy rozumieć jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe, spółki z większościowym udziałem Skarbu Państwa, których lista jest publikowana na stronach internetowych Ministerstwa Skarbu Państwa oraz jednostki samorządu terytorialnego.

W latach 2011-2012 roku nie miały miejsca niestandardowe znaczące transakcje z podmiotami powiązanymi, których charakter i warunki nie wynikały z bieżącej działalności operacyjnej.

Poniżej zaprezentowano charakter istotnych umów z podmiotami powiązanymi:

- pakiet umów związanych z pośrednictwem finansowym realizowanym w imieniu i na rzecz Banku Pocztowego S.A. w zakresie całej gamy produktów i usług Banku,
- umowy związane z pośrednictwem finansowym realizowanym w imieniu i na rzecz podmiotu powiązanego (w tym umowa rachunku bankowego wraz z produktami dodatkowymi),
- pakiet umów związanych z zastępczą obsługą kasową w imieniu i na rzecz Banku Pocztowego S.A. z tytułu obsługi gotówkowej wpłat i wypłat klientów Banku,
- pakiet umów związanych z obsługą finansową przez Bank Poczty S.A., w szczególności w zakresie obsługi zasiłków i nadmiarów gotówkowych, cash processingu, itp.,
- umowa najmu regulująca zasady i warunki najmu/podnajmu lokali lub pomieszczeń na placówki Banku Pocztowego S.A.,
- umowa dotycząca dzierżawy sprzętu, korzystania z systemu operacyjnego i baz danych,
- umowy dotyczące świadczenia usług backoffice'owych dla potrzeb Banku,
- umowy dotyczące pośrednictwa w imieniu i na rzecz Banku w sprzedaży produktów i usług Banku.

Wolumeny transakcji oraz przychody i koszty z nimi związane zostały zaprezentowane w poniższych tabelach:

Rok zakończony 31 grudnia 2012	Podmiot dominujący	Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę	Jednostki zależne	Główna kadra kierownicza	Pozostałe jednostki z Grupy Kapitałowej Poczty Polskiej S.A.
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Należności	75 497	21	5	2 487	2 467
Rachunki nostro	0	21	0	0	0
Kredyty udzielone	0	0	0	2 487	1 160
Inne należności	75 497	0	5	0	1 307
Zobowiązania	1 136 820	0	5 843	1 086	27 017
Depozyty otrzymane	1 009 974	0	4 449	1 078	26 802
Inne zobowiązania	126 846	0	1 394	8	215
Operacje pozabilansowe	28 044	1 409	0	81	3 170
Warunkowe zobowiązania pozabilansowe	28 044	1 409	0	81	3 170
- udzielone	28 044	0	0	81	3 170
- otrzymane	0	1 409	0	0	0
Przychody	29 650	285	1 048	173	6 640
- z tytułu odsetek	0	285	0	166	123
- z tytułu prowizji	29 484	0	5	6	6 462
- z tytułu innych przychodów	166	0	1 043	1	55
Koszty	(77 337)	(535)	(21 100)	(17 187)	(1 838)
- z tytułu odsetek	(33 607)	(46)	(197)	(36)	(1 548)
- z tytułu prowizji	(24 079)	(470)	(5 023)	0	0
- z tytułu kosztów rzeczowych	(19 651)	(19)	(15 880)	0	(290)
- z tytułu kosztów osobowych	0	0	0	(17 151)	0

Rok zakończony 31 grudnia 2011	Podmiot dominujący	Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę	Jednostki zależne	Główna kadra kierownicza	Pozostałe jednostki z Grupy Kapitałowej Poczty Polskiej S.A.
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Należności	36 362	55	47	6 215	2 957
Rachunki nostro	0	55	0	0	0
Kredyty udzielone	0	0	0	6 215	1 975
Inne należności	36 362	0	47	0	982
Zobowiązania	580 094	0	5 871	2 896	22 019
Depozyty otrzymane	512 696	0	4 528	2 890	21 802
Inne zobowiązania	67 398	0	1 343	6	217
Operacje pozabilansowe	25 568	1 522	0	293	3 186
Warunkowe zobowiązania pozabilansowe	25 568	1 522	0	293	3 186
- udzielone	25 568	0	0	293	3 186
- otrzymane	0	1 522	0	0	0
Przychody	41 404	494	764	325	2 728
- z tytułu odsetek	0	481	0	301	175
- z tytułu prowizji	41 394	0	3	23	143
- z tytułu innych przychodów	10	13	761	1	2 410
Koszty	(78 359)	(782)	(13 613)	(18 807)	(1 063)
- z tytułu odsetek	(32 407)	(292)	(190)	(93)	(710)
- z tytułu prowizji	(27 778)	(472)	0	0	0
- z tytułu kosztów rzeczowych	(18 174)	(18)	(13 423)	(2)	(353)
- z tytułu kosztów osobowych	0	0	0	(18 712)	0

	Rok zakończony 31 grudnia 2012		Rok zakończony 31 grudnia 2011	
	Spółki z udziałem Skarbu Państwa tys. zł	Jednostki samorządu terytorialnego tys. zł	Spółki z udziałem Skarbu Państwa tys. zł	Jednostki samorządu terytorialnego tys. zł
Należności	61 213	413 558	30 357	427 426
Kredyty udzielone	40 970	413 535	10 105	426 654
Inne należności	20 243	23	20 252	772
Zobowiązania	1 080	226 052	28 165	248 447
Depozyty otrzymane	1 046	226 052	28 109	246 389
Inne zobowiązania	34	0	56	2 058
Operacje pozabilansowe	67 592	6 446	77 049	2 100
Warunkowe zobowiązania pozabilansowe	67 592	6 446	77 049	2 100
- udzielone	0	6 446	4 024	2 100
- otrzymane	67 592	0	73 025	0
Przychody	2 142	24 816	2 326	21 522
- z tytułu odsetek	490	23 736	831	19 638
- z tytułu prowizji	105	1 080	50	1 880
- z tytułu innych przychodów	1 548	0	1 445	4
Koszty	(1 143)	(7 663)	927	7 195
- z tytułu odsetek	(735)	(7 662)	(307)	(7 190)
- z tytułu prowizji	0	(1)	0	0
- z tytułu kosztów rzeczowych	(408)	0	(620)	(5)

Transakcje z jednostkami zależnymi od Skarbu Państwa innymi niż wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Poczty Polskiej S.A. są związane głównie z działalnością bankową (udzielanie finansowania, deponowanie środków). W poniższej tabeli zaprezentowano wolumeny transakcji i obroty w ciągu okresów sprawozdawczych z największymi podmiotami powiązanymi innymi niż Grupy Kapitałowej Poczty Polskiej S.A.

Stan na	Jednostka powiązana A		Jednostka powiązana B		Jednostka powiązana C		Obroty razem	Liczba transakcji razem
	Obroty	Liczba transakcji	Obroty	Liczba transakcji	Obroty	Liczba transakcji		
31 grudnia 2012								
Depozyt otrzymany	13 501 351	247	1 721	7	443 338	37	13 946 410	291
Depozyt złożony	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	13 501 351	247	1 721	7	443 338	37	13 946 410	291

Stan na	Jednostka powiązana A		Jednostka powiązana B		Jednostka powiązana C		Obroty razem	Liczba transakcji razem
	Obroty	Liczba transakcji	Obroty	Liczba transakcji	Obroty	Liczba transakcji		
31 grudnia 2011								
Depozyt otrzymany	544 000	23	131 000	10	1 227 876	63	1 902 876	96
Depozyt złożony	50 000	1	0	0	0	0	50 000	1
Razem	594 000	24	131 000	10	1 227 876	63	1 952 876	97

Wysokość kredytów i pożyczek udzielonych członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, jednostek zależnych Banku oraz podmiotu dominującego wobec Banku

Transakcje zawierane z kadrą zarządzającą zawierane są w ramach standardowej oferty produktowej. Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na 31 grudnia 2011 roku Bank nie posiadał zaangażowania kredytowego wobec członków Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku, jednostek zależnych Banku.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank posiadał zaangażowanie kredytowe w wysokości 29 tys. zł wobec jednego z członków Zarządu podmiotu dominującego wobec Banku. Na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank nie posiadał zaangażowań kredytowych wobec członków Zarządu podmiotu dominującego.

Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Banku

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Zarząd	1 137	1 059
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia, nagrody i narzuty)	1 136	1 059
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	1	0
Rada Nadzorcza	270	278
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia, nagrody i narzuty)	270	278

Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej Banku

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia, nagrody i narzuty)	15 590	17 112
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	154	263
Razem	15 744	17 375

45. Struktura zatrudnienia

Struktura zatrudnienia w Banku w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku kształtowało się następująco:

w pełnych etatach	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
Bank, w tym	1 352	1 279
Centrala Banku	712	788
Oddziały Banku	270	325
Mikrooddziały	370	166

46. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Do momentu sporządzenia sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku nie wystąpiły zdarzenia wpływające znacząco na sytuację majątkową i finansową Banku.

47. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Banku

Głównym celem zarządzania ryzykiem w Banku jest zapewnienie bezpieczeństwa środków powierzonych przez klientów Banku oraz zapewnienie skuteczności podejmowanych decyzji nakierowanych na maksymalizację uzyskiwanych dochodów w dłuższym horyzoncie czasowym, przy podejmowaniu akceptowalnego poziomu ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem w Banku jest procesem zintegrowanym i odbywa się w oparciu o wymogi nadzorcze oraz o wewnętrzne regulacje zatwierdzone przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd Banku. Obowiązujące regulacje wewnętrzne w tym zakresie podlegają okresowej weryfikacji stosownie do zmian uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych funkcjonowania Banku.

W Banku przyjęto 3-stopniowy schemat organizacji regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Ogólne ramy zarządzania ryzykiem zostały określone w następujących dokumentach przyjętych przez Radę Nadzorczą:

- Generalnych zasadach zarządzania ryzykiem w Banku Pocztowym S.A.,
- Generalnych zasadach zarządzania kapitałem w Banku Pocztowym S.A.,
- Strategia rozwoju Banku Pocztowego S.A. w latach 2012-2015.

Ich uszczegółowieniem są, zaakceptowane przez Zarząd Banku, zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka delegujące obowiązki na poziom poszczególnych Departamentów i Biur. Na ich podstawie opracowano szczegółowe procedury operacyjne zawierające opis czynności (w tym kontrolnych) przeprowadzanych przez Wydziały, Zespoły i Stanowiska.

W systemie zarządzania ryzykiem uczestniczą:

- Rada Nadzorczą,
- Zarząd Banku,
- Komitety ds. zarządzania ryzykiem powołane przez Zarząd Banku, zgodnie z obowiązującymi regulacjami

wewnętrznymi,

- Komórki organizacyjne zarządzające poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- Komórki kontroli (w tym komórka audytu wewnętrznego oraz komórka compliance),
- Pozostałe komórki organizacyjne.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz nad kontrolą procesu zarządzania ryzykami, jak również zatwierdza jego główne cele i wytyczne.

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za całokształt zarządzania ryzykiem w Banku oraz podejmowanie decyzji o charakterze strategicznym wpływającym na skalę i strukturę ryzyka. Zarząd Banku zatwierdza metody zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, które obejmują takie czynności jak: identyfikacja, pomiar, monitorowanie i kontrola, raportowanie, podejmowanie działań zaradczych, a także przegląd i weryfikacja procesu zarządzania wybranym rodzajem ryzyka.

Komitety ds. zarządzania ryzykiem w Banku powoływane są przez Zarząd Banku i uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem. Komitety w Banku pełnią także funkcje opiniodawczą i rekomendacyjną w stosunku do Zarządu Banku w zakresie strategii zarządzania ryzykami, zasad i procedur realizacji poszczególnych etapów procesu zarządzania ryzykami, a także decyzyjną w zakresie uprawnień delegowanych przez Zarząd Banku. Dotyczy to w szczególności ustalania i monitorowania przestrzegania limitów, a także podejmowania decyzji kredytowych zgodnie z obowiązującym w Banku systemem limitów kompetencji decyzyjnych.

Ze względu na szeroki aspekt i przenikanie poszczególnych rodzajów ryzyka, każdy rodzaj ryzyka posiada komórkę wiodącą, która jest odpowiedzialna za koordynację procesu zarządzania danym rodzajem ryzyka. Komórki te odpowiadają za identyfikację, pomiar, monitoring i koordynację działań zaradczych w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka. Do zadań komórek należy także opracowywanie procedur dotyczących realizacji poszczególnych etapów procesu zarządzania ryzykiem.

W Banku funkcjonuje komórka audytu wewnętrznego, której celem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, procedur i mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz opiniowanie systemu zarządzania Bankiem, w tym skuteczności zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku. Dodatkowo w celu zapewnienia zgodności działania Banku z odpowiednimi prawami, przepisami oraz standardami w Banku funkcjonuje wydzielona komórka compliance, której celem działania jest również właściwe zarządzanie ryzykiem braku zgodności.

Docelowa struktura ryzyka Banku jest uwarunkowana zdefiniowanym „apetytem na ryzyko”. Apetyt na ryzyko Banku określa gotowość Banku do podejmowania określonej wielkości ryzyka w określonym horyzoncie czasowym i jest akceptowany przez Zarząd Banku. Apetyt na ryzyko stanowi istotny element konstrukcji Strategii Banku i Planu Finansowego zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą.

Efektom prowadzonych działań w zakresie identyfikacji i pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka jest określenie, które z nich są istotne z punktu widzenia Banku, ich klasyfikacja z punktu widzenia stałej oceny istotności (ryzyka trwale istotne i okresowo istotne), a także z perspektywy celowości pokrycia danego ryzyka kapitałem.

Jako ryzyko trwale istotne Bank uznaje następujące rodzaje ryzyka:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko stopy procentowej księgi bankowej,
- ryzyko płynności finansowej.

Dodatkowo Bank identyfikuje następujące istotne rodzaje ryzyka:

- ryzyko strategiczne,
- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko cyklu gospodarczego,

- ryzyka outsourcingu,
- ryzyko kredytowe Filar II,
- ryzyko rezydualne,
- ryzyko koncentracji,
- ryzyko cen instrumentów dłużnych księgi handlowej.

47 a Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko, że jedna ze stron instrumentu finansowego nie wywiązując się ze swoich zobowiązań spowoduje poniesienie strat finansowych przez drugą ze stron. Proces zarządzania ryzykiem kredytowym obejmuje identyfikację, ocenę (pomiar), akceptację, monitorowanie, raportowanie – zasady mające na celu ograniczanie ryzyka kredytowego.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczanie wystąpienia strat na portfelu kredytowym. Minimalizacja ryzyka kredytowego zakłada zachowanie odpowiedniego poziomu odpisów dla danych portfeli kredytowych na poziomie zgodnym z przyjętym w Banku apetytem na ryzyko.

Bank dokonał przeglądu metodologii i wszystkich parametrów, aby dostosować je do zmieniających się warunków rynkowych.

Bank kieruje się następującymi zasadami w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym:

- analizuje ryzyko kredytowe pojedynczej ekspozycji kredytowej, portfela kredytowego i wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego,
- stosuje limity wewnętrzne i zewnętrzne wynikające odpowiednio z apetytu na ryzyko w różnych obszarach portfela kredytowego oraz wynikające z ustawy Prawo bankowe i realizacji rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego, przy czym rodzaje i wielkość stosowanych przez Bank limitów dotyczących działalności kredytowej określają przepisy wewnętrzne dotyczące limitowania działalności kredytowej w odniesieniu m. in. do koncentracji dużych zaangażowań, koncentracji branżowej, koncentracji zaangażowań ze względu na rodzaj zabezpieczenia oraz rodzaj produktu,
- funkcje związane z bezpośrednią analizą wniosków, oceną ryzyka i podejmowaniem decyzji kredytowych są oddzielone od funkcji związanych z pozyskiwaniem Klientów (sprzedają produktów bankowych),
- podstawowym kryterium zawierania transakcji kredytowych jest posiadanie zdolności i wiarygodności kredytowej przez Klienta,
- podejmowanie decyzji kredytowych w Banku odbywa się zgodnie z trybem i kompetencjami określonymi w przepisach wewnętrznych dotyczących oceny ryzyka kredytowego i podejmowania decyzji kredytowych.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym odbywa się w Banku na podstawie pisemnych instrukcji i procedur, w których są określone metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania, limitowania oraz raportowania ryzyka kredytowego. Co najmniej raz w roku Bank dokonuje przeglądu i weryfikacji instrukcji i procedur a także limitów ograniczających ryzyko kredytowe. W regulacjach jest określony zakres kompetencji poszczególnych jednostek Banku w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym.

W celu wyznaczenia poziomu ryzyka kredytowego Bank wykorzystuje m. in. następujące metody jego pomiaru:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności,
- stopy odzysków,
- udział i strukturę kredytów z utratą wartości,
- wskaźnik pokrycia kredytów z utratą wartości odpisami aktualizującymi,
- miary efektywności modeli scoringowych,
- koszt ryzyka.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko kredytowe:

- raport miesięczny dla Zarządu Banku i Komitetu Kredytowego Banku,

– raport kwartalny dla Rady Nadzorczej i Zarządu Banku.

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń (w podziale na klasy instrumentów finansowych)

	Wartość bilansowa netto	
	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
Kasa, środki w Banku Centralnym	934 735	74 039
Należności od innych banków	29 828	29 082
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	766	10 014
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 619 586	3 681 254
W rachunku bieżącym od klientów	64 031	92 487
Kredyty i pożyczki terminowe:	4 539 900	3 571 886
- osoby fizyczne	3 502 441	2 551 487
- klienci instytucjonalni	625 436	596 529
- instytucje samorządowe	412 023	423 870
Odsetki	15 655	16 881
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 061 225	921 192
Notowane	891 297	841 233
Nienotowane	169 928	79 959
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	392 762	403 520
Notowane	392 762	403 520
Pozostałe aktywa	14 713	11 455
Razem	7 053 615	5 130 556

Bank jest dodatkowo narażony na ryzyko kredytowe z tytułu zawartych transakcji wykazywanych jako zobowiązania pozabilansowe. Wysokość tych zobowiązań dla poszczególnych lat jest podana w nocie 41 - Aktywa warunkowe oraz zobowiązania warunkowe i pozabilansowe.

Struktura geograficzna portfela kredytowego

Poniższa tabela prezentuje strukturę geograficzną koncentracji zaangażowania Banku.

Stan na 31 grudnia 2012	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Dolnośląskie	0	356 816	64 077	420 893
Kujawsko-pomorskie	0	466 001	47 001	513 002
Lubelskie	0	146 837	22 415	169 252
Lubuskie	0	150 881	8 935	159 816
Łódzkie	16 584	274 767	19 190	310 541
Małopolskie	0	213 953	47 806	261 759
Mazowieckie	1 146	651 144	21 025	673 315
Opolskie	0	42 733	0	42 733
Podkarpackie	0	76 871	32 237	109 108
Podlaskie	0	54 156	0	54 156
Pomorskie	0	364 876	9 364	374 240
Śląskie	0	305 042	26 521	331 563
Świętokrzyskie	0	43 401	3 823	47 224
Warmińsko-mazurskie	0	222 030	41 704	263 734
Wielkopolskie	5 475	539 165	60 137	604 777
Zachodniopomorskie	0	252 839	7 786	260 625
Nieprzypisane	0	7 193	0	7 193
Odsetki	25	14 634	996	15 655
Razem	23 230	4 183 339	413 017	4 619 586

Stan na 31 grudnia 2011	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Dolnośląskie	0	252 477	54 704	307 181
Kujawsko-pomorskie	0	349 159	53 135	402 294
Lubelskie	0	134 567	23 939	158 506
Lubuskie	0	117 931	603	118 534
Łódzkie	21 269	201 650	10 868	233 787
Małopolskie	0	160 921	63 894	224 815
Mazowieckie	1 947	507 149	22 358	531 454
Opolskie	0	29 617	0	29 617
Podkarpackie	0	62 182	26 197	88 379
Podlaskie	0	43 779	0	43 779
Pomorskie	31	278 411	10 116	288 558
Śląskie	0	217 027	19 262	236 289
Świętokrzyskie	0	29 016	6 735	35 751
Warmińsko-mazurskie	0	167 771	47 352	215 123
Wielkopolskie	14 913	427 362	75 818	518 093
Zachodniopomorskie	0	213 950	8 896	222 846
Nieprzypisane	0	9 366	0	9 366
Odsetki	90	14 015	2 777	16 882
Razem	38 250	3 216 350	426 654	3 681 254

Struktura branżowa portfela kredytowego

Poniższa tabela prezentuje strukturę koncentracji zaangażowania Banku w poszczególne branże. W Banku utrzymuje się dominacja kredytów udzielonych osobom fizycznym. Branża charakteryzująca się obniżonym ryzykiem kredytowym tj. administracja publiczna stanowi około 8,8% portfela kredytowego według wartości netto.

	Wartość brutto	Wartość netto	Wartość brutto	Wartość netto
	Stan na		Stan na	
	31 grudnia 2012		31 grudnia 2011	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Osoby fizyczne	3 608 056	3 538 489	2 644 692	2 584 822
Administracja publiczna i obrona narodowa				
obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	406 926	406 520	425 261	424 941
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości wykonywana na zlecenie	273 718	273 205	242 105	238 331
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	46 236	45 627	14 347	13 973
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	40 909	40 909	44 209	44 209
Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	34 702	34 468	14 296	14 197
Kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek	26 712	26 584	24 255	24 082
Zakwaterowanie	27 369	25 317	30 402	28 247
Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	26 591	26 412	39 499	38 790
Edukacja	22 114	21 979	23 958	23 797
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	20 650	19 836	30 245	29 357
Wynajem i dzierżawa	19 158	17 505	8 818	8 781
Pozostała działalność	144 394	127 067	202 001	190 846
Odsetki	17 629	15 668	17 183	16 881
Razem	4 715 164	4 619 586	3 761 271	3 681 254

Zaangażowanie brutto Banku wobec dziesięciu największych klientów (w tym zaangażowania wobec grup kapitałowych)

Stan na 31 grudnia 2012						
lp	Nazwa kredytobiorcy	branża wg PKD	Zaangażowanie całkowite	Zaangażowanie bilansowe (kapitał)	Zaangażowanie pozabilansowe	Udział w portfelu kredytowym
1.	Klient 1	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	40 882	40 882	0	0,90%
2.	Klient 2	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	33 875	33 875	0	0,70%
3.	Klient 3	Działalność pocztowa i kurierska	28 044	0	28 044	0,60%
4.	Klient 4	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	21 403	21 403	0	0,50%
5.	Klient 5	Zakwaterowanie	18 162	18 158	3	0,40%
6.	Klient 6	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	18 000	18 000	0	0,40%
7.	Klient 7	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	17 614	17 614	0	0,40%
8.	Klient 8	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	17 339	3 506	13 833	0,40%
9.	Klient 9	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych	16 688	16 688	0	0,40%
10.	Klient 10	Wynajem i dzierżawa	14 199	14 164	36	0,30%
			226 206	184 290	41 916	4,80%

Stan na 31 grudnia 2011						
lp	Nazwa kredytobiorcy	branża wg PKD	Zaangażowanie całkowite	Zaangażowanie bilansowe (kapitał)	Zaangażowanie pozabilansowe	Udział w portfelu kredytowym
1.	Klient 1	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	44 168	44 168	0	1,20%
2.	Klient 2	Działalność pocztowa i kurierska	28 536	0	28 536	0,80%
3.	Klient 3	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	22 875	22 875	0	0,60%
4.	Klient 4	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych	21 454	21 454	0	0,60%
5.	Klient 5	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	20 000	20 000	0	0,50%
6.	Klient 6	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	19 582	19 582	0	0,50%
7.	Klient 7	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	19 113	17 198	1 915	0,50%
8.	Klient 8	Zakwaterowanie	18 740	18 710	30	0,50%
9.	Klient 9	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych	18 549	15 161	3 388	0,50%
10.	Klient 10	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	17 250	17 250	0	0,50%
			230 267	196 398	33 869	6,10%

Struktura jakościowa

Struktura jakościowa portfela została wyznaczona na podstawie parametru PD wykorzystywanego przez Bank do pomiaru ryzyka kredytowego na poziomie portfeli. Parametr PD (ang. probability of default) określa prawdopodobieństwo nie wywiązania się kredytobiorcy ze swoich zobowiązań wobec Banku w określonym horyzoncie czasowym. Niższy poziom parametru ryzyka PD oznacza klientów z mniejszym ryzykiem niewywiązania się z zobowiązań, zaś wyższy poziom PD oznacza klientów w większym ryzyku niewywiązania się z zobowiązań. Jako poziom graniczny przyjęto PD=0,7%. W przypadku portfeli kredytów udzielonych klientom instytucjonalnym, kredytów gotówkowych dla klientów o podwyższonym ryzyku oraz kredytów gotówkowych na oświadczenie (zaprzestano udzielania takich kredytów po roku 2010) obserwuje się średnie PD wyższe niż 0,7%, zaś dla portfeli pozostałych obserwowane jest średnie PD poniżej 0,7%.

Stan na dzień 31 grudnia 2012	Nieprzeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości		Przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	Z rozpoznaną utratą wartości	Razem
	PD*) <= 0,7%	PD > 0,7%			
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Należności od innych banków	29 828	0	0	0	29 828
Kredyty w rachunku bieżącym od klientów	20	50 917	2 517	10 577	64 031
Kredyty i pożyczki terminowe udzielone klientom	3 554 074	499 466	355 494	130 866	4 539 900
osoby fizyczne	2 904 369	211 392	289 403	97 277	3 502 441
- kredyty konsumpcyjne	922 024	211 392	168 919	58 254	1 360 589
- kredyty na nieruchomości	1 973 617	0	119 631	38 450	2 131 698
- kredyty w rachunku karty kredytowej	8 728	0	853	573	10 154
klienci instytucjonalni	270 248	288 074	33 525	33 589	625 436
instytucje samorządowe	379 457	0	32 566	0	412 023
Odsetki	11 745	1 273	2 351	286	15 655
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 061 225	0	0	0	1 061 225
Notowane	891 297	0	0	0	891 297
Nienotowane	169 928	0	0	0	169 928
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	392 762	0	0	0	392 762
Notowane	392 762	0	0	0	392 762
Razem	5 049 654	551 656	360 362	141 729	6 103 401

*) PD liczone portfelowo dla poszczególnych portfeli homogenicznych

Stan na dzień 31 grudnia 2011	Nieprzeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości		Przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	Przeterminowane i nieprzeterminowane z rozpoznaną utratą wartości	Razem
	PD*) <= 0,7%	PD > 0,7%			
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Należności od innych banków	29 082	0	0	0	29 082
Kredyty w rachunku bieżącym od klientów	7	84 291	1 413	6 776	92 487
Kredyty i pożyczki terminowe udzielone klientom	2 439 317	806 640	212 139	113 790	3 571 886
osoby fizyczne	2 020 903	276 562	199 917	54 105	2 551 487
- kredyty konsumpcyjne	708 045	273 302	128 797	34 107	1 144 251
- kredyty na nieruchomości	1 312 858	0	70 816	19 917	1 403 591
- kredyty w rachunku karty kredytowej	0	3 260	304	81	3 645
klienci instytucjonalni	748	530 078	6 017	59 685	596 528
instytucje samorządowe	417 666	0	6 205	0	423 871
Odsetki	15 009	0	1 748	124	16 881
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	921 192	0	0	0	921 192
Notowane	841 233	0	0	0	841 233
Nienotowane	79 959	0	0	0	79 959
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	403 520	0	0	0	403 520
Notowane	403 520	0	0	0	403 520
Razem	3 808 127	890 931	215 300	120 690	5 035 048

*) PD liczone portfelowo dla poszczególnych portfeli homogenicznych

Zabezpieczenia oraz inne formy ograniczania ryzyka kredytowego

Uzyskane zabezpieczenia i inne elementy powodujące poprawę warunków kredytowania:

- hipoteka wpisana w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości na pierwszym miejscu; możliwe także dalsze miejsca w KW (jeśli poprzednie wpisy w KW dotyczą jednego kredytu);
- jeśli kredyt udzielony jest w PLN – hipoteka zwykła na 100% kwoty kredytu, zabezpieczająca spłatę kapitału oraz hipoteka kaucyjna w PLN do kwoty stanowiącej 60% kapitału kredytu zabezpieczająca spłatę odsetek, opłat, prowizji i innych należności mogących powstać w wykonaniu Umowy Kredytu i co najmniej o 20% wartości transakcji na zabezpieczenie ryzyka kursowego w przypadku transakcji kredytowych walutowych i denominowanych walutą wymiennalną;
- cesja praw z polisy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych;
- oświadczenie Kredytobiorcy (i/lub Poręczyciela) o poddaniu się egzekucji do kwoty stanowiącej 150% udzielonego kredytu brutto wraz z datą do której Bank będzie mógł wystąpić w oparciu o oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz o nadaniu tytułowi klauzuli wykonalności;
- oświadczenie Właściciela nieruchomości o poddaniu się egzekucji do kwoty hipoteki/hipotek ustanowionej/ych na nieruchomości/ach będącej/ych ich własnością, wraz z datą do której Bank będzie mógł wystąpić w oparciu o oświadczenie o poddaniu się egzekucji o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, która to data nie może być wcześniejsza niż 3 lata licząc od ostatniego dnia kalendarzowego miesiąca kredytowania.
- weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową dla Banku;
- w przypadku budowy domu/lokalu – cesja wierzytelności z umowy o budowę domu/lokalu z Deweloperem/Spółdzielnią Mieszkaniową;
- przelew środków pieniężnych należących do Kredytobiorcy na rachunek Banku – na podstawie art. 102 Prawa bankowego (depozyty i lokaty bankowe);
- zastaw rejestrowy, wraz z blokadą na prawach wynikających z papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa i NBP (bony i obligacje skarbowe);
- cesja na jednostkach uczestnictwa w zaakceptowanym przez Bank Towarzystwie Funduszy Inwestycyjnych,
- cesja polisy ubezpieczeniowej w zaakceptowanym przez Bank Towarzystwie Ubezpieczeń na Życie;
- zastaw finansowy, zastaw rejestrowy, cesja, kaucja lub blokada na innych produktach inwestycyjnych zatwierdzanych indywidualnie przy podejmowaniu decyzji kredytowej.

Wartość godziwa zabezpieczeń hipotecznych dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie wynosiła 4 469,3 mln zł na

dzień 31 grudnia 2012 roku oraz 3 386 mln zł na dzień 31 grudnia 2011 roku. Finansowy efekt uwzględnienia odzysku z zabezpieczeń dla należności z rozpoznaną utratą wartości w analizie indywidualnej wyniósł na 31 grudnia 2012 roku 43,7 mln zł, natomiast na 31 grudnia 2011 roku wyniósł 29 mln zł. Jest to kwota, o którą poziom wymaganych odpisów z tytułu utraty wartości byłby wyższy, gdyby przy szacowaniu odpisu nie zostały uwzględnione przepływy z zabezpieczeń.

W przypadku należności, co do których indywidualna ocena wykazywała utratę wartości, wartość odpisów bez uwzględnienia efektu finansowego odzysków z zabezpieczeń na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniosłaby 60,2 mln zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2011 roku odpowiednio 38,5 mln zł.

Analiza wiekowa aktywów finansowych przeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości (w podziale na klasy instrumentów finansowych)

Stan na dzień 31 grudnia 2012	do 30 dni	31 – 60 dni	61 – 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Kredyty w rachunku bieżącym od klientów	2 044	313	160	0	2 517
Kredyty i pożyczki terminowe udzielone klientom	310 927	28 818	8 428	7 321	355 494
Osoby fizyczne	247 700	28 493	8 428	4 782	289 403
- kredyty konsumpcyjne	141 878	17 287	4 972	4 782	168 919
- kredyty na nieruchomości	105 284	11 010	3 337	0	119 631
- kredyty w rachunku karty kredytowej	538	196	119	0	853
Klienci instytucjonalni	30 661	325	0	2 539	33 525
Instytucje samorządowe	32 566	0	0	0	32 566
Odsetki	1 946	279	42	84	2 351
Razem	314 917	29 410	8 630	7 405	360 362

Stan na dzień 31 grudnia 2011	do 30 dni	31 – 60 dni	61 – 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Kredyty w rachunku bieżącym od klientów	1 236	121	56	0	1 413
Kredyty i pożyczki terminowe udzielone klientom	189 217	18 625	4 297	0	212 139
osoby fizyczne	177 659	17 988	4 270	0	199 917
- kredyty konsumpcyjne	112 759	12 523	3 515	0	128 797
- kredyty na nieruchomości	64 696	5 394	726	0	70 816
- kredyty w rachunku karty kredytowej	204	71	29	0	304
klienci instytucjonalni	5 956	34	27	0	6 017
instytucje samorządowe	5 602	603	0	0	6 205
Odsetki	1 413	335	0	0	1 748
Razem	191 866	19 081	4 353	0	215 300

47 b Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko wystąpienia utraty zdolności do terminowego regulowania zobowiązań Banku, na skutek niekorzystnego ukształtowania się struktury aktywów i zobowiązań. Źródłem ryzyka płynności może być niedopasowanie strumieni pieniężnych, nagłe wycofanie depozytów przez depozytariuszy, koncentracja źródeł finansowania oraz portfela kredytowego, ograniczona sprzedawalność aktywów, niedotrzymanie zobowiązań przez kontrahentów Banku lub inna nieprzewidziana sytuacja na rynku finansowym.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest bilansowanie wpływów i wypływów środków z transakcji bilansowych i pozabilansowych w celu zapewnienia efektywnych kosztowo źródeł finansowania, generowania nadwyżek finansowych i odpowiedniego ich wykorzystania. Bank kształtuje strukturę aktywów i zobowiązań, zapewniającą osiągnięcie zakładanych wskaźników finansowych, przy zaakceptowanym przez Bank poziomie ryzyka płynności.

Bank kieruje się następującymi zasadami w procesie zarządzania ryzykiem płynności:

- utrzymywany jest akceptowalny poziom płynności, którego podstawą jest utrzymanie odpowiedniego zasobu aktywów płynnych,
- główne źródło finansowania aktywów Banku stanowią stabilne środki finansowania,
- podejmowane są działania w celu utrzymywania poziomu ryzyka płynności w ramach przyjętego profilu ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, w których są określone metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania, limitowania oraz raportowania ryzyka płynności. W niniejszych regulacjach określony jest także zakres kompetencji poszczególnych jednostek Banku w procesie zarządzania ryzykiem płynności.

W celu zapewnienia wysokich standardów zarządzania ryzykiem płynności, zgodnych z najlepszą praktyką bankową, Bank co najmniej raz w roku dokonuje przeglądu oraz weryfikacji zasad i procedur, w tym także wewnętrznych limitów płynności.

W celu określenia poziomu ryzyka płynności Bank wykorzystuje różne metody jego pomiaru i oceny, w tym:

- metodę kontraktowej i urealnionej luki płynności,
- badanie stabilności i koncentracji bazy depozytowej,
- metodę nadwyżki aktywów płynnych nad pasywami niestabilnymi,
- analizy szokowe.

W celu ograniczania ryzyka płynności Bank stosuje limity płynności oraz progi ostrzegawcze nałożone na wybrane miary m.in. na wskaźniki płynności czy niedopasowanie skumulowanych urealnionych przepływów wynikających z aktywów i pasywów w poszczególnych pasmach czasowych.

Zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008 z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności (z późn. zm.), Bank monitoruje oraz przestrzega nadzorcze wskaźniki płynności. W 2012 roku Bank spełniał wymagania w zakresie minimalnych poziomów nadzorczych miar płynności wskazanych w powyższej Uchwale KNF.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wskaźniki płynności kształtują się w ramach obowiązujących limitów ograniczających ryzyko płynności.

Poniższa tabela przedstawia nadzorcze miary płynności wg stanu na 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku.

	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011	Limit
M1 (w tys. zł)	702 417	473 631	0
M2	1,48	1,51	1
M3	4,15	4,09	1
M4	1,19	1,13	1

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko płynności:

- raport dzienny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu Banku i Departamentu Skarbu,
- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu Banku,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku.

Bank posiada zdefiniowane plany awaryjnego działania w sytuacji nagłych wahań poziomu bazy depozytowej. Z analizy szybko dostępnych źródeł finansowania wynika, iż w sytuacjach hipotetycznie obniżonej płynności, Bank jest w stanie pozyskać środki w odpowiedniej wysokości, bez uruchamiania, tzw. planów awaryjnych.

Poniższa tabela przedstawia urealnione luki płynności dla Banku wg stanu na 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, sporządzone zgodnie z metodyką obowiązującą na koniec 2012 roku. Główne zmiany wprowadzone w 2012

roku wynikają ze zmiany sposobu urealnienia rachunków bieżących i depozytów terminowych polegającej przede wszystkim na modyfikacji podejścia do wykorzystania danych historycznych oraz uwzględnieniu bieżącej struktury pasywów w związku z dynamicznym wzrostem sumy bilansowej.

Stan na 31 grudnia 2012	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy włącznie	Powyżej 6 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa bilansowe razem	2 337 578	209 453	269 531	508 343	2 248 010	3 179 875
Pasywa bilansowe razem	1 388 669	377 181	370 030	548 966	3 696 633	1 470 291
Luka urealniona bilansowa	948 909	(167 728)	(100 499)	(40 623)	(1 448 623)	1 709 584
Luka skumulowana bilansowa	948 909	781 181	680 682	640 059	(808 564)	901 020
Zobowiązania pozabilansowe	27 897	3 684	7 080	15 625	3 652	0
Luka urealniona ogółem	921 012	(171 412)	(107 579)	(56 248)	(1 452 275)	1 709 584
Luka skumulowana ogółem	921 012	749 600	642 021	585 773	(866 502)	843 082

Stan na 31 grudnia 2011	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy włącznie	Powyżej 6 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa bilansowe razem	1 313 166	195 218	240 312	540 234	1 986 024	2 542 072
Pasywa bilansowe razem	846 542	209 787	326 922	478 488	2 617 910	1 371 679
Luka urealniona bilansowa	466 624	(14 569)	(86 610)	61 746	(631 886)	1 170 393
Luka skumulowana bilansowa	466 624	452 055	365 445	427 191	(204 695)	965 698
Zobowiązania pozabilansowe	46 138	14 317	30 654	19 093	2 095	0
Luka urealniona ogółem	420 486	(28 886)	(117 264)	42 653	(633 981)	1 170 393
Luka skumulowana ogółem	420 486	391 600	274 336	316 989	(316 992)	853 401

Tabela poniżej przedstawia aktywa oraz zobowiązania finansowe Banku według ich daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności według stanu na 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku.

Stan na 31 grudnia 2012 roku	Powyżej 1		Powyżej 3	Razem poniżej	Powyżej 1		Razem	O nieokreślonej	Razem
	Do 1 miesiąca	miesiąca do 3			roku do 5 lat	Powyżej 5 lat			
	włącznie	miesiący	miesiący do 1	12 miesięcy	roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	powyżej 12	zapadalności	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa									
Kasa oraz środki w Banku Centralnym	934 735	0	0	934 735	0	0	0	0	934 735
Należności od innych banków	9 588	0	0	9 588	0	20 240	20 240	0	29 828
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	766	0	0	766	0	0	0	0	766
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	75 687	77 720	457 716	611 123	1 209 490	2 721 614	3 931 104	77 359	4 619 586
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	219 775	0	655 230	875 005	176 711	9 501	186 212	8	1 061 225
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	0	0	20 214	20 214	372 548	0	372 548	0	392 762
Inwestycje w jednostkach zależnych i współkontrolowanych	0	0	0	0	0	0	0	5 964	5 964
Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0	0	0	0	0	42 225	42 225
Wartości niematerialne	0	0	0	0	0	0	0	27 315	27 315
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	0	0	10 942	10 942
Inne aktywa	8 825	0	5 884	14 709	4	0	4	0	14 713
Aktywa razem	1 249 376	77 720	1 139 044	2 466 140	1 758 753	2 751 355	4 510 108	163 813	7 140 061
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	4 888	40 886	0	45 774	50 000	0	50 000	0	95 774

Stan na 31 grudnia 2012 roku	Powyżej 1		Powyżej 3	Razem poniżej	Powyżej 1		Razem	O nieokreślonej	Razem
	Do 1 miesiąca	miesiąca do 3			roku do 5 lat	Powyżej 5 lat			
	włącznie	miesiący	miesiący do 1	12 miesięcy	roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	powyżej 12	zapadalności	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	6	0	0	6	0	0	0	0	6
Zobowiązania wobec innych banków	2 824	0	0	2 824	0	0	0	0	2 824
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	14	3	0	17	0	0	0	0	17
Zobowiązania wobec klientów	1 537 951	406 797	1 244 390	3 189 138	394 606	599	395 205	2 738 054	6 322 397
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	6 282	0	0	6 282	200 000	0	200 000	0	206 282
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	7 826	0	0	7 826	0	0	0	0	7 826
Rezerwy	0	0	0	0	0	0	0	3 912	3 912
Pozostałe zobowiązania	71 974	3 204	1 796	76 974	364	159	523	0	77 497
Zobowiązania podporządkowane	1 545	1 006	0	2 551	43 000	97 340	140 340	0	142 891
Zobowiązania razem	1 628 422	411 010	1 246 186	3 285 618	637 970	98 098	736 068	2 741 966	6 763 652
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	19 153	69 147	71 055	159 355	60 623	0	60 623	125 964	345 942

Stan na 31 grudnia 2011	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący włącznie	Powyżej 3 miesiący do 1 roku włącznie	Razem poniżej 12 miesięcy	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem powyżej 12 miesiący	O nieokreślonej zapadalności	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa									
Kasa oraz środki w Banku Centralnym	74 039	0	0	74 039	0	0	0	0	74 039
Należności od innych banków	8 836	0	0	8 836	0	20 246	20 246	0	29 082
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	74 696	85 847	407 023	567 566	1 158 212	1 916 724	3 074 936	38 752	3 681 254
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	38	0	0	38	5 129	4 847	9 976	0	10 014
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	79 951	0	219 845	299 796	378 551	242 837	621 388	8	921 192
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	0	0	10 334	10 334	383 086	10 100	393 186	0	403 520
Inwestycje w jednostkach zależnych i wspólnie kontrolowanych	0	0	0	0	0	0	0	5 964	5 964
Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0	0	0	0	0	46 518	46 518
Wartości niematerialne	0	0	0	0	0	0	0	24 667	24 667
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	2 907	0	2 907	0	0	0	0	2 907
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	0	0	10 670	10 670
Pozostałe aktywa	8 217	1 525	1 709	11 451	4	0	4	0	11 455
Aktywa razem	245 777	90 279	638 911	974 967	1 924 982	2 194 754	4 119 736	126 579	5 221 282
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stan na 31 grudnia 2011									
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	10	0	0	10	0	0	0	0	10
Zobowiązania wobec innych banków	1 859	0	0	1 859	0	0	0	0	1 859
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	4	303	0	307	0	0	0	0	307
Zobowiązania wobec klientów	1 041 485	242 885	1 564 420	2 848 790	5 364	321	5 685	1 835 788	4 690 263
Rezerwy	0	0	0	0	0	0	0	4 703	4 703
Pozostałe zobowiązania	104 848	1 966	1 201	108 015	921	78	999	0	109 014
Zobowiązania podporządkowane	1 954	0	0	1 954	43 041	47 202	90 243	0	92 197
Zobowiązania razem	1 150 160	245 154	1 565 621	2 960 935	49 326	47 601	96 927	1 840 491	4 898 353
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	25 558	44 689	111 125	181 372	16 502	1 763	18 265	202 547	402 184

47 c Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz jego kapitału z tytułu niekorzystnych zmian stóp procentowych oraz kursów walutowych.

Nadrzędnym celem zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku jest optymalizowanie procesu zarządzania ekspozycjami przy jednoczesnej ochronie wyniku finansowego.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, w których są określone cele zarządzania ryzykiem rynkowym, metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania, limitowania oraz raportowania ryzyka rynkowego. W niniejszych regulacjach określony jest także zakres kompetencji poszczególnych jednostek Banku w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym.

W celu zapewnienia wysokich standardów zarządzania ryzykiem rynkowym, zgodnych z najlepszą praktyką bankową Bank dokonuje corocznego przeglądu obowiązujących zasad i procedur.

W Banku występuje organizacyjne wyodrębnienie jednostek odpowiedzialnych za kontrolę, monitorowanie oraz zarządzanie ryzykiem rynkowym.

Raporty ryzyka rynkowego sporządzane są z podziałem na ryzyko stopy procentowej księgi bankowej, ryzyko stopy procentowej księgi handlowej oraz ryzyko walutowe. Dzielne raporty służą do zarządzania operacyjnego ryzykiem rynkowym natomiast raporty okresowe sporządzane są w celach zarządczych.

W zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym Bank nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko, na jakie narażony jest wynik finansowy oraz fundusze własne Banku z powodu niekorzystnych zmian stóp procentowych.

Ryzyko stopy procentowej wynika z następujących źródeł:

- niedopasowania terminów przeszacowania – ryzyko to wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, w tym przede wszystkim odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek,
- ryzyka bazowego – wynikającego z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych produktów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,
- ryzyka krzywej dochodowości – polegającego na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszonymi do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku,
- ryzyka opcji klienta – powstającego, gdy klient zmienia wielkość i harmonogram przepływów gotówkowych aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, do czego ma prawo zgodnie z umową kredytową lub depozytową, bez ponoszenia dodatkowych kosztów.

Bank dostosowuje zarządzanie ryzykiem stopy procentowej do rodzaju i skali prowadzonej działalności. W Banku ryzyko stopy procentowej dzieli się na ryzyko stopy procentowej księgi bankowej i księgi handlowej.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest kształtowanie struktury aktywów i pasywów, zapewniające ochronę wartości bieżącej oraz wyniku odsetkowego Banku dla księgi bankowej, a także uzyskiwanie korzyści finansowych poprzez zawieranie transakcji w instrumentach stopy procentowej na własny rachunek w ramach księgi handlowej, przy zaakceptowanym poziomie ryzyka stopy procentowej.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, które określają między innymi metody:

- identyfikacji ryzyka,
- wyliczania miar ryzyka (pomiar ryzyka),

- limitowania ekspozycji na ryzyko – określanie dopuszczalnego poziomu ryzyka,
- monitorowania pozycji i zmian w poszczególnych księgach, portfelach oraz poziomu wykorzystania limitów,
- raportowania ekspozycji na ryzyko,
- zabezpieczania ekspozycji narażonej na ryzyko stopy procentowej.

Pomiar i monitorowanie ryzyka stopy procentowej księgi bankowej dokonywane jest m.in. za pomocą następujących miar ryzyka:

- BPV – Basis Point Value – oznacza wyrażone w wartościach pieniężnych ryzyko stopy procentowej, jakie wiąże się z utrzymaniem danej pozycji przy zmianie stóp procentowych o jeden punkt bazowy,
- wartości luki BPV w poszczególnych przedziałach przeszacowania,
- Duration – miara ryzyka stopy procentowej interpretowana jako średni czas trwania instrumentu lub portfela,
- wskaźników przedpłat kredytów i zrywalności depozytów dla poszczególnych typów produktów i podmiotów.

Z kolei pomiar i monitorowanie ryzyka stopy procentowej księgi handlowej dokonywane jest m.in. za pomocą następujących miar ryzyka:

- BPV oraz wartości luki BPV w poszczególnych przedziałach przeszacowania,
- wartości zagrożonej (VaR).

Dodatkowo Bank przeprowadza testy warunków skrajnych polegające na analizie wrażliwości, badającej wpływ zmian stóp procentowych na wartość bieżącą pozycji narażonych na ryzyko w oparciu o założone zmiany krzywej dochodowości, a także wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko stopy procentowej księgi bankowej i księgi handlowej:

- raport dzienny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu Banku i Departamentu Skarbu,
- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu Banku,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej i Zarządu Banku.

Poniższe tabele przedstawiają poziom ryzyka stopy procentowej księgi bankowej według stanu na 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, sporządzone zgodnie z metodyką obowiązującą na koniec 2012 roku. Główne zmiany wprowadzone w 2012 roku wynikają z połączenia zarządzania całą ekspozycją księgi bankowej, bez wyszczególnienia ekspozycji w ramach poszczególnych portfeli benchmarkowych, oraz wdrożenia metodyki budowy portfeli ryzyka stopy procentowej dla poszczególnych ekspozycji Banku.

Zestawienie BPV księgi bankowej

	BPV (1 p.b.)	
	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
księga bankowa	61	(161)

Wyniki testów warunków skrajnych na +/- 200 p.b.

	Zmiana wartości bieżącej księgi bankowej	
	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
200 p.b. w dół	(11 802)	21 594
200 p.b. w górę	13 052	(17 245)

Poniższa tabela przedstawia poziom ryzyka stopy procentowej księgi handlowej według stanu na 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku.

Zestawienie BPV księgi handlowej

	BPV (10 p.b.)	
	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł
księga handlowa	0	(19)

Poniżej przedstawione są aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe Banku sklasyfikowane według kryterium ryzyka stopy procentowej – terminu przeszacowania dla pozycji o oprocentowaniu zmiennym lub terminu zapadalności / wymagalności dla pozycji o oprocentowaniu stałym według stanu na 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku.

Stan na 31 grudnia 2012	Do 1	Powyżej 1	Powyżej 3	Powyżej 1	Powyżej 5 lat	Aktywa/ zobowiązania nieoprocento wane	Razem
	miesiąca włącznie	miesiąca do 3 miesięcy włącznie	miesiący do 1 roku włącznie	roku do 5 lat włącznie			
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	926 904	0	0	0	0	7 831	934 735
Należności od innych banków	0	0	20 000	0	0	9 828	29 828
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	0	766	766
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 944 834	1 410 678	246 945	1 282	19	15 828	4 619 586
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	220 000	0	654 000	175 000	371	11 854	1 061 225
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	0	0	20 000	359 271	0	13 491	392 762
Inwestycje w jednostkach zależnych i współkontrolowanych	0	0	0	0	0	5 964	5 964
Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0	0	0	42 225	42 225
Wartości niematerialne	0	0	0	0	0	27 315	27 315
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	0	0	0	0	0	10 942	10 942
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	0	14 713	14 713
Razem aktywa	4 091 738	1 410 678	940 945	535 553	390	160 757	7 140 061
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	0	0	0	0	6	6
Zobowiązania wobec innych banków	0	0	0	0	0	2 824	2 824
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	0	17	17
Zobowiązania wobec klientów	4 362 161	376 916	1 183 741	376 108	107	23 364	6 322 397
Rezerwy	0	0	0	0	0	3 912	3 912
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	200 000	0	0	6 282	206 282
Zobowiązania podporządkowane	43 000	50 000	47 340	0	0	2 551	142 891
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	7 826	7 826
Pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0	77 497	77 497
Kapitały	0	0	0	0	0	376 409	376 409
Razem zobowiązania i kapitały	4 405 161	426 916	1 431 081	376 108	107	500 688	7 140 061
Luka	(313 423)	983 762	(490 136)	159 445	283	(339 931)	0
Pozycje pozabilansowe							
Transakcje stopy procentowej:							
Aktywa	0	0	0	50 000	0	0	50 000
Zobowiązania	0	50 000	0	0	0	0	50 000
Luka	0	(50 000)	0	50 000	0	0	0
Luka razem	(313 423)	933 762	(490 136)	209 445	283	(339 931)	0

Stan na 31 grudnia 2011	Do 1	Powyżej 1	Powyżej 3	Powyżej 1	Powyżej 5 lat	Aktywa/ zobowiązania nieoprocento wane	Razem
	miesiąca włącznie	miesiąca do 3 miesięcy włącznie	miesiący do 1 roku włącznie	roku do 5 lat włącznie			
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	73 427	0	0	0	0	612	74 039
Należności od innych banków	0	0	20 000	0	0	9 082	29 082
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 663 861	882 325	225 110	0	0	0	3 771 296
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	5 000	0	0	5 000	0	38	10 038
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	230 000	0	220 000	375 000	94 371	0	919 371
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	0	0	30 000	369 271	10 000	0	409 271
Inwestycje w jednostkach zależnych i współkontrolowanych	0	0	0	0	0	5 964	5 964
Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0	0	0	46 518	46 518
Wartości niematerialne	0	0	0	0	0	24 667	24 667
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	2 907	2 907
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	0	0	0	0	0	10 670	10 670
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	0	11 455	11 455
Razem aktywa	2 972 288	882 325	495 110	749 271	104 371	111 913	5 315 278
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	0	0	0	0	10	10
Zobowiązania wobec innych banków	0	0	0	0	0	1 859	1 859
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	0	307	307
Zobowiązania wobec klientów	2 499 106	454 454	1 245 753	511	0	486 343	4 686 167
Rezerwy	0	0	0	0	0	4 703	4 703
Zobowiązania podporządkowane	90 300	0	0	0	0	0	90 300
Pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0	109 014	109 014
Kapitały	0	0	0	0	0	322 929	322 929
Razem zobowiązania i kapitały	2 589 406	454 454	1 245 753	511	0	925 165	5 215 289
Luka	382 882	427 871	(750 643)	748 760	104 371	(813 252)	99 989
Pozycje pozabilansowe							
Transakcje stopy procentowej:							
Aktywa	0	0	100 000	0	0	0	100 000
Zobowiązania	0	100 000	0	0	0	0	100 000
Luka	0	(100 000)	100 000	0	0	0	0
Luka razem	382 882	327 871	(650 643)	748 760	104 371	(813 252)	99 989

Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe jest to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz poziomu jego kapitałów własnych z tytułu niekorzystnych zmian kursów walutowych.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ochrona wyniku finansowego z tytułu różnic kursowych oraz uzyskiwanie korzyści finansowych poprzez zawieranie transakcji w instrumentach walutowych na własny rachunek przy zaakceptowanym przez Bank poziomie ryzyka.

Bank w procesie zarządzania ryzykiem walutowym dokonuje pomiaru tego ryzyka poprzez:

- wyliczanie pozycji całkowitej Banku,
- wyliczanie pozycji w poszczególnych walutach,
- wyliczanie wartości zagrożonej (VaR),
- przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

Wartość narażona na ryzyko (VaR) definiowana jest jako maksymalna strata, którą może ponieść Bank w założonym horyzoncie czasowym, z określonym prawdopodobieństwem. Bank wylicza wartości VaR metodą symulacji historycznej przy założeniu 99% przedziału ufności i 10-dniowego okresu utrzymywania pozycji.

Testy warunków skrajnych będące dopełnieniem miary VaR dla ryzyka walutowego służą określeniu potencjalnej straty, na jaką narażony jest Bank przy wystąpieniu bardzo niekorzystnych (skrajnych) zmian kursów walutowych.

Bank przeprowadza następujące rodzaje scenariuszy:

- scenariusze hipotetyczne – przyjmuje się hipotetyczną zmianę kursów walutowych,
- scenariusze historyczne – scenariusze na podstawie historycznych obserwacji kursów walutowych.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym Bank codziennie monitoruje:

- wartość pozycji w poszczególnych walutach,
- limity ograniczające wartość VaR oraz całkowitą pozycję walutową,
- limity stop-loss ograniczające wartość straty w okresie dziennym, tygodniowym i miesięcznym.

Statystyka miary VaR dla ryzyka walutowego w 2012 roku i 2011 roku

	Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Wartość średnia	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
VaR	7	420	143	13	19

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko walutowe:

- raport dzienny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu Banku i Departamentu Skarbu,
- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu Banku,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej i Zarządu Banku.

Poniższa tabela zawiera zestawienie wartości pozycji walutowych w 2012 roku i 2011 roku. Wartość maksymalna i średnia zostały przedstawione w odniesieniu do wartości bezwzględnych pozycji (w tys. waluty).

	Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Wartość średnia	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011
	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.
USD	0	853	79	8	32
EUR	0	1 382	387	(247)	(181)
GBP	0	407	29	12	9
CHF	28	1 171	503	64	28

W 2012 roku ryzyko walutowe Banku kształtowało się na bardzo niskim poziomie, co wynikało z niewielkiego udziału aktywów i pasywów walutowych w sumie bilansowej (poniżej 2%). Wartość całkowitej pozycji walutowej nie przekraczała 2% funduszy własnych, co nie generowało wymogu kapitałowego na ten rodzaj ryzyka.

Poniżej przedstawione zostały aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe Banku na 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku według podziału walutowego.

Stan na 31 grudnia 2012	Waluta								Razem
	PLN	EUR	USD		CHF	Pozostałe waluty			
	tys. zł	w przeliczeniu na PLN tys. zł	w przeliczeniu na PLN tys. zł	w walucie tys.	w przeliczeniu na PLN tys. zł	w walucie tys.	w przeliczeniu na PLN tys. zł		
Aktywa									
Kasa, środki w Banku Centralnym	932 957	1 572	385	169	55	0	0	37	934 735
Należności od innych banków	23 647	3 027	740	1 503	485	45	13	1 606	29 828
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	766	0	0	0	0	0	0	0	766
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 570 949	48 465	11 855	0	0	172	51	0	4 619 586
Inwestycyjne aktywa finansowe	1 453 979	8	0	0	0	0	0	0	1 453 987
- dostępne do sprzedaży	1 061 217	8	2	0	0	0	0	0	1 061 225
- utrzymywane do terminu zapadalności	392 762	0	0	0	0	0	0	0	392 762
Inwestycje w jednostkach zależnych i współkontrolowanych	5 964	0	0	0	0	0	0	0	5 964
Rzeczowe aktywa trwałe	42 225	0	0	0	0	0	0	0	42 225
Wartości niematerialne	27 315	0	0	0	0	0	0	0	27 315
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	10 942	0	0	0	0	0	0	0	10 942
Pozostałe aktywa	14 709	4	1	0	0	0	0	0	14 713
Razem aktywa	7 083 453	53 076	12 981	1 672	540	217	64	1 643	7 140 061
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	6	0	0	0	0	0	0	0	6
Zobowiązania wobec innych banków	2 824	0	0	0	0	0	0	0	2 824
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	17	0	0	0	0	0	0	0	17
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	206 282	0	0	0	0	0	0	0	206 282
Zobowiązania wobec klientów	6 315 261	5 098	1 247	1 285	415	0	0	753	6 322 397
Rezerwy	3 912	0	0	0	0	0	0	0	3 912
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	7 826	0	0	0	0	0	0	0	7 826
Pozostałe zobowiązania	75 170	2 230	545	97	31	0	0	0	77 497
Zobowiązania podporządkowane	142 891	0	0	0	0	0	0	0	142 891
Razem zobowiązania	6 754 189	7 328	1 792	1 382	446	0	0	753	6 763 652
Kapitały	376 409		0		0		0		376 409
Razem pasywa	7 130 598	7 328	1 792	1 382	446	0	0	753	7 140 061
Zaangażowanie netto	(47 145)	45 748	11 189	290	94	217	64	890	0
Pozycje pozabilansowe	296 133	(45 586)	(11 150)	0	0	0	0	0	239 397
Aktywa	296 133	202	50	0	0	0	0	0	296 385
Pasywa	0	45 788	11 200	0	0	0	0	0	56 988
Luka	248 988	162	39	290	94	217	64	890	239 397

Stan na 31 grudnia 2011	Waluta								Razem
	PLN	EUR	USD		CHF	Pozostałe waluty			
	tys. zł	w przeliczeniu na PLN tys. zł	w przeliczeniu na PLN tys. zł	w walucie tys.	w przeliczeniu na PLN tys. zł	w walucie tys.	w przeliczeniu na PLN tys. zł		
Aktywa									
Kasa, środki w Banku Centralnym	71 799	1 854	419	279	82	62	17	45	74 039
Należności od innych banków	23 525	1 598	362	1 555	455	215	59	2 189	29 082
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	10 014	0	0	0	0	0	0	0	10 014
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 628 126	52 941	11 986	0	0	187	52	0	3 681 254
Inwestycyjne aktywa finansowe	1 324 703	9	2	0	0	0	0	0	1 324 712
- dostępne do sprzedaży	921 183	9	2	0	0	0	0	0	921 192
- utrzymywane do terminu zapadalności	403 520	0	0	0	0	0	0	0	403 520
Inwestycje w jednostkach zależnych i współkontrolowanych	5 964	0	0	0	0	0	0	0	5 964
Rzeczowe aktywa trwałe	46 518	0	0	0	0	0	0	0	46 518
Wartości niematerialne	24 667	0	0	0	0	0	0	0	24 667
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	2 907	0	0	0	0	0	0	0	2 907
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	10 670	0	0	0	0	0	0	0	10 670
Pozostałe aktywa	11 451	4	1	0	0	0	0	0	11 455
Razem aktywa	5 160 344	56 406	12 770	1 834	537	464	128	2 234	5 221 282
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	10	0	0	0	0	0	0	0	10
Zobowiązania wobec innych banków	1 859	0	0	0	0	0	0	0	1 859
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	307	0	0	0	0	0	0	0	307
Zobowiązania wobec klientów	4 683 794	3 829	867	1 627	476	0	0	1 013	4 690 263
Rezerwy	4 703	0	0	0	0	0	0	0	4 703
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	106 616	2 246	508	152	44	0	0	0	109 014
Zobowiązania podporządkowane	92 197	0	0	0	0	0	0	0	92 197
Razem zobowiązania	4 889 486	6 075	1 375	1 779	520	0	0	1 013	4 898 353
Kapitały	322 929		0		0		0		322 929
Razem pasywa	5 212 415	6 075	1 375	1 779	520	0	0	1 013	5 221 282
Zaangażowanie netto	(52 071)	50 331	11 395	55	17	464	128	1 221	0
Pozycje pozabilansowe	451 520	(49 408)	(11 186)	0	0	(363)	(100)	0	390 463
Aktywa	451 520	1 385	314	0	0	0	0	0	453 219
Pasywa	0	50 793	11 500	0	0	363	100	0	62 756
Luka	399 449	923	209	55	17	101	28	1 221	390 463

Pochodne instrumenty finansowe

W ofercie Banku znajdują się instrumenty pochodne, jednak do tej pory Bank nie był aktywnym uczestnikiem rynku instrumentów pochodnych. W ramach operacji wykonywanych przez Bank zawierane są transakcje pochodne w celach zarządzania ryzykiem walutowym i ryzykiem stopy procentowej.

Bank dokonuje codziennej wyceny instrumentów pochodnych wykorzystując model zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Podstawą wyceny są ogólnodostępne stawki oraz kwotowania rynkowe zapisywane w systemie Reuters.

47 d Ryzyko operacyjne

Bank określa pojęcie ryzyka operacyjnego jako ryzyko poniesienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych. Definicja nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka reputacji, którymi zarządza się odrębnie, natomiast uwzględnia ryzyko prawne.

Zgodnie z przyjętymi założeniami w Banku, funkcjonuje struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmująca wszystkie komórki organizacyjne, oddziały oraz spółki zależne. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez wszystkich dyrektorów w podległych im komórkach organizacyjnych i oddziałach. W ramach bieżącego zarządzania podejmowane są działania mające na celu ocenę skali występującego ryzyka, ograniczenie skutków występujących zdarzeń oraz redukcję możliwości wystąpienia ryzyka w przyszłości. Nadzór nad całościowym procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym sprawuje Zarząd Banku. Funkcją opiniodawczą w zakresie podejmowanych działań mających wpływ na ryzyko operacyjne pełni Komitet Ryzyka Operacyjnego. Z kolei funkcja nadzoru nad procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym została umiejscowiona w Pionie Ryzyka.

Każdy pracownik w ramach swojego stanowiska pracy identyfikuje zdarzenia ryzyka operacyjnego, które następnie są gromadzone w dedykowanej do tego celu bazie danych. Zdarzenia są na bieżąco weryfikowane przez tzw. koordynatorów ryzyka operacyjnego oraz monitorowane przez komórkę koordynującą pod względem liczby występujących zdarzeń oraz wielkości strat. Monitorowanie zagrożeń pozwala na podejmowanie działań w zakresie ograniczania skutków zdarzeń oraz wdrażania instrumentów ograniczających ryzyko w przyszłości.

Rada Nadzorcza Banku, Zarząd Banku oraz Komitet Ryzyka Operacyjnego otrzymują cykliczne raporty dotyczące ryzyka operacyjnego.

Bank nieustannie optymalizuje procesy zarządzania ryzykiem operacyjnym w ramach struktur Banku oraz w obszarze współpracy z podmiotami Grupy Kapitałowej Banku, jak i z Poczta Polska. W ocenie Banku prace rozwojowe w zakresie ryzyka operacyjnego mają pozytywny wpływ na kształtowanie się poziomu ryzyka operacyjnego w Banku zarówno w perspektywie bieżącej, jak również przyszłej działalności Banku.

Dodatkowo w zakresie ograniczania ryzyka operacyjnego w Banku obowiązują między innymi procedury związane z realizacją „Generalnych zasad polityki bezpieczeństwa Banku Poczty S.A.” dotyczące przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy, przeciwdziałania przestępczości, zasad ochrony zasobów Banku, zarządzania ciągłością działania, ochrony danych osobowych, informacji niejawnych i tajemnicy przedsiębiorcy oraz zasad zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych.

Decyzją Zarządu Banku z września 2012 roku nastąpiła zmiana metody wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego. Dotychczas stosowana metoda podstawowego wskaźnika została zastąpiona metodą standardową

47 e Pozostałe ryzyka

Poza powyżej wymienionymi i szczegółowo opisanymi rodzajami ryzyka Bank identyfikuje i ocenia następujące rodzaje ryzyka:

- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko strategiczne,
- ryzyko cyklu gospodarczego,

- ryzyko outsourcingu.

Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności to ryzyko wystąpienia skutków nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, przepisów wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Bank uwzględnia także ryzyko braku zgodności generowane przez spółki zależne oraz zarządza ryzykiem braku zgodności wynikającym ze współpracy Banku z Poczta Polska S.A.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności jest realizowany na podstawie pisemnych zasad i procedur określających podstawowe zasady działania pracowników Banku i wyjaśniających główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności oraz umożliwiające zarządzanie ryzykiem braku zgodności na wszystkich szczeblach organizacji Banku.

Zakres zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje następujące obszary:

- zgodność działania Banku z przepisami prawa i wymogami obowiązującymi banki,
- przestrzeganie właściwych standardów rynkowych, dobrych praktyk i kodeksów postępowania przyjętych przez sektor bankowy,
- przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
- przeciwdziałanie przestępczości na szkodę Banku.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności uwzględnia identyfikację ryzyka, pomiar, monitorowanie, ograniczanie i raportowanie.

Identyfikacja ryzyka braku zgodności jest procesem ciągłym i odbywa się:

- na etapie opiniowania przepisów wewnętrznych przez komórkę ds. compliance pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa i wymogami obowiązującymi banki,
- z wykorzystaniem wyników testów zgodności oraz procesów samooceny zgodności przepisów wewnętrznych Banku,
- na podstawie bieżących analiz m.in.: bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego, protokołów z kontroli funkcjonalnej następczej oraz raportów z audytów wewnętrznych, rejestru spraw sądowych, informacji o reklamacjach i skargach klientów mających związek z ryzykiem braku zgodności, informacji od kierujących komórkami o występujących ryzykach braku zgodności, zgłoszeń popełnienia przestępstwa.

Zidentyfikowane przypadki występującego ryzyka braku zgodności komórka ds. compliance ewidencjonuje w bazie zdarzeń ryzyka braku zgodności.

Proces pomiaru ryzyka braku zgodności jest realizowany w okresach kwartalnych przez komórkę ds. compliance przy wykorzystaniu arkusza oceny ryzyka uwzględniającego prognozowany wpływ skutków ryzyka braku zgodności na organizację oraz klientów i prawdopodobieństwo jego wystąpienia, a także inne kryteria takie jak np.:

- liczba występujących zdarzeń ryzyka braku zgodności lub rzeczywistych strat z tytułu występującego ryzyka,
- liczba krytycznych artykułów, informacji w prasie oraz zarzutów wobec Banku w zakresie ryzyka braku zgodności.

Wynikiem pomiaru jest ocena poziomu ryzyka wg 3 stopniowej skali (poziom niski, średni, wysoki).

W zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności wynikającym ze współpracy Banku z Poczta Polska S.A. komórka ds. compliance ewidencjonuje zdarzenia ryzyka braku zgodności oraz monitoruje działania dotyczące wyjaśnienia i ograniczenia ryzyka braku zgodności.

Ryzyko strategiczne

Ryzyko strategiczne jest to ryzyko na jakie narażony jest Bank, pośrednio jego wynik finansowy i kapitał, z tytułu niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, braku lub wadliwej realizacji przyjętej strategii oraz zmian w otoczeniu biznesowym lub niewłaściwej reakcji na zachodzące w nim zmiany.

W listopadzie 2012 roku Rada Nadzorcza zatwierdziła „Strategię Banku Pocztowego S.A. w latach 2012-2015”, której założenia zmodyfikowały dotychczasowy kierunek i tempo rozwoju Banku oraz wyznaczyła 5 celów

strategicznych. Głównym założeniem strategicznym jest koncentracja na akwizycji najbardziej rentownych produktów z punktu widzenia obciążenia kapitału przy utrzymaniu dyscypliny kosztowej w obszarze kosztów eksploatacyjnych oraz kosztów osobowych. W listopadzie 2012 roku Rada Nadzorcza Banku przyjęła również „Plan Finansowy Banku Poczty S.A. na 2013 rok” określający szczegółowe założenia w zakresie kierunków rozwoju Banku w 2013 roku.

Monitorowanie realizacji Strategii ma na celu badanie skuteczności podejmowanych działań w ramach dążenia do osiągnięcia celów Banku zdefiniowanych w Strategii oraz jakościową ocenę ryzyka strategicznego Banku.

Ryzyko cyklu gospodarczego

Ryzyko cyklu gospodarczego to ryzyko długotrwałego wpływu niekorzystnej fazy cyklu gospodarczego (np. spowolnienia lub recesji) na wynik finansowy lub poziom kapitałów własnych Banku.

Sytuacja w gospodarce wpływa na kondycję sektora bankowego i w związku z tym ocena sytuacji makroekonomicznej powinna być uwzględniana przy podejmowaniu decyzji w bankach. Bank prowadzi stały monitoring wskaźników makroekonomicznych obrazujących stan polskiej gospodarki, jak również raz w miesiącu przygotowuje szczegółowe raporty makroekonomiczne będące podstawą do podejmowania odpowiednich decyzji przez władze Banku.

Ryzyko cyklu gospodarczego ujawnia się w przypadku pogorszenia koniunktury gospodarczej. W przypadku wzrostu bezrobocia, wzrostu podatków lub inflacji, wzrostu stóp procentowych lub występowania istotnych zmian kursów walutowych należy liczyć się z możliwością pogorszenia sytuacji finansowej klientów (w tym Nestorów, jako grupy docelowej Banku), co może przełożyć się na obniżenie ich zdolności do terminowego regulowania zaciągniętych zobowiązań oraz popytu na produkty oferowane przez Bank (depozyty, kredyty). Pogorszenie się koniunktury może spowodować również wzrost odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek lub ograniczyć wzrost wartości portfela kredytowego Banku za sprawą mniejszego popytu na kredyt oraz niższej liczby klientów spełniających warunki umożliwiające uzyskanie pożyczki. W warunkach utrzymującej się niestabilnej sytuacji rynkowej, spowolnienia gospodarczego i rosnącego bezrobocia może również nastąpić istotny spadek wartości aktywów klientów Banku, m.in. wartości nieruchomości stanowiących zabezpieczenie udzielanych przez Bank kredytów.

W 2012 roku, w związku z eskalacją zawirowań na globalnych rynkach finansowych i spowolnieniem wzrostu gospodarczego u głównych partnerów handlowych Polski doszło do stopniowego spadku tempa wzrostu PKB w krajowej gospodarce oraz pogorszenia sytuacji na rynku pracy. W związku z tym ocena ryzyka cyklu gospodarczego utrzymana została w Banku na poziomie istotnym.

Ryzyko outsourcingu

Ryzyko outsourcingu jest to ryzyko negatywnego wpływu ze strony podmiotu zewnętrznego na ciągłość, integralność lub jakość funkcjonowania Banku, jego majątku lub pracowników.

Powierzenie czynności bankowych oraz czynności faktycznych związanych z działalnością bankową podmiotom zewnętrznym niesie ze sobą konieczność przeprowadzenia przez Bank szeregu analiz, zarówno przed, jak i w trakcie współpracy z insourcerem. Ocena istotności ryzyka outsourcingu zależy od zakresu zleczanych czynności oraz liczby podmiotów wykonujących te czynności w imieniu i na zlecenie Banku. Powierzenie szerokiego zakresu czynności małej liczbie podmiotów zewnętrznych powoduje ryzyko koncentracji i potencjalne problemy związane z zapewnieniem terminowego wykonania czynności, w przypadku zaprzestania przez te podmioty świadczenia usług. Z kolei zbyt duża liczba insourcerów powoduje, iż Bank nie może wykluczyć możliwości utraty choćby częściowej kontroli nad wykonywaniem zleczonych czynności.

Biorąc pod uwagę fakt, że Bank zawarł umowę agencyjną z Poczta Polska S.A. oraz szereg umów outsourcingowych z podmiotami zależnymi Banku, tj. Centrum Operacyjnym Sp. z o.o. oraz Spółką Dystrybucyjną Banku Poczty Sp. z o.o., należy uznać, iż obecnie Bank musi liczyć się przede wszystkim z ryzykiem koncentracji wykonywania powierzonych czynności, w tym z ryzykiem zaprzestania wykonywania przez w/w podmioty zleczonych czynności.

Zarządzanie ryzykiem outsourcingu odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, w których są metody identyfikacji, pomiaru oraz monitorowania ryzyka outsourcingu. W niniejszych regulacjach określony jest także zakres kompetencji poszczególnych jednostek Banku w procesie powierzenia czynności bankowych oraz czynności faktycznych związanych z działalnością bankową podmiotom zewnętrznym.

48. Zarządzanie kapitałem

Zarządzanie adekwatnością kapitałową ma na celu utrzymywanie posiadanych przez Bank kapitałów własnych na poziomie nie niższym niż wymagany przez zewnętrzne i wewnętrzne regulacje. Regulacje te uzależniają wymagany poziom kapitałów od skali działalności i podejmowanego ryzyka przez Bank.

Mając na uwadze powyższy cel Bank regularnie:

- identyfikuje ryzyka istotne z punktu widzenia swojej działalności,
- zarządza ryzykami istotnymi,
- wyznacza kapitał wewnętrzny, który zobowiązuje się posiadać na wypadek materializacji ryzyka,
- kalkuluje i raportuje miary adekwatności kapitałowej,
- dokonuje alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe,
- przeprowadza testy warunków skrajnych,
- porównuje potrzeby kapitałowe z posiadanym poziomem kapitałów własnych,
- integruje proces oceny adekwatności kapitałowej z procesem opracowywania Strategii Banku, planów finansowych i sprzedażowych.

W 2012 roku poziom nadzorczego współczynnika wypłacalności oraz wewnętrznego współczynnika wypłacalności Banku kształtował się powyżej wymaganego minimalnego poziomu regulacyjnego.

Fundusze własne i współczynnik wypłacalności

Fundusze własne Banku składają się z funduszy podstawowych i uzupełniających. W 2012 roku fundusze podstawowe Banku obejmowały:

- fundusze zasadnicze (kapitał zakładowy, zapasowy i rezerwowy), oraz
- fundusz ogólnego ryzyka,

i były pomniejszane o:

- wartości niematerialne i prawne według ich wyceny bilansowej,
- ujemne różnice z wyceny instrumentów dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
- inne pozycje wskazane w regulacjach nadzorczych.

Z kolei fundusze uzupełniające Banku w 2012 roku stanowiły:

- określoną, przez stosowne przepisy, część dodatnich różnic z wyceny instrumentów dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
- środki pieniężne pochodzące z uzyskanej w 2011 roku pożyczki podporządkowanej oraz dwóch emisji obligacji podporządkowanych (przeprowadzonych odpowiednio w 2011 roku oraz 2012 roku),
- Inne pozycje wskazane w regulacjach nadzorczych.

Informacje wartościowe dotyczące współczynnika wypłacalności Banku podane zostały w Sprawozdaniu z działalności Banku za 2012 rok.

Podpisy wszystkich członków Zarządu

21 lutego 2013 roku   Tomasz Bogus   Prezes Zarządu   .....

21 lutego 2013 roku   Szymon Midera   Wiceprezes Zarządu   .....

21 lutego 2013 roku   Radosław Sałata   Członek Zarządu   .....

21 lutego 2013 roku   Michał Sobiech   Członek Zarządu   .....

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

21 lutego 2013 roku   Michał Sasim   Dyrektor Departamentu
Rachunkowości   .....